EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 25.9.2017
JOIN(2017) 37 final

ANNEX 3

LIITE

asiakirjaan

Yhteinen ehdotus neuvoston päätökseksi

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja laajennetun kumppanuussopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

LIITE VIII

PALVELUKAUPPA JA SIJOITTAUTUMINEN

1. Tämä liite koostuu seitsemästä liitteestä, joissa eritellään sitoumukset ja varaumat Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välistä palvelukauppaa ja sijoittautumista varten tämän sopimuksen VI osaston 5 luvun mukaisesti.

2. Euroopan unionin osalta

   a) Liitteessä VIII-A luetellaan tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti sijoittautumista koskevat Euroopan unionin varaumat.

   b) Liitteessä VIII-B on tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti rajatylittäviä palveluja koskeva Euroopan unionin sitoumusluettelo.

   c) Liitteessä VIII-C luetellaan tämän sopimuksen 154 ja 155 artiklan mukaisesti avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevat Euroopan unionin varaumat.

   d) Liitteessä VIII-D luetellaan tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan mukaisesti sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat Euroopan unionin varaumat.

3. Armenian tasavallan osalta

a) Liitteessä VIII-E luetellaan tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti sijoittautumista koskevat Armenian tasavallan varaumat.

b) Liitteessä VIII-F on tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti rajatylittäviä palveluja koskeva Armenian tasavallan sitoumusluettelo.

c) Liitteessä VIII-G luetellaan tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan mukaisesti sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat Armenian tasavallan varaumat.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut liitteet muodostavat olennaisen osan tästä liitteestä.

5. Tämän sopimuksen VI osaston 5 luvun käsitteiden määritelmiä sovelletaan myös tähän liitteeseen.

6. Yksittäisten toimialojen ja palveluiden osa-alojen yksilöiminen:

a) ’CPC’ tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N°77, *CPC prov*, 1991); sekä

b) ’CPC ver. 1.0’ tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N° 77, *CPC ver 1.0*, 1998).

7. Liitteissä VIII-A, VIII-B, VIII-C ja VIII-D käytetään Euroopan unionista ja sen jäsenvaltioista seuraavaa lyhennettä:

EU	Euroopan unioni, mukaan lukien kaikki sen jäsenvaltiot
AT	Itävalta
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Kypros
CZ	Tšekki
DE	Saksa
DK	Tanska
EE	Viro
EL	Kreikka
ES	Espanja
FI	Suomi
FR	Ranska
HR	Kroatia
HU	Unkari
IE	Irlanti
IT	Italia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
LV	Latvia
MT	Malta
NL	Alankomaat

PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SE	Ruotsi
SI	Slovenia
SK	Slovakian tasavalta
UK	Yhdistynyt kuningaskunta

8. Liitteissä VIII-E, VIII-F ja VIII-G käytetään Armenian tasavallasta seuraavaa lyhennettä:

AR	Armenian tasavalta

LIITE VIII-A

SIJOITTAUTUMISTA KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN VARAUMAT

1. Jäljempänä esitettävässä luettelossa ilmoitetaan taloudellisen toiminnan alat, joilla Euroopan unioni soveltaa tämän sopimuksen 144 artiklan 2 kohdan nojalla kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevia varaumia Armenian tasavallan sijoittautumisiin ja yrittäjiin.

   Luettelossa on seuraavat osat:

   a) luettelo horisontaalisista varaumista, joita sovelletaan kaikkiin toimialoihin tai osa-aloihin;

   b) toimiala- tai osa-alakohtaisia varaumia koskeva luettelo, jossa ilmoitetaan asianomainen toimiala tai osa-ala sekä sovellettavat varaumat.

   Varauma, joka koskee toimintaa, jota ei vapauteta (ei sitoumuksia), ilmaistaan seuraavasti: ”Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita”.

   Jos a tai b kohdassa tarkoitetussa varaumassa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot täyttävät kyseistä toimialaa koskevat tämän sopimuksen 144 artiklan 2 kohdan mukaiset velvoitteet ilman varaumia. Vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varaumia tai alakohtaisia Euroopan unionin laajuisia varaumia.

2. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.

3. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen anna välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

4. Tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti syrjimättömät vaatimukset, kuten oikeudellista muotoa tai velvollisuutta hankkia lisenssi tai lupa koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin alueella toimiviin palveluntarjoajiin kansallisuudesta, asuinpaikasta tai muusta vastaavasta perusteesta riippumatta, eivät sisälly tähän liitteeseen, koska tämä sopimus ei vaikuta niihin.

5. Mikäli Euroopan unioni pitää voimassa varauman, joka edellyttää palveluntarjoajalta kansalaisuutta, pysyvää asuinpaikkaa tai asumista sen alueella edellytyksenä palvelun tarjoamiselle sen alueella, tämän sopimuksen liitteessä VIII-B olevassa sitoumusluettelossa tai liitteissä VIII-C ja VIII-D mainittuja varaumia pidetään soveltuvassa määrin tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvaa sijoittautumista koskevana varaumana.

6. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että toisen osapuolen kansalaisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu jäsenvaltiossa kuin mikä myönnetään toisen jäsenvaltion kansalaisille tai oikeushenkilöille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksyttyjen toimenpiteiden nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään vain toisen osapuolen oikeushenkilöille, jotka ovat sijoittautuneet jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien EU:n sijoittautuneet oikeushenkilöt, jotka ovat toisen osapuolen kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa.

Horisontaaliset varaumat

Yleishyödylliset palvelut

EU: Kansallisen tai paikallisen tason yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottava taloudellinen toiminta voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille palveluntarjoajille[1].

[1] Yleishyödylliset palvelut liittyvät muun muassa seuraaviin aloihin: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöön liittyvät palvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotoihin liittyvät liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluita tarjotaan usein myös keskustasoa alemmalla tasolla, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luettelointi ei ole käytännöllistä. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.

Sijoittautumismuodot

EU: Jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuille (armenialaisten yritysten) tytäryhtiöille, joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa, myönnettyä kohtelua ei laajenneta koskemaan armenialaisten yritysten johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon perustamia sivuliikkeitä tai agentuureja.[1] Tämä ei kuitenkaan estä jäsenvaltiota laajentamasta tätä kohtelua koskemaan kolmannen maan yrityksen toiseen jäsenvaltioon perustamia sivuliikkeitä tai agentuureja ensimmäisen jäsenvaltion alueella toteutettavien toimien osalta, jollei tällaista laajennusta nimenomaisesti kielletä EU:n lainsäädännössä.

EU: Vähintään yhtä edullisen kohtelun myöntämistä koskevasta periaatteesta voidaan poiketa, kun kyse on jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuista (kolmansien maiden yritysten) tytäryhtiöistä, joilla on ainoastaan kotipaikka tai keskushallinto Euroopan unionin alueella, jollei voida osoittaa, että niillä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion talouteen.

AT: Oikeushenkilöiden sivuliikkeiden toimitusjohtajien on asuttava Itävallassa; Itävallan kauppalain noudattamisesta vastaavien, oikeushenkilön tai sivuliikkeen palveluksessa olevien luonnollisten henkilöiden kotipaikan on oltava Itävallassa.

[1] SEUT-sopimuksen 54 artiklan mukaisesti näitä tytäryhtiöitä pidetään Euroopan unionin oikeushenkilöinä. Siltä osin kuin niillä on jatkuva ja toimiva yhteys Euroopan unionin talouteen, ne ovat EU:n sisämarkkinoiden edunsaajia, mikä tarkoittaa muun muassa sijoittautumisvapautta ja vapautta tarjota palveluja Euroopan unionin kaikissa jäsenvaltioissa.

BG: Ulkomainen palvelujen tarjoaja, yhteisyritykset mukaan luettuina, voi olla muodoltaan ainoastaan rajoitetun vastuun yhtiö tai osakeyhtiö, jossa on vähintään kaksi osakasta. Sivuliikkeen perustamiseen tarvitaan lupa. Edustustot on rekisteröitävä Bulgarian kauppa- ja teollisuuskamarissa, eivätkä ne saa osallistua taloudelliseen toimintaan.

EE: Johtokunnan jäsenistä vähintään puolen on asuttava Euroopan unionissa. Ulkomaisen yhtiön on nimettävä sivuliikkeeseen johtaja tai johtajia. Sivuliikkeen johtajan on oltava luonnollinen henkilö, joka on oikeustoimikelpoinen. Vähintään yhden sivuliikkeen johtajista on asuttava Virossa, Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa tai Sveitsissä.

FI: Ulkomaalaisen, joka harjoittaa kauppaa yksityisyrittäjänä, ja vähintään puolen avoimen yhtiön kumppaneista tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisista yhtiömiehistä on asuttava vakinaisesti ETA:n alueella. Kaikilla toimialoilla vähintään puolen johtokunnan jäsenistä ja varajäsenistä sekä toimitusjohtajan on asuttava ETA:n alueella; vaatimuksista voidaan kuitenkin myöntää vapautus tietyille yrityksille. Jos armenialainen organisaatio aikoo harjoittaa liiketoimintaa tai kauppaa perustamalla sivuliikkeen Suomeen, sen on hankittava elinkeinolupa.

FR: Teollisen, kaupallisen tai käsiteollisen yrityksen toimitusjohtajalla on oltava erityisvaltuutus, jollei hänellä ole oleskelulupaa.

HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita valtion omaisuuden hankinnan osalta.

IT: Teollisen, kaupallisen ja käsiteollisen ammatin harjoittaminen saattaa edellyttää oleskelulupaa.

PL: Edustuston toiminta saa käsittää ainoastaan sen edustaman ulkomaisen emoyhtiön mainonnan ja myynninedistämisen. Kaikki toimialat lukuun ottamatta lakiasiainpalveluja ja terveydenhuoltoyksiköiden tarjoamia palveluja: Armenialaiset sijoittajat voivat harjoittaa taloudellista toimintaa ainoastaan kommandiittiyhtiön, kommandiittiosakeyhtiön, rajoitetun vastuun yhtiön tai osakeyhtiön muodossa (lakiasiainpalvelujen osalta ainoastaan rekisteröidyn avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa).

RO: Kaupallisten yhtiöiden ainoan johtajan tai hallintoneuvoston puheenjohtajan sekä puolen johtajista on oltava Romanian kansalaisia, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kaupallisten yhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien enemmistön on oltava Romanian kansalaisia.

SE: Ulkomaisen yrityksen, joka ei ole rekisteröitynyt oikeushenkilöksi Ruotsissa tai joka harjoittaa toimintaansa kaupallisen asiamiehen välityksellä, on harjoitettava kaupallista toimintaansa sellaisen Ruotsiin rekisteröidyn sivuliikkeen välityksellä, jolla on itsenäinen johto ja erillinen kirjanpito. Sivuliikkeen toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, mikäli sellainen nimitetään, on asuttava ETA:n alueella. Kaupallista toimintaa Ruotsissa harjoittavan luonnollisen henkilön, joka ei asu ETA:n alueella, on nimettävä Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta vastaava maassa asuva edustaja ja ilmoitettava tämä rekisteriin. Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Toimivaltainen viranomainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksia sivuliike- ja asuinpaikkavaatimuksesta. ETA:n alueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten tai sen ulkopuolella asuvien luonnollisten henkilöiden alle vuoden kestävät rakennushankkeet vapautetaan vaatimuksista perustaa sivuliike tai nimetä maassa asuva edustaja. Perustajana voi olla henkilöyhtiö vain, jos kaikki omistajat, joilla on rajaton henkilökohtainen vastuu, asuvat ETA:n alueella. ETA:n ulkopuoliset perustajat voivat hakea lupaa toimivaltaisilta viranomaisilta. Rajoitetun vastuun yhtiöiden ja taloudellisten yhteenliittymien johtokunnan jäsenistä vähintään puolen, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, johtokunnan varajäsenten sekä vähintään yhden henkilön, jolla on oikeus allekirjoittaa yhtiön puolesta, jos sellainen on, on asuttava ETA:n alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Jos yksikään yrityksen/yhteisön edustajista ei asu Ruotsissa, johtokunnan on nimettävä Ruotsissa asuva henkilö, jolla on oikeus ottaa vastaan palveluja yrityksen/yhteisön puolesta, ja ilmoitettava tämä henkilö rekisteriin. Kaikkien muuntyyppisten oikeushenkilöiden perustamiseen sovelletaan vastaavia ehtoja. Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja ja kasvinjalostajanoikeus) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Ruotsissa, on oltava Ruotsissa asuva asiamies, joka hoitaa pääasiallisesti menettelyyn ja ilmoituksiin liittyviä palveluita.

SI: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Sloveniassa, on oltava Sloveniassa rekisteröity patenttiasiamies tai tavaramerkki- ja malliasiamies, jonka päätarkoituksena on hoitaa esimerkiksi menettelyihin ja ilmoituksiin liittyviä palveluja.

SK: Armenialaisen luonnollisen henkilön, jonka nimi rekisteröidään kaupparekisteriin yrittäjän puolesta toimimaan valtuutettuna henkilönä, on esitettävä Slovakian tasavallan oleskelulupa.

Investoinnit

ES: Ulkomaan hallituksen tai ulkomaisten julkisyhteisöjen joko suoraan tai ulkomaisten hallitusten joko välittömässä tai välillisessä määräysvallassa olevien yritysten tai muiden yhteisöjen välityksellä Espanjaan tekemät investoinnit (jotka tuovat yhteisöille taloudellisten etujen lisäksi yleensä myös muita etuja) edellyttävät hallituksen antamaa etukäteislupaa.

BG: Ulkomaiset sijoittajat eivät voi osallistua yksityistämiseen. Ulkomaiset sijoittajat ja sellaiset bulgarialaiset oikeushenkilöt, joilla on määräävä armenialaisomistus, tarvitsevat luvan a) luonnonvarojen etsintään, käyttöön- tai talteenottoon aluevesiltä, mannerjalustasta tai talousvyöhykkeeltä ja b) määräävän omistusosuuden hankintaan yrityksissä, jotka harjoittavat a kohdassa tarkoitettua toimintaa.

FR: Talous- ja varainhoitolainsäädäntöä koskevan lainsäädännön L151-1 ja R135-1 sec artiklan nojalla varataan oikeus edellyttää talousministerin ennakkohyväksyntää ulkomaisille sijoituksille Ranskaan talous- ja varainhoitolainsäädäntöä koskevan lainsäädännön R153-2 artiklassa tarkoitetuilla aloilla. Varataan oikeus rajoittaa ulkomaalaisomistus hiljattain yksityistetyissä yrityksissä Ranskan hallituksen tapauskohtaisesti määrittelemiin osuuksiin yleisölle tarjottavista osakkeista. Tietyn kaupallisen, teollisen tai käsiteollisen toiminnan käynnistämisen osalta varataan oikeus edellyttää erityisvaltuutusta, jos toimitusjohtajalla ei ole pysyvää oleskelulupaa.

FI: Varataan oikeus rajoittaa Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden tai minkä tahansa oikeushenkilön sijoittautumisvapautta ja vapautta tarjota palveluja ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa.

HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse armenialaisomistuksesta hiljattain yksityistetyissä yrityksissä.

IT: Puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla toimivien yritysten suurten omistusosuuksien hankinta ja kuljetuspalvelujen sekä televiestintä- ja energiapalvelujen alalla toimivien yritysten strategisten omaisuuserien hankinta voivat edellyttää ministeriövaliokunnan puheenjohtajan hyväksyntää.

LT: Kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti merkittäviin yrityksiin, toimialoihin ja toimintoihin kohdistuviin sijoituksiin voidaan soveltaa seulontamenettelyjä.

PL: Ei sitoumuksia, jotka koskevat valtion omaisuuden hankintaa eli yksityistämisprosessia koskevia säännöksiä.

SE: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa syrjiviä vaatimuksia, jotka koskevat perustajia, ylempää johtoa ja hallituksia, kun Ruotsin lainsäädäntöön sisällytetään uusia oikeusmuotoja.

Kiinteistöt

Maan ja kiinteistöjen hankkimiseen sovelletaan seuraavia rajoituksia[1]:

AT: Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden on saatava kiinteistön hankinnalle, ostolle ja vuokraukselle lupa toimivaltaisilta alueviranomaisilta (Länder), jotka harkitsevat, onko näillä toimenpiteillä vaikutusta tärkeisiin taloudellisiin, sosiaalisiin tai kulttuurisiin etuihin.

BG: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt eivät voi hankkia maaomaisuutta (myöskään sivuliikkeen kautta). Bulgarialaiset oikeushenkilöt, joiden omistuksesta osa on ulkomaista, eivät voi hankkia maatalousmaata. Ulkomaiset oikeushenkilöt ja ulkomaiden kansalaiset, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, voivat hankkia omistukseensa rakennuksia ja rajoitettuja kiinteistöjen omistusoikeuksia (käyttöoikeus, rakennusoikeus, oikeus päällysrakenteiden pystyttämiseen ja rasitukset).

CZ: Maatalousmaata ja metsää voivat hankkia vain sellaiset ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka Tšekissä, ja oikeushenkilöinä sijoittautuneet yritykset, joilla on pysyvä toimipaikka Tšekissä. Valtion omistuksessa olevaan maatalousmaahan ja metsään sovelletaan erityissääntöjä. Valtion omistamaa maatalousmaata voivat hankkia ainoastaan Tšekin kansalaiset, kunnat ja julkiset yliopistot (koulutusta ja tutkimusta varten). Oikeushenkilöt (oikeudellisesta muodosta ja toimipaikasta riippumatta) voivat ostaa valtion omistamaa maatalousmaata valtiolta vain, jos niiden jo omistama rakennus sijaitsee kyseisellä maa-alueella tai jos kyseinen maa-alue on välttämätön tällaisen rakennuksen käyttämiseksi. Vain kunnat ja julkiset yliopistot voivat hankkia valtion omistamaa metsää.

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita.

[1] Palvelualoja koskevat rajoitukset eivät ole tiukempia kuin nykyiset GATS-sitoumusten mukaiset rajoitukset.

DE: Sovelletaan vastavuoroisuusehtoa.

DK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat yleensä hankkia kiinteistöjä oikeusministeriön luvalla. Luvan edellytykset riippuvat kiinteistön aiotusta käyttötarkoituksesta.

EE: Varataan oikeus edellyttää, että ainoastaan luonnollinen henkilö, jolla on Viron tai ETA-maan kansalaisuus, tai oikeushenkilö, joka on merkitty asianomaiseen virolaiseen rekisteriin, voi hankkia kiinteistön, jota käytetään voittoa tuottavana maa-alueena, joka voi olla luokiteltu maatalous- tai metsämaaksi, ja hankintaan tarvitaan maaherran lupa. Tätä varaumaa ei sovelleta sellaisen palvelun tarjoamiseen tarkoitetun maatalousmaan tai metsämaan hankintaan, joka on vapautettu tällä sopimuksella.

ES: Varataan oikeus edellyttää, että ulkomaiset sijoitukset toimintoihin, jotka liittyvät suoraan sellaisten valtioiden diplomaattisten edustustojen kiinteistöinvestointeihin, jotka eivät ole EU:n jäsenvaltioita, edellyttävät Espanjan ministerineuvoston hallinnollista lupaa, ellei sovelleta vastavuoroista vapauttamista koskevaa sopimusta.

FI: Ahvenanmaan osalta varataan oikeus edellyttää etukäteislupaa.

HU: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt eivät saa hankkia viljelymaata, jollei viljelymaata koskevaan lainsäädäntöön sisältyvistä poikkeuksista muuta johdu. Ulkomaalaisten kiinteistöostoihin on hankittava lupa maan julkishallinnon virastosta, joka on toimivaltainen kiinteistön sijainnin perusteella. Ei sitoumuksia valtion omaisuuden hankinnan osalta.

EL: Lain nro 1892/90 mukaan maata raja-alueilta voi hankkia ainoastaan puolustusministeriön luvalla. Hallintokäytäntöjen mukaan suoria sijoituksia varten on helppo saada lupa.

HR: Ei sitoumuksia sellaisten palveluntarjoajien kiinteistönhankintaoikeuden osalta, jotka eivät ole sijoittautuneet Kroatiaan tai yhtiöitettyjä siellä. Yhtiöt, jotka ovat sijoittautuneet Kroatiaan tai yhtiöitettyjä siellä oikeushenkilöinä, voivat hankkia palvelujensa tarjoamiseen tarvittavia kiinteistöjä. Sivuliikkeiden palvelujen tarjontaan tarpeellisten kiinteistöjen hankintaan tarvitaan oikeusministeriön hyväksyntä. Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt eivät voi hankkia maatalousmaata.

IE: Kotimaisten tai ulkomaisten yritysten tai ulkomaiden kansalaisten on saatava maankäyttöä valvovalta komitealta etukäteen kirjallinen suostumus Irlannissa sijaitsevan maa-alueen hankinnalle. Jos kyseinen maa-alue on tarkoitettu teollisuuden (ei kuitenkaan maatalousteollisuuden) käyttöön, tästä vaatimuksesta voidaan poiketa yritys-, kauppa- ja työministerin tätä tarkoitusta varten antaman todistuksen perusteella. Tätä lakia ei sovelleta kaupunkien rajojen sisällä oleviin maa-alueisiin, joiden osalta varataan oikeus edellyttää etukäteislupaa.

IT: Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden kiinteistöostoihin sovelletaan vastavuoroisuusehtoa.

LT: Ulkomaisten henkilöiden, jotka täyttävät Euroopan ja transatlanttisen yhdentymisen kriteerit, on sallittua hankkia omistukseensa maata, sisävesiä ja metsiä. Maan hankintaan sovellettavat menettelyt, ehdot ja rajoitukset on vahvistettava perustuslaissa.

LV: Rajoituksia kolmannen maan kansalaisen suorittamaan maatalousmaan hankintaan, mukaan luettuna maatalousmaan hankintaan liittyvään lupamenettelyyn.

PL: Kiinteistöjen suoraan tai epäsuoraan hankkimiseen tarvitaan lupa. Lupa myönnetään sisäasioissa toimivaltaisen ministerin hallinnollisella päätöksellä ja puolustusministerin suostumuksella sekä maatalouskiinteistöjen osalta myös maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaavan ministerin suostumuksella. Ei sitoumuksia, jotka koskevat valtion omaisuuden hankintaa eli yksityistämisprosessia koskevia säännöksiä (3 muoto).

RO: Luonnolliset henkilöt, joilla ei ole Romanian kansalaisuutta eikä asuinpaikkaa Romaniassa, sekä oikeushenkilöt, jotka eivät ole romanialaisia ja joiden päätoimipaikka ei ole Romaniassa, eivät voi hankkia minkäänlaista maaomaisuutta elossa olevien kesken päätetyillä oikeustoimilla.

SI: Varataan oikeus edellyttää, että osittain ulkomaisella pääomalla rahoitetut oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet Sloveniaan, voivat hankkia kiinteistöjä Slovenian alueelta ja että ulkomaisten toimijoiden sivuliikkeet, jotka ovat sijoittautuneet Sloveniaan, voivat hankkia, maata lukuun ottamatta, ainoastaan sellaista kiinteää omaisuutta, jota tarvitaan sen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen, jota varten ne on perustettu. Kaupallisia yrityksiä koskevan lain mukaan Sloveniaan perustettua sivuliikettä ei pidetä oikeushenkilönä, vaan sen toimintaa kohdellaan samalla tavalla kuin tytäryhtiön toimintaa, mikä vastaa GATS-sopimuksen XXVIII artiklan g kohtaa.

SK: Ei sitoumuksia maan hankinnan osalta (3 ja 4 muoto); ulkomaiset yritykset tai luonnolliset henkilöt eivät voi hankkia maatalous- tai metsämaata taajamien ulkopuolisilta alueilta tai tietyiltä muilta alueilta (esim. luonnonvarat, järvet, joet, yleiset tiet).

Tunnustaminen

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetuista EU:n direktiiveistä. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä EU:n jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa[1].

Erityisesti suosituimmuuskohtelun osalta

EU varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään erilliskohtelu voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään kansalaisille tai yrityksille sijoittautumisoikeutta koskeva erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahdenvälisen sopimuksen nojalla, jonka osapuolia ovat Euroopan unionin jäsenvaltiot Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Portugali, Ranska, Saksa, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta sekä mikä tahansa seuraavista maista tai ruhtinaskunnista: Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio.

Euroopan unioni varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään jollekin maalle erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen kansainvälisen sopimuksen nojalla,

a) jolla luodaan sisämarkkinat palveluja ja sijoituksia varten;

b) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai

[1] Jotta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko unionissa, on neuvoteltava XXX artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

c) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Tässä poikkeuksessa

a) palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinoilla tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisärajoja ja jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti.

b) Sijoittautumisoikeudella tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä. Sijoittautumisoikeuteen sisältyy alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen maan sisäisen lainsäädännön mukaisesti.

c) Lainsäädännön lähentämisellä tarkoitetaan

i) alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai

ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten sisäiseen lainsäädäntöön.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolen tai osapuolten sisäisessä lainsäädännössä.

Alakohtaiset varaumat

BG: Tiettyyn taloudelliseen toimintaan, joka liittyy valtion omaisuuden tai muun julkisen omaisuuden hyödyntämiseen tai käyttöön, edellytetään toimilupia koskevan lain mukaisesti myönnetty toimilupa.

Kaupallisissa yhtiöissä, joissa valtion tai kunnan pääomaosuus on suurempi kuin 50 prosenttia, transaktioiden toteuttaminen yhtiön käyttöomaisuuden käyttämiseksi sellaisen sopimuksen tekemiseen, joka koskee osakkuuden tai vuokraoikeuden hankkimista, yhteistä toimintaa, luottoa tai saamisten turvaamista taikka aiheuttaa vekseleistä syntyviä velvollisuuksia, edellyttää yksityistämisviraston tai muun kansallisen tai alueellisen elimen lupaa sen mukaan, mikä niistä on toimivaltainen viranomainen.

DK, FI ja SE: Tanskan, Ruotsin ja Suomen toteuttamat toimenpiteet pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi, kuten

a) tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitustuki (Pohjoismainen teollisuusrahasto);

b) kansainvälisiä hankkeita koskevien toteutettavuustutkimusten rahoitus (Pohjoismaiden projektivientirahasto, Nopef); sekä

c) ympäristöteknologiaa käyttäville yrityksille[1] annettava rahoitustuki (Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, NEFCO).

[1] Sovelletaan itäeurooppalaisiin yrityksiin, jotka tekevät yhteistyötä yhden tai useamman pohjoismaisen yrityksen kanssa.

Tämä varauma ei vaikuta tämän sopimuksen 141 artiklassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen, tukien tai valtion kauppatukien jättämiseen soveltamisen ulkopuolelle.

PT: Luovutaan tiettyjä toimintoja ja ammatteja koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta niiden luonnollisten henkilöiden osalta, jotka tarjoavat palveluja maihin, joissa portugali on virallinen kieli (Angola, Brasilia, Kap Verde, Guinea-Bissau, Mosambik sekä São Tomé ja Príncipe).

Liikennettä koskevan suosituimmuuskohtelun osalta

EU: Toimenpiteet, joilla myönnetään kolmannelle maalle erilliskohtelu voimassa olevien tai tulevien sisävesiliikenteeseen pääsyä koskevien sopimusten nojalla (mukaan lukien Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), joilla varataan liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttäville liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan. Tätä varauman osaa sovelletaan ainoastaan seuraaviin EU:n jäsenvaltioihin: BE, FR, DE ja NL. Sisävesiliikenne (CPC 722).

FI: Myönnetään tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, joilla vapautetaan vastavuoroisuuden perusteella tietyn muun maan lipun alle rekisteröidyt alukset tai ulkomaille rekisteröidyt ajoneuvot yleisestä kiellosta tarjota kabotaasiliikennepalveluja (myös yhdistettyä liikennettä – tie- ja rautatieliikenne) Suomessa (CPC 711 osittain, CPC 712 osittain, CPC 721 osittain).

SE: Sallitaan vastavuoroiset toimet, joilla sallitaan Armenian lipun alla purjehtivien armenialaisten alusten kabotaasiliikenteen harjoittaminen Ruotsissa siinä määrin kuin Armenia sallii Ruotsin lipun alla purjehtivien alusten kabotaasiliikenteen harjoittamisen Armeniassa. Tämän varauman tarkka tavoite riippuu mahdollisen tulevan Armenian ja Ruotsin välisen sopimuksen sisällöstä (CPC 7211, CPC 7212).

BG: Bulgaria sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen armenialaisille palveluntarjoajille samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Armenia sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen bulgarialaisille palveluntarjoajille (CPC 741 osittain, CPC 742 osittain).

DE: Saksassa asuviin kuluttajiin, jotka haluavat vuokrata ulkomaisia aluksia, voidaan soveltaa vastavuoroisuusehtoa (CPC 7213, CPC 7223, CPC 83103).

EU: Varataan oikeus myöntää tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät EU:n tai sen jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan väliseen maanteiden kansainväliseen tavaraliikenteeseen (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset) sekä matkustajaliikenteeseen (CPC 7111, CPC 7112, CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123). Tällaisella kohtelulla voidaan

a) varata sopimuspuolten välinen tai niiden alueen kautta tapahtuva liikennepalvelujen tarjonta kussakin sopimuspuolessa rekisteröidyille ajoneuvoille tai rajoittaa se kyseisiin ajoneuvoihin[1]; tai

[1] Itävallan osalta suosituimmuuskohtelun poikkeuksen liikenneoikeuksia koskeva osa kattaa kaikki maat, joiden kanssa on tehty tai saatetaan tehdä kahdenvälinen tieliikennesopimus tai muita tieliikenteeseen liittyviä järjestelyjä koskeva kahdenvälinen sopimus.

b) määrätä kyseisiin ajoneuvoihin sovellettavasta verovapautuksesta.

BG: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla varataan kyseisenlaisten liikennepalvelujen tarjoaminen tai rajoitetaan sitä ja täsmennetään palveluntarjontaan Bulgarian alueella tai Bulgarian rajojen yli kuljettaessa sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot (CPC 7111, CPC 7112).

HR: Nykyisten tai tulevien kansainvälistä tieliikennettä koskevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Kroatian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7111, CPC 7112).

CZ: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Tšekin alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123).

EE: Myönnetään tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka koskevat maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset), joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin, jotka koskevat Viron alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa kummankin sopimuspuolen alueella rekisteröityjen ajoneuvojen liikennettä ja verovapautuksen myöntämistä näille ajoneuvoille.

LT: Kahdenvälisten sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joissa vahvistetaan asianomaisille sopimuspuolille liikennepalveluja koskevat määräykset ja täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkua ja muuta liikennettä koskevat kahdenväliset luvat Liettuan alueella, sen alueelle, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvan liikenteen palveluille sekä tienkäyttöverot ja -maksut (CPC 7121, CPC 7122 ja CPC 7123).

SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Slovakian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123).

ES: Lupa kaupallisen läsnäolon perustamiseen Espanjaan voidaan evätä palveluntarjoajilta, joiden lähtömaa ei myönnä espanjalaisille palveluntarjoajille tosiasiallista markkinoille pääsyä (CPC 7123).

BG, CZ ja SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla säännellään liikenneoikeuksia ja liikenteenharjoittamiseen sovellettavia ehtoja sekä liikennepalvelujen tarjontaa Bulgarian, Tšekin ja Slovakian alueella ja asianomaisten maiden välillä.

EU: Myönnetään kolmannelle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät seuraaviin ilmaliikenteen liitännäispalveluihin:

a) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;

b) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut; sekä

c) muut lentoliikenteen liitännäispalvelut, kuten maahuolintapalvelut ja lentoasemapalvelut.

Ilma-alusten ja niiden osien korjaus- ja huoltopalvelujen osalta EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään kolmannelle maalle erilliskohtelu voimassa olevan tai tulevan GATS-sopimuksen V artiklan mukaisen kauppasopimuksen nojalla.

EU: Varataan oikeus edellyttää, että vain EU:n valtuuttamat organisaatiot saavat suorittaa laivojen lakisääteisiä katsastuksia ja varmennuksia jäsenvaltioiden puolesta. Vaatimuksena voi olla sijoittautuminen.

PL: Puola sallii armenialaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Puolaan ja sen alueella samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Armenia sallii puolalaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Armeniaan ja sen alueella.

A. Maatalous, metsästys, metsätalous ja puunkorjuu

FR: Muut kuin EU:n yhtiöt tarvitsevat luvan maatalousyritysten perustamiseen ja EU:n ulkopuoliset sijoittajat viinitarhojen hankintaan.

AT, HR, HU, MT ja RO: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maataloustoiminnan osalta.

CY: Sijoittajien osallisuus sallitaan 49 prosenttiin saakka.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita porotalouden osalta.

IE: Armeniassa pysyvästi asuvat tarvitsevat luvan sijoittautumiseen myllytoiminnan alalla.

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita puunkorjuun osalta.

SE: Ainoastaan saamelaiset voivat omistaa poroyrityksiä ja harjoittaa porotaloutta.

B. Kalastus ja vesiviljely

EU: Biologisten resurssien ja kalavesien saatavuus ja käyttö EU:n jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla voidaan rajoittaa unionin alueeseen kuuluvan lipun alla purjehtiville aluksille, jollei toisin määrätä.

CY: EU:n ulkopuoliset omistajat voivat omistaa kalastusaluksista enintään 49 prosenttia ja tarvitsevat luvan.

SE: Aluksen katsotaan olevan ruotsalainen ja se voi purjehtia Ruotsin lipun alla, jos yli puolet pääomasta on Ruotsin kansalaisten tai ruotsalaisten oikeushenkilöiden omistuksessa. Hallitus voi sallia ulkomaisten alusten purjehtivan Ruotsin lipun alla, jos niiden toimintaa valvotaan Ruotsista tai omistaja asuu vakinaisesti Ruotsissa. Ruotsin rekisteriin voidaan merkitä myös alukset, jotka ovat vähintään 50-prosenttisesti ETA-valtioiden kansalaisten tai sellaisten yhtiöiden omistuksessa, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on ETA:n alueella ja joiden toimintaa valvotaan Ruotsista. Ammattikalastuslupa, joka tarvitaan ammatilliseen kalastukseen, voidaan myöntää vain, jos kalastuksella on yhteys Ruotsin kalateollisuuteen. Yhteys voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että puolet kalenterivuoden saaliista (arvon perusteella) päätyy Ruotsiin, puolet kalastusmatkoista lähtee ruotsalaisesta satamasta tai laivaston kalastajista puolen kotipaikka on Ruotsissa. Yli viiden metrin pituiset alukset tarvitsevat ammattikalastusluvan lisäksi aluskohtaisen luvan. Lupa myönnetään muun muassa, jos alus on rekisteröity kansalliseen rekisteriin ja sillä on tosiasiallinen taloudellinen yhteys Ruotsiin. Kauppa-aluksen tai perinteisen aluksen päällikön on oltava ETA-maan kansalainen. Ruotsin liikennevirasto voi myöntää poikkeuksia.

SI: Slovenian tasavallan aluevesillä tapahtuvan ulkomaisten kalastusalusten kauttakulun aikana kalastus tai muu kalan ja muiden meren organismien pyynti merestä ja merenpohjasta on kielletty. Kielto koskee myös ulkomaisia kalastusaluksia. Laivat saavat purjehtia Slovenian lipun alla, jos niistä yli puolet on Euroopan unionin kansalaisten omistuksessa tai sellaisten oikeushenkilöiden omistuksessa, joiden päätoimipaikka on jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Vesiviljelytilojen, jotka kasvattavat organismeja istutukseen, on rekisteröidyttävä Sloveniassa.

UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivien alusten ostoa, jollei vähintään 75 prosenttia sijoitetuista varoista ole Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ja/tai sellaisten yritysten omistamia, joista vähintään 75 prosenttia on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten omistamia, ja joilla kaikilla on asuin- tai kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Alusten johdon, ohjauksen ja valvonnan on tapahduttava Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

C. Kaivostoiminta ja louhinta

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa[1] olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus Euroopan unioniin tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

[1] Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen henkilöiden tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

D. Valmistus

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa[1] olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus Euroopan unioniin tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

IT: Julkaisu- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisia. Yritysten päätoimipaikan on oltava jossakin jäsenvaltiossa.

HR: Julkaisemista, painamista ja tallenteiden jäljentämistä koskee asuinpaikkavaatimus.

SE: Ruotsissa painettavien ja julkaistavien aikakauslehtien omistajien on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-valtion kansalaisia, jos ne ovat luonnollisia henkilöitä. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa.

Sähkön, kaasun, höyryn ja lämpimän veden[2] tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun (lukuun ottamatta ydinvoimaan perustuvaa sähköntuotantoa):

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sähkön tuotannon, omaan lukuun tapahtuvan sähkön siirron ja jakelun, kaasun tuotannon ja kaasumaisten polttoaineiden jakelun osalta.

---

[1] Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

[2] Yleishyödyllisiä palveluja koskevaa horisontaalista rajoitusta sovelletaan.

Höyryn ja lämpimän veden tuotanto, siirto ja jakelu

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa[1] olevien oikeushenkilöiden osalta, joiden osuus Euroopan unioniin tulevasta öljyn, sähkön tai maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei sitoumuksia sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita höyryn ja lämpimän veden tuotannon, siirron ja jakelun osalta.

1. Yrityspalvelut

Ammatilliset palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, ”huissiers de justice” ja muut ”officiers publics et ministériels”) tarjoamien oikeudellisten neuvontapalvelujen ja oikeudellisten asiakirja- ja todistuspalvelujen osalta eikä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamien palvelujen osalta.

EU: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja/tai asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

[1] Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön omasta pääomasta.

AT: Lakiasiainpalveluiden osalta kansalaisuusvaatimusta sovelletaan kaupallisen läsnäolon kautta tarjottaviin lakiasiainpalveluihin. Ulkomaisten asianajajien (joilla on oltava täysi pätevyys kotimaassaan) pääomaosakkuus ja osuus minkä tahansa lakiasiaintoimiston liiketuloksesta saa olla enintään 25 prosenttia. Heillä ei saa olla ratkaisevaa vaikutusvaltaa päätöksenteossa. Ulkomaisten vähemmistösijoittajien tai niiden ammattitaitoisen henkilöstön osalta sallittua on ainoastaan sellaisten lakiasiainpalvelujen tarjoaminen, jotka koskevat kansainvälistä julkisoikeutta ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeutta, jolla ne ovat oikeutettuja toimimaan asianajajina; sellaisten lakiasiainpalvelujen tarjoaminen, jotka koskevat kotimaista (EU:n ja jäsenvaltion) lainsäädäntöä, kuten edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä, johon sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

AT: Laskentatoimeen, kirjanpitoon, tilintarkastukseen ja verotukseen liittyvien neuvontapalvelujen osalta ulkomaisen lainsäädännön mukaan ammatinharjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden pääomaosakkuus ja äänivalta saa olla enintään 25 prosenttia.

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaanhoitopalvelujen osalta (lukuun ottamatta psykologien ja psykoterapeuttien palveluja).

AT, BG ja HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lakiasiainpalveluiden kulloinkin sovellettavaan sisäiseen (EU:n ja jäsenvaltioiden) lainsäädäntöön liittyvien lakiasiainpalveluiden osalta.

AT, CY, EE, MT ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita eläinlääkintäpalvelujen osalta.

BE: Lakiasianpalvelujen osalta Belgiassa sovelletaan kiintiöitä ”Cour de cassation” -oikeusistuimessa edustamiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa.

BG: Ulkomaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan oman maansa kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää asuinpaikkaa.

BG: Lakiasiainpalvelujen osalta jotkut oikeudelliset muodot (”advokatsko sadrujue” ja ”advokatsko drujestvo”) on varattu asianajajille, jotka ovat Bulgarian asianajajaliiton täysjäseniä.

BG: Ulkomainen tilintarkastusyksikkö (muusta kuin EU- tai ETA-maasta) voi tarjota tilintarkastuspalveluja ainoastaan, jos se täyttää vastavuoroisuutta koskevan vaatimuksen ja kolme neljäsosaa hallinnoivista elimistä ja tilintarkastusyksikön puolesta tarkastuksen suorittavista rekisteröidyistä tilintarkastajista täyttää samat vaatimukset kuin mitkä on asetettu bulgarialaisille tilintarkastajille.

BG: Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa. Verotukseen liittyvien palvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU-kansalaisuusvaatimusta.

BG: Arkkitehtipalvelujen sekä yhdyskunta- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta ulkomaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joilla on kansallisen lainsäädäntönsä mukainen tunnustettu suunnittelijan pätevyys ja toimilupa, voivat tehdä selvityksiä ja suunnitella töitä itsenäisesti Bulgariassa ainoastaan voitettuaan tarjouskilpailumenettelyn ja tultuaan valituiksi toimeksisaajaksi julkisia hankintoja koskevassa laissa vahvistettujen ehtojen ja menettelyn mukaisesti.

BG: Arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta sekä kansallisesti tai alueellisesti merkittävissä hankkeissa armenialaisten sijoittajien on toimittava paikallisten sijoittajien yhtiökumppaneina tai alihankkijoina. Arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen osalta ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalalta. Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalveluihin sovelletaan kansalaisuutta koskevaa vaatimusta.

BG: Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

BG, CY, MT ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kätilöpalvelujen ja sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelujen tai avustavan hoitohenkilöstön palvelujen osalta.

CY: Kansalaisuusvaatimus arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta.

CY: Lakiasiainpalvelujen osalta, kuten edustaminen tuomioistuimissa, sovelletaan ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa. Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta lakiasiainpalveluihin. Asianajajaliiton täysjäsenyyteen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

CZ: Sisäiseen (EU:n ja jäsenvaltion) lainsäädäntöön liittyvien lakiasiainpalvelujen osalta, kuten edustaminen tuomioistuimissa, edellytetään ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa Tšekissä. Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta lakiasiainpalveluihin.

CZ, HU ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kätilöpalvelujen osalta;

CY: Ulkomaisilla tilintarkastajilla on oltava lupa, johon sovelletaan tiettyjä ehtoja.

BG, CY, CZ, EE ja MT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaanhoitopalvelujen (myös psykologien palvelujen) ja hammashoitopalvelujen osalta.

CZ ja SK: Varataan oikeus edellyttää, että vähintään 60 prosenttia osakepääomasta ja äänioikeuksista varataan maan kansalaisille tilintarkastuspalvelujen osalta (CPC 86211 ja CPC 86212, muut kuin tilintarkastuspalvelut).

CZ: Sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuna psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta pääsy rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin. Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisen viranomaisen luvan.

CZ: Eläinlääkintäpalvelujen osalta sallitaan pääsy vain luonnollisille henkilöille. Eläinlääkintähallinnon lupa vaaditaan.

DK: Tanskan oikeudenkäymislain (Retsplejeloven) mukaan asianajotoimiston yksinomainen tarkoitus on harjoittaa lakimiehen ammattia. Lakimiehen ammattia asianajotoimistossa harjoittavat lakimiehet tai muut osakkeita omistavat työntekijät ovat henkilökohtaisesti yhteisvastuussa yrityksen kanssa mahdollisista kanteista, jotka johtuvat asiakkaalle annetusta avusta. Lisäksi 90 prosenttia tanskalaisten asianajotoimistojen osakkeista on oltava sellaisten tanskalaisten asianajajien omistuksessa, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa, Tanskassa rekisteröityjen EU:n asianajajien tai Tanskassa rekisteröityjen asianajotoimistojen omistuksessa.

DK: Tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää hyväksymistä tilintarkastajana Tanskassa. Hyväksyntä edellyttää asuinpaikkaa EU:n tai ETA:n jäsenvaltiossa. Hyväksyttyjen tilintarkastusyritysten tai tilintarkastajien osalta ja muiden kuin hyväksyttyjen tilintarkastusyritysten osalta äänioikeus ei saa ylittää 10 prosenttia äänioikeudesta lakisääteistä tilintarkastusta koskevan kahdeksannen direktiivin täytäntöönpanosta annetun asetuksen mukaisesti.

DK: Ulkomaisten kirjanpitäjien on saatava Tanskan kauppa- ja teollisuusvirastolta (Dansk Erhvervs- og Selskabsstyrelsen) lupa henkilöyhtiön muodostamiseen tanskalaisten valtuutettujen kirjanpitäjien kanssa.

DK: Eläinlääkintäpalvelujen osalta sallitaan pääsy vain luonnollisille henkilöille.

EL: Tilintarkastajan toimiluvan saamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

EL: Hammasteknikoihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

ES: EU:n ja EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä koskevien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen osalta saatetaan edellyttää, että kaupallinen läsnäolo toteutetaan syrjimättömästi jossakin kansallisen lainsäädännön sallimassa oikeudellisessa muodossa. Tietyt oikeudelliset muodot voidaan varata yksinomaan asianajajaliittoon kuuluville asianajajille niin ikään syrjimättömästi.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tuomioistuimissa edustamisen osalta, paitsi patenttiasiamiesten ja nimikkeen *”asianajaja”* käytön osalta.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisesti tai yksityisesti rahoitettavien terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta (ts. sairaanhoitopalvelut, ml. psykologit, ja hammashoitopalvelut; kätilöpalvelut; fysioterapeutin ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut).

FI: Tilintarkastuspalvelujen osalta suomalaisen osakeyhtiön tilintarkastajista vähintään yhtä koskee asuinpaikkavaatimus.

FI, HU ja NL: Patenttiasiamiesten palveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta (CPC 861 osittain).

FR: Lakiasiainpalvelujen osalta jotkut oikeudelliset muodot (”association d'avocats” ja ”société en participation d'avocat”) on varattu asianajajille, jotka ovat Ranskan asianajajaliiton täysjäseniä. Asianajotoimistossa, joka tarjoaa Ranskan tai EU:n oikeuteen liittyviä palveluja, vähintään 75 prosentin niistä osakkaista, joiden hallussa on 75 prosenttia osakepääomasta, on oltava Ranskan asianajajaliiton täysjäseniä.

FR: Arkkitehtipalvelujen, sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuina psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa yhtiömuodoissa: ”société d'exercice liberal” (”sociétés anonymes”, ”sociétés à responsabilité limitée” tai ”sociétés en commandite par actions”) ja ”société civile professionnelle”.

FR: Sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuna psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta edellytetään Ranskan kansalaisuutta. Kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön ammatteihin pääsy on kuitenkin mahdollista ulkomaisille henkilöille vuotuisten kiintiöiden puitteissa.

FR: Eläinlääkintäpalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja vastavuoroisuutta.

HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kotimaan lainsäädäntöä, ulkomaista lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskevaa oikeudellista neuvontaa. Tuomioistuimissa osapuolia voivat edustaa ainoastaan Kroatian asianajajaneuvoston jäsenet (”odvjetnici”). Asianajajaneuvoston jäsenyyteen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. Kansainvälisiä kysymyksiä sisältävissä menettelyissä osapuolia voivat edustaa välimiestuomioistuimissa ja väliaikaisissa tuomioistuimissa asianajajat, jotka ovat muiden maiden asianajajaliittojen jäseniä.

HR: Tilintarkastuspalvelujen tarjoamiseen tarvitaan lupa.

HR: Luonnolliset ja oikeushenkilöt voivat tarjota arkkitehtipalveluja Kroatian arkkitehtikamarin suostumuksella ja teknisiä palveluja Kroatian insinöörien kamarin suostumuksella.

HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.

EL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hammasteknikoiden osalta. Tilintarkastajan toimiluvan saamiseen ja eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta.

ES: Lakisääteisiin tilintarkastajiin ja teollis- ja tekijänoikeusasiamiehiin sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta.

HU: Sijoittautumisen muotona on oltava avoin yhtiö unkarilaisen asianajajan (”ügyvéd”) tai asianajotoimiston (”ügyvédi iroda”) kanssa tai edustustoimisto.

HU: Eläinlääkintäpalvelujen osalta muita kuin ETA-valtion kansalaisia koskee asuinpaikkavaatimus.

LV: Valantehneitä asianajajia, joille edustaminen rikosoikeudenkäynneissä on varattu, koskee kansalaisuusvaatimus.

LV: Valantehneiden tilintarkastajien kaupallisessa yrityksessä äänioikeutetuista osakkeista yli 50 prosentin on oltava valantehneiden tilintarkastajien tai EU:n taikka ETA:n valantehneiden tilintarkastajien kaupallisten yritysten omistamia. Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimessa ainoastaan oikeusapua koskevien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti.

LT: Patenttiasiamiehiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

LT: Tilintarkastuspalvelujen osalta tilintarkastuskertomus on laadittava yhdessä sellaisen tilintarkastajan kanssa, joka on auktorisoitu Liettuassa. Tilintarkastuspalvelujen osalta vähintään kolmen neljäsosan tilintarkastusyritysten osakkeista on kuuluttava EU:n tai ETA:n tilintarkastajille tai tilintarkastusyrityksille. Sijoittautuminen ei ole sallittua julkisen osakeyhtiön (AB) muodossa.

LT: Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimessa ainoastaan oikeusapua koskevien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti.

LT: Sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuina psykologit) ja hammashoitopalvelujen osalta palvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jonka perusteena on tarpeisiin perustuva terveydenhuollon palvelusuunnitelma ja jossa otetaan huomioon väestö ja jo olemassa olevat lääkäri- ja hammashoitopalvelut.

PL: EU:n asianajajille sallitaan muitakin oikeudellisia toimintamuotoja, mutta ulkomaiset asianajajat voivat toimia ainoastaan kaupparekisteriin merkityn avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa.

PL: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.

PL: Tilintarkastuspalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

PT: Lakiasiainpalvelujen alalla sovelletaan kansalaisuusvaatimusta nimikkeellä ”solicitadores” toimivan henkilön sekä teollis- js tekijänoikeusasiamiehen ammattiin pääsyyn.

SK: Arkkitehtipalvelujen, teknisten palvelujen ja eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen edellytyksenä on ammattikamarin myöntämä rekisteröinti, johon sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin.

SK: Sisäiseen lainsäädäntöön liittyvien lakiasiainpalvelujen osalta, kuten edustaminen tuomioistuimissa, sovelletaan ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

SE: Lakiasiainpalveluiden osalta asianajajaliiton jäsenyys, joka on edellytys ruotsalaisen nimikkeen ”advokat” käytölle, edellyttää asuinpaikkaa EU:ssa, ETA-maassa tai Sveitsin valaliitossa. Ruotsin asianajajaliiton hallitus voi myöntää poikkeuksia. Asianajajaliiton jäsenyys ei ole edellytys kotimaan oikeuden harjoittamiselle. Ruotsin asianajajaliiton jäsenen voi palkata vain asianajajaliiton jäsen tai yritys, joka harjoittaa asianajajaliiton jäsenen liiketoimintaa. Ulkomainen yritys voi kuitenkin ottaa palvelukseensa Ruotsin asianajajaliiton jäsenen. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Taloussuunnitelman todentajan nimeämiseen liittyy ETA-vaatimuksia.

SE: Vain Ruotsissa hyväksytyt tai valtuutetut tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyritykset voivat tarjota tiettyjen oikeushenkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja, mukaan lukien kaikki osakeyhtiöt ja luonnolliset henkilöt. Vain Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyritykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrityksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen tai valtuuttaminen edellyttää asumista ETA-maassa tai Sveitsissä. Nimikkeitä ”hyväksytty tilintarkastaja” ja ”valtuutettu tilintarkastaja” saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksyttyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. (CPC 86211, CPC 86212 muut kuin tilintarkastuspalvelut.)

SI: Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi harjoittaa lakiasiainpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajista annetun lain 34a artiklan mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden ehto täyttyy. Oikeusministeriö vahvistaa vastavuoroisuusedellytyksen täyttymisen. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu asianajajan ammatin harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita laskentatoimeen, kirjanpitoon ja tilintarkastukseen liittyvien palvelujen osalta. Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. Kolmannen maan tilintarkastusyksikkö voi olla osakkeenomistaja tai muodostaa henkilöyhtiön, jos sen kolmannen maan lainsäädännön mukaan, jossa tilintarkastusyksikkö on perustettu, slovenialaiset tilintarkastusyritykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön tilintarkastusyksikössä. Sloveniassa perustetun tilintarkastusyrityksen johtokunnan jäsenistä vähintään yhden on asuttava vakinaisesti Sloveniassa.

SI: Lääkäreiltä, hammaslääkäreiltä, kätilöiltä, sairaanhoitajilta ja farmaseuteilta edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. Muilta terveydenhoitoalan ammattilaisilta edellytetään rekisteröintiä.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sosiaalilääketieteen palvelujen, puhtaanapitopalvelujen, epidemiologisten sekä lääketieteellis-ekologisten palvelujen; veritoimitusten, verivalmisteiden ja verensiirtojen; eikä ruumiinavausten osalta.

Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti[1] (CPC 63211)

AT: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta. Vuokraoikeuden haltijoilta ja apteekin toiminnasta vastaavilta henkilöiltä edellytetään ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta.

BG: Farmaseutteihin sovelletaan pysyvää asuinpaikkaa koskevaa vaatimusta.

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin, farmaseuttisten tuotteiden tarjoamisen ja muiden farmaseuttien tarjoamien palveluiden osalta (CPC 63211).

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana. Tätä ehtoa ei sovelleta hyväksyttyihin hakijoihin, joiden pätevyys on jo tunnustettu muihin tarkoituksiin. Hakijalta edellytetään lisäksi ammattimaisena farmaseuttina toimimista Saksassa vähintään kolmen peräkkäisen vuoden ajan. Muut kuin ETA-maan kansalaiset eivät voi saada lupaa apteekin perustamiseen.

[1] Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palveluntarjoamisen tavoin luvanvaraista ja siihen sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavia hyväksymisvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden toimittaminen on varattu farmaseuteille.

EE: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Lääkkeiden postimyynti ja internetin kautta tilattujen lääkkeiden toimittaminen postitse tai pikalähetyksenä on kielletty.

EL: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on farmaseutin toimilupa, ja yritykset, joiden perustaja on toimiluvan saanut farmaseutti, saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää EU:n kansalaisuutta.

ES: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Kukin apteekkari voi saada ainoastaan yhden toimiluvan. Perustamislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: esiintymistiheys alueella.

FI ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynnin ja farmaseuttisten tuotteiden yleisölle tapahtuvan tarjoamisen osalta (CPC 63211).

FR: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta. Ulkomaalaisille apteekkareille voidaan myöntää sijoittautumislupa vuotuisten kiintiöiden puitteissa.

HU: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta.

IT: Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

LT: Lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Reseptilääkkeiden verkkokauppa on kiellettyä.

LV: Voidakseen alkaa harjoittaa itsenäisesti apteekkitoimintaa ulkomaisen farmaseutin tai farmaseutin avustajan, joka on saanut koulutuksen muussa kuin EU:n jäsenvaltiossa tai ETA-maassa, on työskenneltävä vähintään yksi vuosi apteekissa farmaseutin valvonnassa.

SI: Sloveniassa kunnat järjestävät perustason apteekkipalvelut. Farmaseuttisten palvelujen verkosto koostuu julkisesta kuntien omistamasta farmaseuttisten palvelujen verkostosta sekä yksityisistä luvanvaraisista apteekeista (joissa enemmistöomistajan on oltava ammatiltaan farmaseutti). Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä.

SK: Asuinpaikkavaatimus.

Tutkimus- ja kehittämispalvelut

EU: Julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien sellaisten tutkimus- ja kehittämispalvelujen osalta, joiden ei katsota saavan yksityistä rahoitusta, varataan oikeus pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, joiden mukaan yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille EU:n oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on unionissa (CPC 851, CPC 852, CPC 853).

Kiinteistöpalvelut

CY: Kansalaisuusvaatimus.

DK: Tanskan alueella olevan fyysisen henkilön tarjoamien kiinteistöpalvelujen osalta ainoastaan valtuutetut kiinteistönvälittäjät, jotka ovat luonnollisia henkilöitä ja jotka on hyväksytty kiinteistönvälittäjärekisteriin, voivat käyttää nimikettä ”kiinteistönvälittäjä” kiinteistöjen myynnistä annetun lain 6 jakson 1 kohdassa esitettyjen rekisteriin hyväksymistä koskevien vaatimusten, kuten asuinpaikka EU:n tai ETA:n jäsenvaltiossa tai Sveitsissä, mukaisesti. Kiinteistöjen myynnistä annettua lakia sovelletaan vain tarjottaessa kiinteistöpalveluja kuluttajille, eikä sitä sovelleta kiinteistöjen vuokraamiseen.

PT: Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään asuinpaikkaa ETA-maassa. Oikeushenkilöiltä edellytetään yhtiöittämistä ETA-maassa.

Leasing tai vuokraus ilman käyttäjää/kuljettajaa

A. Aluksiin liittyvät

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

CY: EU:n ulkopuoliset tahot voivat omistaa laivoista enintään 49 prosenttia.
LT: Alusten omistajien on oltava liettualaisia luonnollisia henkilöitä tai Liettuaan perustettuja yrityksiä.
SE: Jos alukseen liittyy armenialaisomistukseen kytkeytyviä etuja, purjehtiminen Ruotsin lipun alla edellyttää, että määräävä ruotsalaisvaikutus toiminnassa osoitetaan.

B. Ilma-aluksiin liittyvät

EU: EU:n lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen on oltava rekisteröity siinä EU:n jäsenvaltiossa, joka on antanut lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan, tai toimiluvan antaneen EU:n jäsenvaltion hyväksyessä muualla EU:ssa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat tietyt vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa.

C. Muihin kulkuneuvoihin liittyvät

SE: Sovelletaan ETA:n asuinpaikkavaatimusta (CPC 83101).

E. Muu

BE ja FR: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät videoiden vuokraus- ja leasingpalveluiden tarjoamiseen (CPC 83202).

Toimiala: Muut yrityspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvien palvelujen osalta (CPC 881), kalastuksen (CPC 882) ja teollisuuteen liittyvien palveluiden (CPC 884 ja CPC 885) osalta, lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluita.

BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita johtohenkilöiden hakupalvelujen tarjoamisen osalta (CPC 87201).

AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PL, PT, RO, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita työnvälityspalvelujen osalta (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelujen osalta (CPC 87203).

EU, paitsi HU ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelujen osalta. Edellytetään asuinpaikkaa tai kaupallista läsnäoloa, myös kansalaisvaatimusta voidaan soveltaa.

EU, paitsi BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE ja UK: Henkilöstönhankintapalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

EU, paitsi AT ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta. Edellytetään asuinpaikkaa tai kaupallista läsnäoloa, myös kansalaisvaatimusta voidaan soveltaa.

AT: Työnvälityspalvelujen, työvoimaa vuokraavien yritysten ja henkilöstönhankintapalvelujen osalta (CPC 8720) lupa voidaan myöntää vain oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on ETA:n alueella, ja johtokunnan jäsenten tai pääosakkaiden ja/tai osakkaiden, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä, on oltava ETA-valtion kansalaisia tai heillä on oltava kotipaikka ETA-valtiossa.

BG, CY, CZ, DK, EE, FI, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SL ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita turvallisuuspalvelujen osalta (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305 ja CPC 87309).

BG, SK, HR ja HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita virallisen kääntämisen ja tulkkauksen tarjoamisen osalta (CPC 87905 osittain).

BE: Turvallisuuspalvelujen alalla johtajilta edellytetään EU-kansalaisuutta ja asuinpaikkaa EU:ssa. Luottotietopalvelujen alalla varataan oikeus soveltaa kansalaisuusvaatimusta kulutusluottotietopankkien osalta (CPC 87901 osittain). Perintätoimistojen palveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

BG: Maankuoren liikkeitä koskevan tutkimuksen yhteydessä ilmavalokuvaus-, maanmittaus-, kiinteistörekisteri- ja kartografiatoimintaan sovelletaan sijoittautumis- ja kansalaisuusvaatimusta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta; teknisten testaus- ja analysointipalvelujen ja sopimusperusteisten öljy- ja kaasukenttien laitteiden korjaus- ja purkupalvelujen osalta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita virallisen kääntämisen ja tulkkauksen osalta.

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ohjelmien teknisen testauksen ja analyysipalvelujen tai geologisten, geofyysisten, maanmittaus- ja karttojen laatimispalvelujen osalta.

CZ: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita perintäpalvelujen osalta.

DE: Valantehneitä tulkkeja koskee kansalaisuusvaatimus.

DE: Työnvälityspalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

DK: Turvallisuuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lupaa hakeviin yksityishenkilöihin sekä lupaa hakevien oikeushenkilöiden johtokunnan jäsenten ja johtajien enemmistöön sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. Asuinpaikkavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä siltä osin kuin noudatetaan kansainvälisten sopimusten tai oikeusministeriön antamia määräyksiä. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lentokenttäturvallisuuspalvelujen osalta.

EE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita turvallisuuspalvelujen osalta. Valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

ES: Turvallisuuspalvelujen alalla sovelletaan luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden sekä yksityisen turvallisuushenkilöstön osalta ETA-maan kansalaisuusvaatimusta.

FI: Virallisten kielenkääntäjien on asuttava ETA:n alueella.

FR: Ulkomaiset sijoittajat tarvitsevat erityisluvan malminetsintä- ja koekaivauspalveluihin tieteellisten ja teknisten konsultointipalvelujen osalta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsivä- ja turvallisuuspalvelujen osalta. Paino- ja julkaisupalvelujen alalla kustantajaan ja toimituskuntaan sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

HU: Välimies- ja sovittelupalvelujen tarjoamiseen (CPC 86602) sovelletaan hyväksyntä- ja asuinpaikkavaatimusta.

IT: Tarvittavan luvan saaminen turvallisuusvartiointipalvelujen tarjoamiseksi edellyttää Italian tai EU-valtion kansalaisuutta koskevan vaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Julkaisu- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisia. Yritysten päätoimipaikan on oltava jossakin EU:n jäsenvaltiossa. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita perintätoimistojen palvelujen ja luottotietopalvelujen osalta.

LV: Etsiväpalvelujen alalla luvan saamiseen oikeutettuja ovat ainoastaan etsiväyritykset, joiden päällikkö ja jokainen henkilö, jolla on toimisto sen hallinnollisissa tiloissa, on EU:n tai ETA-alueen kansalainen. Turvallisuuspalvelujen osalta luvan saaminen edellyttää, että vähintään puolet osakepääomasta on EU:n tai ETA:n luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden omistuksessa. Julkaisualan sijoittautumisoikeus annetaan ainoastaan kansallisesti yhtiöitetyille oikeushenkilöille (ei sivuliikkeitä).

LT: Turvallisuuspalvelutoimintaa voivat ryhtyä harjoittamaan vain henkilöt, joilla on Euroopan talousalueen tai NATO-maan kansalaisuus. Julkaisualan sijoittautumisoikeus annetaan ainoastaan kansallisesti yhtiöitetyille oikeushenkilöille (ei sivuliikkeitä).

LT: Paino- ja julkaisualan palveluiden osalta varataan oikeus rajoittaa kaupallinen läsnäolo yhtiöitetyille oikeushenkilöille (CPC 88442).

EU, paitsi NL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita leimaamispalvelujen osalta (CPC 893 osittain).

NL: Leimaamispalvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa Alankomaissa. Jalometallituotteiden leimaamisen yksinoikeudet on tällä hetkellä myönnetty kahdelle hollantilaiselle julkiselle monopolille (CPC 893 osittain).

PL: Etsiväpalvelujen osalta ammatillinen toimilupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on Puolan, toisen jäsenvaltion, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Etsiväpalvelujen osalta ammatillinen toimilupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on Puolan, toisen EU:n jäsenvaltion, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus. Ilmavalokuvauspalvelujen tarjoajilla ja sanomalehtien ja aikakauslehtien päätoimittajilla on oltava Puolan kansalaisuus.

PT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta. Perintätoimistojen palvelujen ja luottotietopalvelujen tarjoamiseksi sijoittajilta edellytetään EU:n kansalaisuutta. Turvallisuuspalvelujen erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

RO: Rakennusten puhtaanapitopalveluiden alalla sovelletaan asiantuntijoiden osalta kansalaisuusvaatimusta.

SE: Luonnollisten henkilöiden, jotka omistavat Ruotsissa painettavia ja julkaistavia aikakausjulkaisuja, on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-maan kansalaisia. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa.

SK: Etsiväpalvelujen ja turvallisuuspalvelujen osalta toimilupa voidaan myöntää ainoastaan, ellei asiaan liity turvallisuusriskiä ja jos kaikki johtajat ovat EU:n, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia.

2. Viestintäpalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ohjelmien lähetyspalvelujen osalta, lukuun ottamatta satelliittilähetyspalveluita. ’Yleisradiolähetys’ määritellään yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetuksi, vapaasti eteneviä radioaaltoja hyväksi käyttäväksi televisio- tai radio-ohjelmaa sisältäväksi lähetykseksi, mutta siihen eivät kuulu operaattoreiden väliset yhteydet.

BE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita satelliittilähetyspalvelujen osalta.

3. Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut

CY: Kolmansien maiden kansalaisten sijoittautumiseen sovelletaan erityisiä edellytyksiä ja vaaditaan lupa.

4. Jakelupalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden ja muiden sotatarvikkeiden, kemiallisten tuotteiden jakelun osalta tai jalometallien (ja jalokivien) osalta.

EU: Joissakin maissa apteekkien ja tupakkakauppiaiden toimintaan sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tupakan tai tupakkatuotteiden jakelun osalta.

FR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksinoikeuksien myöntämisessä tupakan vähittäiskaupan alalla.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholin jakelun (CPC 62112 osittain, CPC 62226, CPC 63107, CPC 8929) ja lääkkeiden jakelun (CPC 62251, CPC 62117, CPC 8929) osalta.

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita farmaseuttisten tuotteiden jakelun osalta, paitsi farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin osalta (CPC 63211). Tupakan vähittäismyynnin osalta (CPC 63108) vain luonnolliset henkilöt voivat hakea lupaa tupakkakauppiaana toimimiseen (etusijalla ovat ETA-maiden kansalaiset).

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholijuomien, kemiallisten tuotteiden, tupakan ja tupakkatuotteiden, lääkkeiden, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden, aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden, öljyn tai öljytuotteiden, kaasun, jalometallien, jalokivien jakelun osalta.

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Muiden maiden kansalaiset tai henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana. Tätä ehtoa ei sovelleta hyväksyttyihin hakijoihin, joiden pätevyys on jo tunnustettu muihin tarkoituksiin. Hakijalta edellytetään lisäksi ammattimaisena farmaseuttina toimimista Saksassa vähintään kolmen peräkkäisen vuoden ajan. Muut kuin ETA-maan kansalaiset eivät voi saada lupaa apteekin perustamiseen.

ES: Tupakan vähittäiskauppaa koskee valtion monopoli. Liikkeen perustaminen edellyttää EU:n jäsenvaltion kansalaisuutta.

IT: Tupakan jakelun osalta (CPC 6222 osittain, CPC 6310 osittain) tukku- ja vähittäismyyjien väliportaana toimivilta välittäjiltä sekä liikkeiden (”magazzini”) omistajilta edellytetään EU:n kansalaisuutta.

SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholijuomien vähittäismyynnin osalta.

6. Ympäristöön liittyvät palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse veden keruusta, puhdistuksesta ja jakelusta kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

SK: Käytettyjen paristojen ja akkujen, jäteöljyjen, vanhojen autojen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely ja kierrätys edellyttävät yhtiöittämistä EU:n jäsenvaltiossa tai ETA-maassa (asuinpaikkavaatimus) (CPC 9402 osittain).

7. Rahoituspalvelut[1]

EU: Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Euroopan unionissa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen ja sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja sääntömääräisen kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa.

AT: Lupa ulkomaisen vakuutuksenantajien sivuliikkeitä varten on evättävä, jos ulkomaisella vakuutuksenantajalla ei ole oikeudellista muotoa, joka vastaa osakeyhtiötä tai keskinäistä vakuutusyhtiötä tai on niihin verrattavissa. Sivuliikkeen johdossa on oltava kaksi luonnollista henkilöä, joiden on asuttava Itävallassa.

BG: Eläkevakuutustoimintaa varten vaaditaan osakkuus yhtiöitetyissä eläkevakuutusyrityksissä (ei sivuliikkeitä). Hallintoneuvoston puheenjohtajalla ja johtokunnan puheenjohtajalla on oltava vakinainen asuinpaikka Bulgariassa. Ennen ulkomaisen vakuutuksenantajan sivuliikkeen tai asiamiehen sijoittautumista tietynlaisten vakuutusten tarjoamista varten vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota samanlaisia vakuutuksia alkuperämaassaan. Vakuutusten välittäjien on perustettava yhtiö paikalla (ei sivuliikkeitä). (Jälleen)vakuutusyritysten hallinto- tai valvontaelinten jäseniä ja kaikkia sellaisia henkilöitä, joilla on oikeus johtaa ja edustaa (jälleen)vakuutusyritystä, koskee asuinpaikkavaatimus.

[1] Sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden erilaista kohtelua koskevaa horisontaalista rajoitusta sovelletaan. Ulkomaiset sivuliikkeet voivat saada luvan toimia jäsenvaltion alueella ainoastaan kyseisen jäsenvaltion asianomaisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti, ja sen vuoksi niiden voidaan edellyttää täyttävän useita toiminnan vakauden valvontaa koskevia vaatimuksia.

CY: Ainoastaan Kyproksen pörssin jäsenet (meklarit) voivat harjoittaa arvopaperivälitykseen liittyvää liiketoimintaa Kyproksella. Meklariliike voi rekisteröityä Kyproksen pörssin jäseneksi vain, jos se on sijoittautunut ja rekisteröitynyt Kyproksen yhtiölain mukaisesti (ei sivuliikkeitä).

DE: Pakollisen lentovakuutuksen voi antaa ainoastaan EU:n alueelle sijoittautunut tytäryhtiö tai Saksaan sijoittautunut sivuliike. Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutussopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.

DK: Vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta varataan oikeus edellyttää, että muut henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyhtiöt) kuin ne vakuutusyhtiöt, joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskan toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, eivät voi antaa Tanskassa ensivakuutuksia Tanskassa asuville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle liiketoiminnallisia tarkoituksia varten. Tanska varaa oikeuden edellyttää, että pakollisen lentokuljetusvakuutuksen voivat antaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet yritykset.

EE: Ensivakuutusten osalta vakuutusosakeyhtiön, jossa on ulkomaista pääomaa, johtokuntaan voi kuulua muiden maiden kansalaisia ainoastaan suhteessa ulkomaisen pääoman osuuteen ja enintään puolet johtokunnan jäsenten määrästä. Tytäryhtiön tai itsenäisen yrityksen johtajan on oleskeltava Virossa pysyvästi. Talletusten vastaanottamisen osalta varataan oikeus edellyttää Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupaa ja rekisteröitymistä Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä.

EL: Vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta sijoittautumisoikeuteen ei kuulu vakuutusyhtiöiden edustustojen tai muun pysyvän edustuksen perustaminen, elleivät kyseiset edustustot ole toimistoja, sivuliikkeitä tai päätoimipaikkoja.

ES: Ennen sivuliikkeen tai toimiston sijoittautumista tietynlaisten vakuutusten tarjoamista varten ulkomaisella vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota samanlaisia vakuutuksia omassa maassaan vähintään viiden vuoden ajan. Aktuaarin ammatin harjoittajiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta tai heiltä edellytetään kolmen vuoden työkokemusta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maksu- ja selvityspalvelujen osalta, joissa keskussäilytysyhteisö on ainoa palveluntarjoaja Kroatiassa; sellaisille henkilöille, jotka eivät asu kyseisellä alueella, myönnetään syrjimätön pääsy keskussäilytysyhteisön palveluihin.

HU: Vakuutusyhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:hun, voivat välittää ensivakuutuksia Unkarin alueella ainoastaan Unkariin rekisteröidyn sivuliikkeen kautta. Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen osalta (lukuun ottamatta vakuutuksia) ulkomaisten yritysten sivuliikkeet eivät saa tarjota omaisuudenhoitopalveluja yksityisille eläkerahastoille eivätkä pääomasijoitusten hallinnointipalveluja. Rahoituslaitoksen johtokuntaan on kuuluttava ainakin kaksi jäsentä, jotka ovat Unkarin kansalaisia, asuvat maassa asiaa koskevien valuuttakauppasäännösten mukaisesti ja joiden vakinaisena asuinpaikkana on vähintään vuoden ajan ollut Unkari.

IE: Sijoitusrahastojen ja vaihtuvapääomaisten yhtiöiden (muut kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset) muodossa olevien yhteissijoitusten osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan ja rahastoyhtiön on oltava yhtiöitetty Irlannissa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa (ei sivuliikkeitä). Kommandiittisijoitusyhtiön osalta vähintään yhden osakkaan on oltava yhtiöitetty Irlannissa. Pääsy Irlannin pörssin jäseneksi edellyttää, että yritykselle on myönnetty lupa joko a) Irlannissa, mikä edellyttää, että yrityksen on oltava yhtiöitetty tai osakeyhtiö, jonka päätoimipaikka/rekisteröity kotipaikka on Irlannissa, tai b) muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa Euroopan unionin sijoituspalveludirektiivin mukaisesti.

PT: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen osalta (lukuun ottamatta vakuutuksia) eläkerahastojen hoitoa voivat tarjota ainoastaan Portugalissa tätä tarkoitusta varten yhtiöitetyt erikoistuneet yritykset, Portugaliin sijoittautuneet ja toimiluvan henkivakuutusten myyntiin saaneet vakuutusyhtiöt tai muissa EU:n jäsenvaltioissa toimiluvan eläkerahastojen hoitoon saaneet yhteisöt. Vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta voidakseen perustaa sivuliikkeen Portugaliin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden on osoitettava, että niillä on kokemusta toiminnan harjoittamisesta vähintään viideltä edeltävältä vuodelta. Sivuliikkeiden perustaminen suoraan ei ole vakuutusten välittämistä varten sallittua, sillä se on varattu Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti muodostetuille yhtiöille. Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet yhtiöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, lentokoneen, laivan ja vastuuvelvollisuuden.

FI: Lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta vähintään puolella perustajista sekä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä on oltava vakinainen asuinpaikka EU:ssa, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Muiden kuin lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta vähintään yhtä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajaa koskee asuinpaikkavaatimus. Armenialaisen vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka sijaitse EU:ssa. Ulkomaiset vakuutuksenantajat eivät voi saada lupaa perustaa Suomeen sivuliikettä lakisääteisten eläkevakuutusten tarjoamista varten. Ensivakuutuspalveluja (ml. rinnakkaisvakuutus) voivat tarjota ainoastaan vakuutuksenantajat, joiden päätoimipaikka on EU:ssa tai joilla on sivuliike Suomessa. Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää toimipaikkaa EU:ssa. Johtokunnan jäseniin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. Pankkipalvelujen osalta vähintään yhtä perustajista, yhtä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajaa sekä henkilöä, jolla on allekirjoitusoikeus rahoituslaitoksen nimissä, koskee asuinpaikkavaatimus.

IT: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät nimikkeellä ”consulenti finanziari” harjoitettavaan toimintaan. (financial advisers). Jotta yritys voi saada luvan arvopapereiden selvitysjärjestelmien hoitoon Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa, sen on oltava yhtiöitetty Italiassa (ei sivuliikkeitä). Jotta yritys voi saada luvan arvopaperikeskuksen talletuspalvelujen hoitoon Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa, sen on oltava yhtiöitetty Italiassa (ei sivuliikkeitä). Muiden yhteissijoitusjärjestelyjen kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten (UCITS) osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan on oltava yhtiöitetty Italiassa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja sijoittautunut Italiaan sivuliikkeen kautta. Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rahastoyhtiöiden, joita ei ole yhdenmukaistettu Euroopan unionin lainsäädännöllä, on myös oltava yhtiöitettyjä Italiassa (ei sivuliikkeitä). Ainoastaan sellaiset pankit, vakuutusyhtiöt, sijoitusyhtiöt ja Euroopan unionin lainsäädännöllä yhdenmukaistettua arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rahastoyhtiöt, joiden sääntömääräinen päätoimipaikka on Euroopan unionissa, sekä Italiassa yhtiöitetyt yhteissijoitusyritykset voivat hoitaa eläkerahastojen varoja. Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä Italian rekisteriin merkittyjä luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia. Ulkomaisten välittäjien edustustot eivät voi harjoittaa sijoituspalvelujen tarjoamiseen tähtäävää toimintaa.

LT: Varainhoitoa varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö (ei sivuliikkeitä). Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä. Ainoastaan pankit, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa ja joilla on lupa tarjota sijoituspalveluja Euroopan unionissa tai ETA-maassa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä. Pankin johtajista vähintään yhden on puhuttava liettuan kieltä ja asuttava vakinaisesti Liettuassa.

PL: Vakuutusten välittäjien on perustettava yhtiö paikalla (ei sivuliikkeitä). Varataan oikeus edellyttää, että rahoitustietojen tarjontaa ja siirtoa ja rahoitustiedon tietojenkäsittelyä ja siinä tarvittavia ohjelmistoja koskee vaatimus käyttää julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen operaattorin verkkoa. Ulkomaiset vakuutusyhtiöt voivat ryhtyä harjoittamaan vakuutustoimintaa Puolan tasavallassa vain pääasiallisten sivuliikkeidensä kautta.

RO: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen osalta (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) markkinatoimijat ovat romanialaisia oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu osakeyhtiöinä yhtiölain säännösten mukaisesti. Vaihtoehtoisia kaupankäyntijärjestelmiä voi hallinnoida edellä esitettyjen ehtojen mukaisesti muodostettu järjestelmäoperaattori tai CNVM:n hyväksymä sijoitusyritys.

SK: Ulkomaiden kansalaiset voivat perustaa vakuutusyhtiön osakeyhtiön muodossa tai harjoittaa vakuutustoimintaa tytäryhtiöidensä kautta, joilla on Slovakiassa sääntömääräinen kotipaikka (ei sivuliikkeitä). Sijoituspalveluja voivat Slovakiassa tarjota pankit, sijoitusyhtiöt, sijoitusrahastot ja arvopaperikauppiaat, jotka ovat oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä ja joilla on lainmukainen pääoma (ei sivuliikkeitä).

SE: Ensivakuutusten tarjonta sallitaan ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan kautta edellyttäen, että ulkomainen palvelujen tarjoaja ja ruotsalainen vakuutusyhtiö kuuluvat samaan yritysryhmään tai ne ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä. Sellaiset vakuutuksia välittävät yritykset, joita ei ole yhtiöitetty Ruotsissa, voivat sijoittautua ainoastaan sivuliikkeen kautta. Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö ja hänen on asuttava ETA-maassa.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien välityspalvelujen osalta, paitsi (i) merenkulkuun ja kaupalliseen lentoliikenteeseen sekä avaruusalusten laukaisuun ja kuljetukseen liittyvien riskien vakuuttaminen (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälisen kauttakulkutavaran. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita pankki- ja muiden rahoituspalvelujen osalta, lukuun ottamatta kaikentyyppistä luotonantoa, kotimaisten oikeussubjektien ja yksityisten elinkeinonharjoittajien takausten ja sitoumusten hankintaa ulkomaisilta luottolaitoksilta, muiden rahoituspalvelujen tarjoajien tarjoamaa rahoitustietojen siirtoa sekä rahoitustietojen ja niihin liittyvien ohjelmistojen käsittelyä, neuvontaa ja muita liitännäisrahoituspalveluja, ml. luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvää tutkimusta ja neuvontaa sekä omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvää neuvontaa. Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. Ei sitoumuksia yksityistämisen kohteena olevien pankkien omistuksen tai yksityisten (ei-lakisääteisten) eläkerahastojen osalta.

8. Terveydenhuolto-, sosiaali- ja koulutuspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien terveydenhuolto-, sosiaali- ja koulutuspalvelujen osalta, joiden ei katsota saavan yksityistä rahoitusta.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisesti rahoitettavien terveydenhuoltopalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen, muiden kuin yksityisin varoin rahoitettavien sairaaloiden, ambulanssipalvelujen ja muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta (CPC 9311, CPC 93192 ja CPC 93193).

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yleiseen eläkejärjestelmään tai lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvan toiminnan tai palvelujen osalta.

EU: Yksityisesti rahoitettavien koulutuspalvelujen osalta johtokunnan jäsenten enemmistöön voidaan soveltaa kansalaisuusvaatimuksia.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen (muut kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokitellut koulutuspalvelut) tarjoamisen osalta.

BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisesti rahoitettavien ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 921, CPC 922).

AT, SI ja PL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen osalta (CPC 93192).

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen tai muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta (CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193).

DE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita Saksan sosiaaliturvajärjestelmän osalta, jossa palveluja voivat tarjota eri yritykset tai yksiköt ja johon voi sisältyä kilpailuelementtejä ja jotka eivät ole ”yksinomaan kansallisen viranomaisen harjoittamia palveluja”.

DE: Varataan oikeus myöntää terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta suotuisampi kohtelu kahdenvälisten kauppasopimusten puitteissa (CPC 93).

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sosiaalipalvelujen osalta (CPC 933).

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin

ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoamisen osalta.

CY, CZ, MT, SE ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen tai muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta (CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193).

DE: Varataan oikeus säilyttää yksityisesti rahoitetut Saksan puolustusvoimien sairaalat kansallisessa omistuksessa. Saksa varaa itselleen oikeuden kansallistaa muita keskeisiä yksityisesti rahoitettuja sairaaloita.

FR: Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta Euroopan unionin sijoittajille sallitaan muitakin oikeudellisia muotoja, mutta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa oikeudellisissa muodoissa: ”société d'exercice liberale” ja ”société civile professionnelle”. Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Lupamenettelyssä otetaan huomioon paikallisten johtajien saatavuus.

FR: Alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja keskiasteen sekä korkea-asteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 921, CPC 922, CPC 923) Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa oppilaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta.

BG: Ulkomaiset korkea-asteen koulut eivät voi avata osastoja Bulgarian alueelle. Ulkomaiset korkea-asteen koulut voivat avata tiedekuntia, laitoksia, instituutteja ja oppilaitoksia Bulgariaan ainoastaan bulgarialaisten korkea-asteen koulujen organisaation yhteyteen ja yhteistyössä niiden kanssa.

EL: Korkea-asteen koulutuspalveluihin ei sovelleta kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten oppilaitosten perustamisen osalta, jotka myöntävät tunnustettuja valtiollisia tutkintotodistuksia. Yliopistotason koulutusta saavat tarjota ainoastaan laitokset, jotka ovat täysin itsehallinnollisia julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä. Laissa sallitaan kuitenkin, että EU:n toimijat (luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt) voivat perustaa yksityisiä korkea-asteen oppilaitoksia, joiden myöntämiä todistuksia ei tunnusteta yliopistotutkintotodistuksia vastaaviksi todistuksiksi. Yksityisin varoin rahoitettavien perusasteen ja keskiasteen koulujen omistajia, johtokunnan jäsenten enemmistöä ja opettajia koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

ES: Tunnustettuja tutkintotodistuksia tai oppiarvoja tarjoavan yksityisesti rahoitetun yliopiston toiminnan aloittaminen edellyttää lupaa; menettelyyn kuuluu parlamentin lausunto. Sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, jolloin pääasialliset arviointiperusteet ovat väestön koko ja olemassa olevien oppilaitosten tiheys.

HR ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alemman perusasteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 921).

AT, BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien korkea-asteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 923).

CZ: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita korkea-asteen koulutuspalvelujen tarjoamisen osalta, lukuun ottamatta keskiasteen koulutuksen jälkeisiä teknillisiä ja ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310).

CY, FI, MT, RO ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita aikaiskoulutuspalvelujen tarjoamisen osalta (CPC 924).

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita radio- tai televisiolähetyksinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen osalta (CPC 924).

SK: Varataan oikeus soveltaa ETA:n asuinpaikkavaatimusta koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, lukuun ottamatta keskiasteen koulutuksen jälkeisiä teknillisiä ja ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310). Varataan oikeus edellyttää, että koulutuspalveluja tarjoavan yrityksen johtokunnan enemmistön on oltava Slovakian kansalaisia (CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924).

SE: Varataan oikeus ottaa käyttöön ja pitää voimassa toimenpiteitä sellaisten koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varaumaa sovelletaan julkisin varoin rahoitettavien ja yksityisin varoin rahoitettavien koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, muun muassa valtion tunnustamien koulutuspalvelujen tarjoajiin, valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen.

BE ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tai yksityisin varoin rahoitettavien muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta.

9. Matkailu ja matkailupalvelut

BG, CY, EL, ES ja FR: Matkaoppaita koskee kansalaisuusvaatimus.

BG: Matkailun ja siihen liittyvien palvelujen osalta ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia.

BG: Hotelli- ja ravintolapalvelujen sekä ateriapalvelujen (pl. ilmaliikenteen ateriapalvelut) tarjoaminen edellyttää yhtiöitymistä (ei sivuliikkeitä).

CY: Matkailualan yrityksen ja matkatoimiston perustamista ja toimintaa koskeva toimilupa myönnetään vain EU:n luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille; sama koskee olemassa olevan yrityksen toimiluvan uusimista. Ulkomaisilla palveluntarjoajilla on oltava edustajana Kyproksessa sijaitseva matkatoimisto.

IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevat matkaoppaat tarvitsevat erityisluvan.

HR: Sijoittautumiselle historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittäville suojelluille alueille tai kansallis- ja luonnonpuistoihin vaaditaan Kroatian tasavallan hallituksen hyväksyntä.

LT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten ulkomaisten matkaoppaiden tarjoamien matkaopaspalvelujen osalta, joita voidaan tarjota ainoastaan kahdenvälisten sopimusten mukaisesti noudattaen vastavuoroisuusperiaatetta.

10. Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut (muut kuin audiovisuaalialan palvelut)

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelujen osalta, jotka eivät sisälly liitteen VIII-B (luettelo rajatylittäviä palveluja koskevista sitoumuksista) rajatylittäviä palveluja koskevaan sitoumusluetteloon.

Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita viihdepalvelujen osalta (mukaan lukien teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut).

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, lukuun ottamatta teatterituottajien, lauluryhmien, yhtyeiden ja orkesterien viihdepalveluja (CPC 96191), kirjailijoiden, säveltäjien, kuvanveistäjien, viihdetaiteilijoiden ja muiden yksittäisten taiteilijoiden tarjoamia palveluja (CPC 96192) sekä teatteripalveluihin liittyviä palveluja (CPC 96193).

EE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita muiden viihdepalvelujen osalta (CPC 96199), lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja.

LV ja LT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, lukuun ottamatta elokuvateattereiden käyttöpalveluja (CPC 96199 osittain).

Uutis- ja uutistoimistopalvelut

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita uutis- ja uutistoimistopalvelujen osalta (CPC 962).

FR: Ulkomainen omistusosuus olemassa olevissa ranskankielisiä julkaisuja julkaisevissa kustantamoissa voi olla enintään 20 prosenttia pääomasta tai äänivallasta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita uutistoimistojen osalta.

Urheilu- ja muut virkistyspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita rahapeli- ja vedonlyöntipalvelujen osalta.

AT ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hiihtokoulupalvelujen ja vuoristo-oppaiden palvelujen osalta.

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita urheilupalvelujen osalta (CPC 9641).

Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut

EU (paitsi AT): Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen osalta (CPC 963).

11. Liikennepalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita avaruusliikennepalvelujen, avaruusalusten vuokraamisen (CPC 733, CPC 734 osittain) ja avaruusliikenteen oheispalvelujen osalta.

EU, paitsi FI: Yhdistettyä kuljetusta koskevien palvelujen toimittamisen osalta vain EU:n jäsenvaltioon perustetut kuljetusyritykset, jotka täyttävät ammattiin ja EU:n jäsenvaltioiden välisille tavarankuljetusmarkkinoille pääsyn edellytykset, voivat EU:n jäsenvaltioiden välisen yhdistetyn kuljetuksen yhteydessä toteuttaa maantiekuljetuksen alku- tai loppuosuudet, jotka muodostavat erottamattoman osan yhdistettyä kuljetusta ja joihin saattaa sisältyä rajan ylittäminen. Sovelletaan kaikkiin kuljetusmuotoihin vaikuttavia rajoituksia. Voidaan toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että yhdistettyihin kuljetuksiin käytettävien maantieajoneuvojen ajoneuvoveroja alennetaan tai että ne palautetaan.

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yhdistettyä kuljetusta koskevien palvelujen toimittamisen osalta.

Liikenteen liitännäispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoamisen osalta (meri- ja sisävesiliikenteen oheispalvelut).

EU: Varataan oikeus edellyttää, että vain EU:n jäsenvaltion lipun alla purjehtivat alukset voivat tarjota hinaus- ja työntöpalveluja (meri- ja sisävesiliikenteen oheispalvelut).

SI: Varataan oikeus edellyttää, että ainoastaan oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet Sloveniaan (ei sivuliikkeitä), voivat tarjota tulliselvityspalveluja meri-, sisävesi-, rautatie- ja maantieliikenteen osalta.

Meriliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

EU: Ei kansallisen kohtelun, suosituimmuuskohtelun eikä miehistön kansalaisuusvelvoitetta kansallisen kabotaasiliikenteen osalta.

BG: Oikeus tarjota alusten käyttöä edellyttäviä meriliikenteen oheispalveluja voidaan myöntää ainoastaan Bulgarian lipun alla purjehtiville aluksille. Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (meriliikenteen oheispalvelujen osalta edellytetään yhtiöittämistä).

CY: Kyproslaisiin aluksiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta:

a) luonnollisten henkilöiden osalta yli 50 prosenttia laivojen osakkeista on oltava EU:n tai ETA:n kansalaisten omistuksessa.

b) oikeushenkilöiden osalta osakkeiden on oltava kokonaan joko EU:n tai ETA:n alueelle sijoittautuneiden yhtiöiden omistuksessa tai EU:n tai ETA:n alueen ulkopuolelle sijoittautuneiden yhtiöiden omistuksessa mutta EU:n tai ETA:n kansalaisten määräysvallassa. Määräysvallalla tarkoitetaan, että joko yli 50 prosenttia yhtiöiden osakkeista on EU:n tai ETA:n kansalaisten omistuksessa tai enemmistö yhtiön johdosta on EU:n tai ETA:n kansalaisia. Kahdessa jälkimmäisessä tapauksessa yhtiöillä on joko oltava nimetty tai valtuutettu edustaja Kyproksessa tai aluksen johdon on oltava uskottu täysin kyproslaiselle tai yhteisön laivanvarustamolle Kyproksessa.

DK: EU:n ulkopuolella asuvat luonnolliset henkilöt eivät voi omistaa Tanskan lipun alla purjehtivia aluksia. EU:n ja ETA:n alueen ulkopuoliset yritykset ja yhteisomistuksessa olivat laivanvarustamot (”partrederi”) voivat omistaa ainoastaan Tanskan lipun alla purjehtivia kaupallisia aluksia, jos aluksia hallinnoidaan, johdetaan ja ylläpidetään tehokkaasti joko tanskalaisen omistajan pääasiallisesta tai toissijaisesta sijoittautumispaikasta, joka voi olla tytäryhtiö, sivuliike tai toimisto, jossa työskentelevillä henkilöillä on pysyvä valtuutus omistajan edustajana toimimiseen. Luotsauspalvelujen tarjoajat voivat tarjota luotsauspalveluja Tanskassa vain, jos niiden kotipaikka on EU- tai ETA-maassa ja ne ovat tanskalaisen viranomaisen rekisteröimiä ja hyväksymiä Tanskan luotsaamisesta annetun lain mukaisesti.

ES: Aluksen merkitseminen erityiseen saarten rekisteriin edellyttää, että sen omistajayritys on sijoittautunut Kanariansaarille.

HR: Meriliikenteen liitännäispalvelujen osalta ulkomaisten oikeushenkilöiden edellytetään perustavan Kroatiaan yhtiön, jolle satamaviranomaisen on myönnettävä toimilupa julkisen tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa satamakapasiteetin rajoitusten mukaisesti.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita seuraavien osalta: c) tulliselvityspalvelut, d) konttiasema- ja varastointipalvelut, e) varustamon edustajan palvelut ja f) meriliikenteen huolintapalvelut.

a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelujen, b) varastointipalvelujen, j) muiden tuki- ja liitännäispalvelujen (ml. ateriapalvelut), h) työntö- ja hinauspalvelujen ja i) meriliikenteen tukipalvelujen osalta ulkomaisten oikeushenkilöiden on perustettava yhtiö Kroatiassa ja saatava sille satamaviranomaisen toimilupa julkisen kilpailumenettelyn kautta. Palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa satamakapasiteetin rajoitusten mukaisesti.

FI: Palveluja voivat tarjota ainoastaan Suomen lipun alla purjehtivat alukset.

Sisävesiliikenne[1] ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun, suosituimmuuskohtelun eikä miehistön kansalaisuusvelvoitteita kansallisen kabotaasiliikenteen osalta. Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttäville liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.

[1] Sisältää sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sisävesiliikenteen palvelujen osalta.

EU, paitsi LV ja MT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

AT: Sisävesiliikenteen ja siihen liittyvien oheispalveluiden osalta (alusten vuokraus miehistöineen, hinaus- ja työntöpalvelut, luotsaus- ja kiinnityspalvelut, navigoinnin apupalvelut, satama- ja sisävesiliikennepalvelut) toimilupa myönnetään ainoastaan ETA-alueen oikeushenkilöille, ja yli 50 prosentin osuus osakepääomasta, äänivalta sekä johtokunnan enemmistö on varattu ETA-valtioiden kansalaisille.

HU: Sijoittautumisen edellytyksenä saattaa olla valtion osallistuminen.

Lentoliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan yhteisen ilmailualueen perustamista koskevassa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisessä sopimuksessa.

EU: EU:n lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen on oltava rekisteröity siinä EU:n jäsenvaltiossa, joka on antanut lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan, tai toimiluvan antaneen EU:n jäsenvaltion hyväksyessä muualla EU:ssa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat tietyt vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa. Poikkeuksena armenialainen lentoliikenteen harjoittaja voi tietyissä olosuhteissa vuokrata EU:n lentoliikenteen harjoittajalle Armeniassa rekisteröidyn ilma-aluksen tämän poikkeuksellista tarvetta tai kausiluonteista kapasiteettitarvetta varten tai toiminnallisten ongelmien ratkaisemiseksi, jos tarvetta ei pystytä kohtuudella tyydyttämään EU:ssa rekisteröidyn ilma-aluksen vuokrauksella edellyttäen, että tähän on saatu lupa rajoitetuksi ajaksi EU:n lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan antaneelta EU:n jäsenvaltiolta. Ilma-aluksen ja siihen kuuluvan miehistön vuokrauksen osalta ilma-aluksen on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa. Ilma-alusta käyttävien lentoliikenteen harjoittajien on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa.

EU: Maahuolintapalvelujen osalta voidaan edellyttää sijoittautumista EU:n alueelle. Maahuolintapalvelujen avoimuuden taso riippuu lentoaseman koosta. Lentoasemilla toimivien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa. ”Isoilla lentoasemilla” määrää ei saa rajoittaa vähempään kuin kahteen tarjoajaan. Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä ei vaikuta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian välisestä lentoliikennesopimuksesta johtuviin EU:n oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

EU: Tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien (TPJ) osalta, jos Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua[1] kuin Euroopan unionissa myönnetään Euroopan unionin ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille tai jos Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua kuin EU:n ulkopuoliset lentoliikenteen harjoittajat myöntävät Euroopan unionissa, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta Euroopan unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntäisivät EU:n ulkopuolisille lentoliikenteen harjoittajille ja Euroopan unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolisille TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavan kohtelun.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lentoasemapalvelujen osalta.

BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista lentoliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä). Tavaraliikenteen välityspalvelujen osalta ulkomaiset henkilöt voivat tarjota palveluja ainoastaan omistamalla bulgarialaisyrityksen pääomasta enintään 49 prosenttia sekä sivuliikkeiden välityksellä.

HR: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät maahuolintapalveluihin (ml. ateriapalvelut).

CY, CZ, HU, MT, PL, RO ja SK: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät rahdin kuljetusvälityspalveluihin (CPC 748 osittain).

[1] Vastaava kohtelu merkitsee Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien ja Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajien syrjimätöntä kohtelua.

Rautatieliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita henkilö- ja tavaraliikennepalvelujen osalta (CPC 7111 ja CPC 7112).

BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyrityksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.

CZ: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä).

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita henkilö- ja tavaraliikenteen, rahdin kuljetusvälityspalvelujen (CPC 748 osittain) ja hinaus- ja työntöpalvelujen (CPC 7113) osalta.

Maantieliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maantieliikenteen kabotaasiliikennepalvelujen osalta, mukaan lukien jäsenvaltion sisäinen liikenne, jota liikennöi toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut liikenteenharjoittaja (CPC 7121 ja CPC 7122), paitsi muiden kuin säännöllisesti liikennöivien linja-autojen vuokraus kuljettajineen, sekä maantieliikenteen rahtipalvelut (CPC 7123), paitsi posti- ja kuriirilähetysten kuljetus omaan lukuun. Liikenteestä vastaavaa henkilöä koskee asuinpaikkavaatimus.

AT: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta sekä kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalveluihin voidaan myöntää lupa ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

BG: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa. Yhtiöittämistä edellytetään. Luonnollisia henkilöitä koskee EU-kansalaisuusvaatimus. Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (luokkien CPC 7121, CPC 7122 ja CPC 7123 osalta edellytetään yhtiöittämistä, lukuun ottamatta posti- ja kuriirilähetysten kuljetusta omaan lukuun). Rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyrityksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.

CZ: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (luokkien CPC 7121, CPC 7122 ja CPC 7123 osalta edellytetään yhtiöittämistä, lukuun ottamatta posti- ja kuriirilähetysten kuljetusta omaan lukuun).

EL: Tieliikenteen tavarakuljetusten tarjoaminen edellyttää kreikkalaista toimilupaa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin. Kreikkaan sijoittautuneet tieliikenteen tavarakuljetusten tarjoajat voivat käyttää ainoastaan Kreikassa rekisteröityjä ajoneuvoja.

ES: Henkilöliikenteen ja kaukoliikenteen linja-autopalvelujen osalta sovelletaan tarveharkintaa.

FI: Tieliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille.

FR: Ulkomaiset sijoittajat eivät saa tarjota kaukoliikenteen linja-autopalveluja.

LV: Henkilö- ja tavaraliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille. Sijoittautuneiden yritysten on käytettävä kansallisesti rekisteröityjä ajoneuvoja.

RO: Maanteiden tavara- ja henkilöliikenteen tarjoaminen edellyttää toimilupaa. Liikenteenharjoittajien, joilla on toimilupa, on käytettävä ainoastaan ajoneuvoja, jotka on rekisteröity Romaniassa ja jotka omistetaan ja joita käytetään hallituksen asetuksen säännösten mukaisesti.

SE: Tieliikenteen harjoittaminen edellyttää ruotsalaista toimilupaa. Taksiluvan saaminen edellyttää, että yritys on nimennyt luonnollisen henkilön toimimaan liikenteestä vastaavana henkilönä (käytännössä asuinpaikkavaatimus – ks. Ruotsin sijoittautumismuotoja koskeva varauma). Maahan sijoittautuneiden liikenteenharjoittajien on käytettävä kyseiseen maahan rekisteröityjä ajoneuvoja.

Muun tieliikenteen harjoittamiseksi saatavaan lupaan vaaditaan, että yritys on sijoittautunut EU:hun, että sillä on yksikkö Ruotsissa ja että se on nimennyt liikenteestä vastaavaksi henkilöksi luonnollisen henkilön, joka asuu EU:ssa.

Luvat myönnetään syrjimättömin ehdoin, mutta yleisenä sääntönä on, että tieliikenteen ja maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien on käytettävä ajoneuvoja, jotka on rekisteröity kansalliseen tieliikennerekisteriin. Jos ajoneuvo on rekisteröity ulkomailla, jos sen omistaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka asuu pääsääntöisesti ulkomailla, ja jos se tuodaan Ruotsiin tilapäistä käyttöä varten, sitä voidaan käyttää Ruotsissa tilapäisesti. Ruotsin liikennevirasto määrittelee tilapäisen käytön yleensä enintään vuoden pituiseksi käytöksi.

Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetus ja siihen liittyvät oheispalvelut

AT: Luokan CPC 7139 osalta varataan oikeus myöntää yksinoikeuksia sellaisille EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille ja EU:n oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on EU:ssa.

14. Energiapalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa[1] olevien Armenian oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus EU:hun tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista[2] on yli 5 prosenttia, ellei EU tarjoa kyseisen maan luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille kattavaa pääsyä tälle sektorille kyseisen maan kanssa tehdyn taloudellista yhdentymistä koskevan sopimuksen yhteydessä.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ydinpolttoaineen ja -aineiden tuotannon, käsittelyn tai kuljettamisen tai ydinvoimaan perustuvan sähköntuotannon ja sähkönjakelun osalta.

EU: Kolmannesta maasta tai kolmansista maista olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tai -henkilöiden määräysvallassa olevan siirtoverkonhaltijan sertifiointi voidaan evätä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 11 artiklan ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY 11 artiklan mukaisesti, ellei siirtoverkonhaltija ole osoittanut, että sertifioinnin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jossakin jäsenvaltiossa ja/tai EU:ssa.

---

[1] Oikeushenkilö on toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

[2] Energiasta vastaavan pääosaston viimeisimmässä energia-alaa koskevassa Statistical Pocketbook -julkaisussa ilmoitettujen lukujen perusteella: raakaöljyn tuonti ilmaistuna painona, kaasuntuonti lämpöarvona.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita moottoripolttoaineiden, sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämpimän veden vähittäis- ja tukkumyyntipalvelujen osalta.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita polttoaineiden putkijohtokuljetusten osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

BE ja LV: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maakaasun putkijohtokuljetusten osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta, maakaasun jakeluun liittyviä palveluja lukuun ottamatta.

PL: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelujen osalta (CPC 742 osittain) varataan oikeus edellyttää, että energiantuottajamaiden sijoittajia voidaan estää saamasta toimintaa koskeva määräysvalta. Varataan oikeus edellyttää yhtiöittämistä (ei sivuliikkeitä).

CY: Varataan oikeus kieltäytyä myöntämästä toimilupaa kolmansien maiden kansalaisille tai kolmansien maiden kansalaisten määräysvallassa oleville yksiköille hiilivetyjen etsinnän, hyödyntämisen ja jalostuksen alalla. Yksiköt, joille on myönnetty toimilupa hiilivetyjen etsinnän, hyödyntämisen ja jalostuksen alalla, eivät saa toimia suoraan tai epäsuorasti kolmannen maan tai kolmansien maiden kansalaisten alaisuudessa ilman etukäteislupaa.

15. Muut muualle luokittelemattomat palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita uusien palvelujen tarjoamisen osalta, muut kuin palvelut, jotka sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien yhteiseen tavaraluokitukseen (CPC), 1991.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita jäsenjärjestöjen palvelujen (CPC 95), hautaus-, tuhkaus- ja hautaustoimistopalvelujen (CPC 9703) osalta.

LT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ”gov.lt”-päätteisten internetosoitteiden myöntämisen ja elektronisiin kassoihin liittyvien lupien osalta.

CY: Kampaamopalvelujen tarjoaminen edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

PT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita laitteiden myynnin eikä patentin myöntämisen osalta.

SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hautaus-, tuhkaus- ja hautaustoimistopalvelujen osalta.

LIITE VIII-B

RAJATYLITTÄVIÄ PALVELUJA KOSKEVAT
EUROOPAN UNIONIN SITOUMUKSET

1. Jäljempänä esitettävässä sitoumusluettelossa ilmoitetaan Euroopan unionin tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti vapauttamat palvelualat sekä Armenian tasavallan palveluihin ja palveluntarjoajiin kyseisillä aloilla varaumien muodossa sovellettavat markkinoille pääsyä ja kansallista kohtelua koskevat rajoitukset. Luettelossa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jota koskevan sitoumuksen osapuoli tekee, sekä se, kuinka laajasti vapautettuihin aloihin sovelletaan varaumia;

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

   Jos b kohdassa tarkoitetussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varaumia.

   Vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varaumia tai alakohtaisia Euroopan unionin laajuisia varaumia.

   Sitoumuksia ei sovelleta toimialoilla ja osa-aloilla, joita ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

2. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 149 ja 150 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla luonnonalueilla eikä historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä alueilla) sovelletaan joka tapauksessa toisen osapuolen sijoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita luettelossa.

3. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita muodon 1 soveltamista tietyillä palvelualoilla ja osa-aloilla eikä sijoittautumissitoumuksia koskevan luettelon mukaisten julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.

4. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.

5. Sitoumusluettelosta syntyvät oikeudet ja velvoitteet eivät ole sovellettavissa sellaisenaan välittömästi eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia yksittäisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

6. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että toisen osapuolen kansalaisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu jäsenvaltiossa kuin mikä myönnetään toisen jäsenvaltion kansalaisille tai oikeushenkilöille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään vain toisen osapuolen oikeushenkilöille, jotka ovat sijoittautuneet jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien Euroopan unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt, jotka ovat toisen osapuolen kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
1. YRITYSPALVELUT	
Kaikki toimialat	
A. Ammatilliset palvelut	
a) Lakiasiainpalvelut (CPC 861)[1] (pl. julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, ”huissiers de justice” ja muut ”officiers publics et ministériel”) tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK ja UK: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. CY: Lakiasiainpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa. CY ja HU: Ulkomaisten lakimiesten harjoittama lakiasiaintoiminta on rajattu oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen.

[1] Sisältää oikeudellisen neuvonnan, oikeudellisen edustuksen, välimiesmenettelyn ja sovittelun sekä oikeudellisen asiakirja- ja todistuspalvelun. Lakiasiainpalvelujen tarjonta on sallittua ainoastaan kansainväliseen julkisoikeuteen, EU:n oikeuteen ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeuteen, jolla sijoittaja tai sen henkilöstö on oikeutettu toimimaan lakimiehenä, kuuluvissa asioissa, ja siihen sovelletaan, samoin kuin muiden palvelujen yhteydessä, Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavia lupavaatimuksia ja -menettelyjä. Kansainväliseen julkisoikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja tarjoavilla asianajajilla ne voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa. EU:n oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota EU:ssa asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan, ja EU:n jäsenvaltion oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota kyseisen jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan. Näin ollen edustaminen EU:n tuomioistuimissa ja muissa toimivaltaisissa viranomaisissa saattaa edellyttää täysjäsenyyttä kyseisen EU:n jäsenvaltion asianajajaliitossa, koska tällöin on kyse EU:n ja kansallisen prosessioikeuden harjoittamisesta. Joissakin jäsenvaltioissa ulkomaiset asianajajat, joita ei ole hyväksytty asianajajaliiton täysjäseniksi, voivat kuitenkin edustaa siviilioikeudellisissa menettelyissä osapuolta, joka on sellaisen valtion kansalainen tai kuuluu sellaiselle valtiolle, jossa asianajajalla on lupa harjoittaa ammattiaan.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	FI: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä (mukaan lukien suomalaisen nimikkeen ”asianajaja” käyttö). BE: "Cour de cassation” -oikeusistuimessa esiintymiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa sovelletaan kiintiöitä. BG: Ulkomaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan oman maansa kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa. ES: Teollis- ja tekijänoikeusasiamiehiä koskee EU:n jäsenvaltion kansalaisuusvaatimus. FR: Asianajajat voivat harjoittaa avocat auprès de la Cour de Cassation- ja avocat auprès du Conseil d'Etat -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täyttyessä. LV: Valantehneitā asianajajia, joille edustaminen rikosoikeudenkäynneissä on varattu, koskee kansalaisuusvaatimus. DK: Oikeuden harjoittaminen, mukaan lukien edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä. Henkilö voidaan hyväksyä asianajajaliiton jäseneksi, jos hän täyttää Tanskan oikeudenkäymislaissa (Retsplejeloven) määritetyt edellytykset. Tanskan oikeudenkäymislain (Retsplejeloven) mukaisesti nimike ”advokat” on suojattu. Muut kuin Tanskassa luvan saaneet asianajajat voivat harjoittaa lakiasiainpalveluja Tanskan oikeudenkäymislain (Retsplejeloven) mukaisesti mutta eivät voi käyttää nimikettä ”Advokat”. EE: Patenttiasiamiehiä ja valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus (CPC 861 osittain). NL, FI ja HU: Patenttiasiamiesten palveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta (CPC 861 osittain). LT: Patenttiasiamiehiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. PT: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan nimikkeellä ”solicitadores” toimivan henkilön sekä teollis- ja tekijänoikeusasiamiehen ammattiin pääsyyn.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
b) 1. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut (CPC 86212, muut kuin ’tilintarkastuspalvelut’ CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	Muodon 1 osalta FR, HU, IT, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia. AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. CY: Markkinoille pääsy edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: osa-alan työllisyystilanne. Muodon 2 osalta Kaikki jäsenvaltiot: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
b) 2. Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja CPC 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI ja UK: Ei sitoumuksia. AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa ja Itävallan erityislainsäädännössä (esim. osakeyhtiölaki, pörssilaki, pankkilaki jne.) säädettyjen tilintarkastusten suorittaminen edellyttävät kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. SE: Vain Ruotsissa hyväksytyt tai valtuutetut tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyritykset voivat tarjota tiettyjen oikeushenkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja, mukaan lukien kaikki osakeyhtiöt ja luonnolliset henkilöt. Vain Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyritykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrityksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen edellyttää asumista ETA-maassa tai Sveitsissä. Nimikkeitä ”hyväksytty tilintarkastaja” ja ”valtuutettu tilintarkastaja” saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksyttyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. HR: Ulkomaiset tilintarkastusyritykset voivat tarjota tilintarkastuspalveluja Kroatian alueella, jos ne ovat perustaneet sivuliikkeen Kroatiaan yhtiölain säännösten mukaisesti. LT: Tilintarkastuskertomus on laadittava yhdessä sellaisen tilintarkastajan kanssa, joka on auktorisoitu Liettuassa. DK: edellytetään kansalaisuutta. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863)[1]	Muodon 1 osalta AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. CY: Markkinoille pääsy edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: osa-alan työllisyystilanne. CZ: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille. BG, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
d) Arkkitehtipalvelut sekä e) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)	Muodon 1 osalta AT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta pelkkiä suunnittelupalveluja. BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT ja SI: Ei sitoumuksia. DE: Kansallisia sääntöjä sovelletaan kaikista ulkomailta toimitettavista palveluista maksettaviin korvauksiin ja palkkioihin. FR: Toimittajina voivat olla ainoastaan SEL- ja SCP-yhtiöt. HU ja RO: Ei sitoumuksia maisemasuunnittelupalvelujen osalta. HR: Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja Kroatian arkkitehtikamarin suostumuksella. Valtuutetun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on tunnustettava (validoitava) Kroatiassa kaikki ulkomailla laaditut suunnitelmat tai hankkeet sen tarkastamiseksi, että ne ovat Kroatian lainsäädännön mukaisia. Ei sitoumuksia kaupunkisuunnittelun osalta. SK: Rekisteröityminen ammattikamarissa edellyttää ETA-maassa asumista, mikä on välttämätöntä arkkitehtipalvelujen harjoittamisen kannalta. Muodon 2 osalta Ei mitään.

[1] Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä lainopillisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 1.A.a. Lakiasiainpalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
f) Tekniset palvelut sekä g) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	Muodon 1 osalta AT ja SI: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta pelkkiä suunnittelupalveluja. BG, CZ, CY, EL, IT, MT ja PT: Ei sitoumuksia. HR: Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja Kroatian insinöörien kamarin suostumuksella. Valtuutetun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on tunnustettava (validoitava) Kroatiassa kaikki ulkomailla laaditut suunnitelmat tai hankkeet sen tarkastamiseksi, että ne ovat Kroatian lainsäädännön mukaisia. SK: Rekisteröityminen ammattikamarissa edellyttää ETA-maassa asumista, mikä on välttämätöntä teknisten palvelujen harjoittamisen kannalta. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
h) Lääkäripalvelut (ml. psykologit) ja hammashoitopalvelut (CPC 9312 ja CPC 85201 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK ja UK: Ei sitoumuksia. LT: Palvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jonka perusteena on tarpeisiin perustuva terveydenhuollon palvelusuunnitelma ja jossa otetaan huomioon väestö ja jo olemassa olevat lääkäri- ja hammashoitopalvelut. SI: Ei sitoumuksia sosiaalilääketieteen palvelujen, hygieniapalvelujen, epidemiologisten sekä lääketieteellis-ekologisten palvelujen, veritoimitusten, verivalmisteiden ja verensiirtojen eikä ruumiinavausten osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta etälääketiedettä. CZ: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille. Ulkomaisilta luonnollisilta henkilöiltä vaaditaan terveysministeriön lupa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia. UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta eläinlääketieteellistä laboratoriota ja eläinlääkäreille tarjottavia teknisiä palveluja, yleistä neuvontaa, opastusta ja tiedottamista (esim. ravitsemuksesta, käyttäytymisestä ja lemmikkieläinten hoidosta). Muodon 2 osalta: Ei mitään.
j) 1. Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain) j) 2. Sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain) FI: Ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut.	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK ja UK: Ei sitoumuksia. FI ja PL: Ei sitoumuksia, paitsi sairaanhoitajien osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta etälääketiedettä. SE: Ei mitään. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
k) Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut[1]	Muodon 1 osalta LT: Lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Reseptilääkkeiden verkkokauppa on kiellettyä. LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta postimyyntiä. HU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta koodia CPC 63211. Muotojen 1 ja 2 osalta: EU, paitsi EE: Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin osalta (CPC 63211). CZ, SE ja UK: Ei sitoumuksia muiden farmaseuttien tarjoamien palvelujen osalta. CY: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmaseuttien tarjoamat palvelut AT, ES ja IE: Farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. SI: Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. IT ja SK: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

[1] Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palveluntarjoamisen tavoin luvanvaraista ja siihen sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lupa- ja pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden tarjoaminen on varattu farmaseuteille.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	EE: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Lääkkeiden postimyynti ja internetin kautta tilattujen lääkkeiden toimittaminen postitse tai pikalähetyksenä on kielletty. BG: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) Farmaseutteihin sovelletaan pysyvää asuinpaikkaa koskevaa vaatimusta. Farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. Muodon 2 osalta: FI: Ei sitoumuksia terveys- ja sosiaalialan ammattilaisten tarjoamien julkisesti rahoitettavien palvelujen osalta (ml. lääkkeiden vähittäismyynti).
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
C. Tutkimus- ja kehittämispalvelut	
a) Yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 852 pl. psykologien palvelut)[1] b) Luonnontieteen tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851) ja c) Tieteidenväliset tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 853)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Sellaisten julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien tutkimus- ja kehittämispalvelujen osalta, joiden ei katsota saavan yksityistä rahoitusta, yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

[1] CPC 85201 osittain; sisältyy kohtaan 1.A.h. Lääkäri- ja hammaslääkäripalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
D. Kiinteistöpalvelut[1]	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821) b) Palkkio- tai sopimusperusteiset (CPC 822)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia. PT: Oikeushenkilöiltä edellytetään yhtiötä ETA-maassa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
E. Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
a) Aluksiin liittyvät (CPC 83103)	Muodon 1 osalta BG, CY, DE, HU, MT ja RO: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
b) Ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104)	Muotojen 1 ja 2 osalta BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO ja SK: Ei sitoumuksia. EU: Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai muualla Euroopan unionissa ja niillä on oltava etukäteishyväksyntä sovellettavan EU:n tai kansallisen lentoturvallisuuslain mukaisesti. Dry lease -sopimuksella, jonka osapuolena EU:n lentoliikenteen harjoittaja on, on oltava etukäteishyväksyntä sovellettavan EU:n tai kansallisen lentoturvallisuuslain mukaisesti.

[1] Tässä tarkoitetut palvelut liittyvät kiinteistönvälittäjien ammattiin, eivätkä ne vaikuta kiinteistöjä ostavien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja/tai heitä koskeviin rajoituksiin.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
c) Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Muodon 1 osalta BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO ja SI: Ei sitoumuksia. SE: CPC 83101: Asuinpaikkavaatimus. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
d) Muiden koneiden ja laitteiden leasing- tai vuokrauspalvelut (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO ja SK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
e) Henkilökohtaisiin ja kotitaloustarvikkeisiin liittyvät (CPC 832)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. EE: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kodin viihdelaitteissa käytettävien nauhoitettujen videokasettien vuokraus- ja leasingpalveluja.
f) Televiestintälaitteiden vuokraus (CPC 7541)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
F. Muut yrityspalvelut	
a) Mainonta (CPC 871)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
b) Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
d) Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866)	Muotojen 1 ja 2 osalta HU: Ei sitoumuksia välimies- ja sovittelupalvelujen (CPC 86602) osalta.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Muodon 1 osalta IT: Ei sitoumuksia biologin tai kemistin ammattien osalta. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK ja SE: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK ja SE: Ei sitoumuksia.
f) Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 881 osittain)	Muodon 1 osalta IT: Ei sitoumuksia agronomeille ja maatalousneuvojille (periti agrari) varattujen toimien osalta. Agronomeihin ja periti agrari -nimikkeellä toimiviin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta ja edellytetään kirjautumista ammattirekisteriin. Kolmannen maan kansalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella. EE, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
g) Kalastukseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 882 osittain)	Muodon 1 osalta LV, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
i) Teollisuuteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 884 osittain ja CPC 885 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
k) Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut	
k) 1. Johtohenkilöiden hakupalvelut (CPC 87201)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
k) 2. Työnvälityspalvelut (CPC 87202)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.
k) 3. Tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87203)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK ja SI: Ei sitoumuksia.
k) 4. Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelut (CPC 87204, CPC 87205, CPC 87206, CPC 87209)	Muotojen 1 ja 2 osalta Kaikki jäsenvaltiot lukuun ottamatta Unkaria: Ei sitoumuksia. HU: Ei mitään.
l) 1. Etsiväpalvelut (CPC 87301)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI ja UK: Ei sitoumuksia.
l) 2. Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia. HU: Ei sitoumuksia koodien CPC 87304 ja CPC 87305 osalta. IT: (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305): Turvallisuusvartiointipalveluja ja arvoesineiden kuljettamista varten tarvittavan luvan saaminen edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Muodon 2 osalta: HU: Ei sitoumuksia koodien CPC 87304 ja CPC 87305 osalta. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
m) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI ja UK: Ei sitoumuksia etsintäpalvelujen osalta. BG: Ei sitoumuksia ilmavalokuvaus-, maanmittaus-, kiinteistörekisteri- ja kartografiatoiminnan osalta maankuoren liikkeitä koskevan tutkimuksen yhteydessä. HR: Ei ole, paitsi että geologisia, geodeettisia ja kaivostoimintaa koskevia perustutkimuksia sekä niihin liittyviä ympäristönsuojelua koskevia tutkimuspalveluja voivat Kroatian alueella toteuttaa vain kroatialaiset oikeushenkilöt tai tällaisia tutkimuksia voidaan toteuttaa vain yhdessä kroatialaisten oikeushenkilöiden kanssa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
n) 1. Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta Meriliikennealusten osalta: BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia. Sisävesiliikennealusten osalta: EU paitsi EE, HU ja LV: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään. Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Varataan oikeus edellyttää, että vain EU:n valtuuttamat organisaatiot saavat suorittaa laivojen lakisääteisiä katsastuksia ja varmennuksia jäsenvaltioiden puolesta. Vaatimuksena voi olla sijoittautuminen.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
n) 2. Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
n) 3. Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
n) 4. Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
n) 5. Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjauspalvelut[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

[1] Kuljetusvälineiden (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 ja CPC 8868) huolto- ja korjauspalvelut sisältyvät kohtiin l.F.l.1– l.F.l.4.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
o) Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
p) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	Muodon 1 osalta BG, EE, MT ja PL: Ei sitoumuksia ilmavalokuvauspalvelujen osalta. HR ja LV: Ei sitoumuksia erikoisvalokuvauspalvelujen (CPC 87504) osalta. BG: Ilmavalokuvaukseen sovelletaan perustamis- ja kansalaisuusvaatimusta. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
q) Pakkauspalvelut (CPC 876)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
r) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	Muodon 1 osalta SE: Luonnollisten henkilöiden, jotka omistavat Ruotsissa painettavia ja julkaistavia aikakausjulkaisuja, on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-maan kansalaisia. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
s) Kokouspalvelut (CPC 87909 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
t) Muu	
t) 1. Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	Muodon 1 osalta PL: Ei sitoumuksia valantehneiden kääntäjien ja tulkkien palvelujen osalta. BG, HR, HU ja SK: Ei sitoumuksia virallisen kääntämisen ja tulkkauksen osalta. FI: Auktorisoituihin kääntäjiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta (CPC 87905 osittain). Muodon 2 osalta: Ei mitään.
t) 2. Sisustussuunnittelu- ja muut muotoilu- ja suunnittelupalvelut (CPC 87907)	Muodon 1 osalta DE: Kansallisia sääntöjä sovelletaan kaikista ulkomailta toimitettavista palveluista maksettaviin korvauksiin ja palkkioihin. HR: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
t) 3. Perintätoimistojen palvelut (CPC 87902)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.
t) 4. Luottotietopalvelut (CPC 87901)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala		Varaumien kuvaus
t)	5. Kopiointipalvelut (CPC 87904)[1]	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
t)	6. Televiestinnän konsultointipalvelut (CPC 7544)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
t)	7. Puhelinvastauspalvelut (CPC 87903)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

[1] Ei sisällä tulostuspalveluja, jotka kuuluvat koodiin CPC 88442 ja jotka sisältyvät kohtaan 1.F p.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
2. VIESTINTÄPALVELUT	
A. Posti- ja kuriiripalvelut (Postilähetysten[1] käsittelyyn[2] liittyvät palvelut seuraavan osa-aloja koskevan luettelon mukaisesti sekä koti- että ulkomaan lähetyksissä: i) osoitteellisten, mille tahansa fyysiselle välineelle[3] kirjoitettujen kirjallisten viestien käsittely, ml. yhdistelmäpostipalvelu ja suoramainonta, ii) osoitteellisten pakettien käsittely[4], iii) osoitteellisten painotuotteiden käsittely[5], iv) edellä i–iii kohdassa tarkoitettujen tuotteiden käsittely kirjattuna tai vakuutettuna postina	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään[6].

[1] ’Postilähetyksellä’ tarkoitetaan minkä tahansa julkisen tai yksityisen kaupallisen toimijan käsittelemiä lähetyksiä.

[2] Postin ’käsittelyn’ katsotaan sisältävän postilähetysten keräilyn, lajittelun, kuljetuksen ja jakelun.

[3] Esim. kirjeet ja postikortit.

[4] Esim. kirjat ja kuvastot.

[5] Aikakausjulkaisut ja sanomalehdet.

[6] Osa-aloilla i–iv saatetaan vaatia yksittäisiä lupia, joissa edellytetään erityisiä yleispalveluvelvoitteita ja/tai osallistumista korvausrahaston rahoitukseen.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
v) edellä i–iii kohdassa tarkoitettujen tuotteiden pikalähetyspalvelut[1], vi) osoitteettomien tuotteiden käsittely ja vii) asiakirjojen vaihto[2] (CPC 751 osittain, CPC 71235[3] osittain ja CPC 73210[4] osittain) Postilaatikkojen asettamista yleisille alueille, postimerkkien liikkeeseen laskemista ja oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä käytettäviä kirjattuja lähetyksiä koskevia palveluja voidaan rajoittaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimilupajärjestelmiä voidaan perustaa sellaisia palveluja varten, joihin sovelletaan tavanomaista yleispalveluvelvoitetta. Tällaisiin toimilupiin voidaan soveltaa erityisiä yleispalveluvelvoitteita tai niihin voi sisältyä velvollisuus osallistua korvausrahaston rahoitukseen.	

[1] Pikalähetyspalvelut voivat sisältää nopean ja luotettavan toimituksen lisäksi lisäarvoa tuovia palveluja, kuten lähetysten nouto lähettäjältä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, seuranta ja paikantaminen, mahdollisuus muuttaa määränpäätä ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana sekä vastaanottovahvistus.

[2] Sellaisten välineiden, myös väliaikaisten tilojen sekä kolmannen osapuolen hoitaman kuljetuksen, tarjoaminen, joiden ansiosta on mahdollista omatoiminen postilähetysten toimittaminen vaihtamalla niitä tämän palvelun tilaajien kesken. ’Postilähetyksellä’ tarkoitetaan minkä tahansa julkisen tai yksityisen kaupallisen toimijan käsittelemiä lähetyksiä.

[3] Postin kuljetus omaan lukuun maitse millä tahansa välineellä.

[4] Postin kuljetus omaan lukuun ilmateitse.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
B. Televiestintäpalvelut (Nämä palvelut eivät kata taloudellista toimintaa, joka koostuu sisällön tarjonnasta, jonka välittäminen edellyttää televiestintäpalveluita)	
a) Kaikki palvelut, jotka koostuvat sähkömagneettisten signaalien lähettämisestä[1] ja vastaanottamisesta lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa[2]	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
b) Satelliittilähetysten välityspalvelut[3]	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei mitään lukuun ottamatta sitä, että alan palveluntarjoajiin voidaan soveltaa sähköistä viestintää koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän mukaista velvoitetta turvata yleisen edun mukaiset tavoitteet, jotka liittyvät sisällön siirtoon palveluntarjoajien verkossa. BE: Ei sitoumuksia.

[1] Näihin palveluihin ei kuulu suorakäyttöinen tietojen ja/tai datan käsittely (ml. tapahtumakäsittely), joka on osa koodia CPC 843 ja sisältyy kohtaan 1.B. Tietokonepalvelut.

[2] ’Yleisradiolähetys’ määritellään yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetuksi, vapaasti eteneviä radioaaltoja hyväksi käyttäväksi televisio- tai radio-ohjelmaa sisältäväksi lähetykseksi, mutta siihen eivät kuulu operaattoreiden väliset yhteydet.

[3] Nämä palvelut kattavat televiestintäpalvelut, jotka koostuvat radio- ja televisiolähetysten lähettämisestä ja vastaanottamisesta satelliittiteitse (satelliitin välityksellä tapahtuva ohjelmasignaalien keskeytymätön siirtoketju, jota tarvitaan television ja radion ohjelmasignaalien välittämiseksi suurelle yleisölle). Toiminta kattaa satelliittipalvelujen käytön myynnin mutta ei television ohjelmapakettien myyntiä kotitalouksille.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
3. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT	
Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	Muodon 1 osalta LT: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
4. JAKELUPALVELUT (pl. aseiden, ammusten, räjähdysaineiden ja muiden sotatarvikkeiden jakelu)	
A. Komissionääripalvelut a) Moottoriajoneuvoja, moottoripyöriä, moottorikelkkoja ja niiden osia ja tarvikkeita koskevat komissionääripalvelut (CPC 61111 osittain, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain) b) Muut komissionääripalvelut (CPC 621) B. Tukkukaupan palvelut a) Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja niiden osien ja tarvikkeiden tukkukaupan palvelut (CPC 61111 osittain, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia kemiallisten tuotteiden ja jalometallien (ja jalokivien) jakelun osalta. AT: Ei sitoumuksia pyroteknisten tuotteiden, helposti syttyvien tuotteiden, räjäytysvälineiden ja myrkyllisten aineiden jakelun osalta. AT ja BG: Ei sitoumuksia lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden kuten lääkinnällisten ja kirurgisten laitteiden, lääkeaineiden ja lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden osalta. BG: Ei sitoumuksia tupakan ja tupakkatuotteiden osalta eikä hyödykkeiden välittäjien palvelujen osalta. CZ: Ei sitoumuksia huutokauppapalvelujen osalta. FI: Ei sitoumuksia alkoholijuomien ja farmaseuttisten tuotteiden jakelun osalta. HU: Komissionääripalvelut (CPC 621): Ulkomaalaiset yritykset voivat tarjota hyödykkeiden välityspalveluja vain sivuliikkeen tai Unkariin sijoittautuneen yksikön kautta. Tähän tarvitaan Unkarin rahoitustarkastuslaitoksen lupa. LT: Pyroteknisten aineiden jakelu: Pyroteknisten aineiden jakelu edellyttää lupaa. Luvan voivat saada ainoastaan EU:hun sijoittautuneet oikeushenkilöt.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
b) Radio- ja telepäätelaitteiden tukkukaupan palvelut (CPC 7542 osittain) c) Muut tukkukaupan palvelut (CPC 622 pl. energiatuotteiden[1] tukkukaupan palvelut) C. Vähittäiskaupan palvelut[2] a) Moottoriajoneuvoja, moottoripyöriä, moottorikelkkoja ja niiden osia ja tarvikkeita koskevat komissionääripalvelut (CPC 61112, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain) Radio- ja telepäätelaitteiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 7542 osittain) Elintarvikkeiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 631) Muiden tuotteiden (ei energia-) vähittäiskaupan palvelut, pl. farmaseuttiset, lääkinnälliset ja ortopediset tuotteet[3] (CPC 632, pl. CPC 63211 ja 63297) D. Franchising-toiminta (CPC 8929)	IT: Tupakan jakelu (CPC 6222 osittain ja CPC 6310 osittain): Tukku- ja vähittäismyyjien väliportaana toimivilta välittäjiltä sekä liikkeiden (”magazzini”) omistajilta edellytetään EU-maan kansalaisuutta. HR: Ei sitoumuksia tupakkatuotteiden jakelun osalta. Muodon 1 osalta AT, BG, HR, FR, PL ja RO: Ei sitoumuksia tupakan ja tupakkatuotteiden jakelun osalta. IT: Tukkukauppapalvelujen osalta valtion tupakkamonopoli. BG, PL, RO ja SE: Ei sitoumuksia alkoholijuomien vähittäiskaupan osalta. AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden jakelun, paitsi farmaseuttisten tuotteiden, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin osalta (CPC 63211). ES: etämyynti, postimyynti ja vastaavat tupakan vähittäismyynnin menettelyt on kielletty. BG, HU ja PL: Ei sitoumuksia hyödykkeiden välittäjien palvelujen osalta. FR: Komissionääripalvelujen osalta ei sitoumuksia niiden kauppiaiden ja välittäjien palvelujen osalta, jotka toimivat 17:llä kansallista etua koskevilla tuoreiden elintarvikkeiden markkina-alalla. Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden tukkumyynnin osalta. MT: Ei sitoumuksia komissionääripalvelujen osalta. BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK ja UK: Ei sitoumuksia vähittäiskauppapalvelujen osalta lukuun ottamatta postimyyntiä.

[1] Nämä palvelut, jotka käsittävät luokan CPC 62271, sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 18.D.

[2] Ei sisällä huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 1.B ja 1.F.l.

[3] Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti sisältyy AMMATILLISTEN PALVELUJEN kohtaan 1.A.k.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
5. KOULUTUSPALVELUT (Ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut. Selvyyden vuoksi todetaan, että julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien palvelujen ei katsota saavan yksityistä rahoitusta.)	
A. Ala-asteen opetus (CPC 921)	Muodon 1 osalta BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE ja SI: Ei sitoumuksia. IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus. Muodon 2 osalta CY, FI, HR, MT, RO, SE ja SI: Ei sitoumuksia. Muotojen 1 ja 2 osalta FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa koulutuslaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti. (CPC 921)
B. Yläasteen opetus ja lukio-opetus (CPC 922)	Muodon 1 osalta BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia. IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus. Muodon 2 osalta CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	Muotojen 1 ja 2 osalta FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa koulutuslaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti. (CPC 922) LV: Ei sitoumuksia sellaisten koulutuspalvelujen osalta, jotka liittyvät vammaisille opiskelijoille tarkoitettuihin keskiasteen ammatillisten koulujen kaltaisiin koulutuspalveluihin (CPC 9224).
C. Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	Muodon 1 osalta AT, BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia. IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus. ES ja IT: Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan sellaisten yksityisten yliopistojen perustamiseen, joilla on lupa myöntää tunnustettuja tutkintotodistuksia. Asianomaiseen menettelyyn kuuluu parlamentin lausunto. Pääasiallinen arviointiperuste: väestö ja olemassa olevien oppilaitosten tiheys. Muodon 2 osalta AT, BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia. Muotojen 1 ja 2 osalta CZ ja SK: Ei sitoumuksia korkea-asteen koulutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta keskiasteen jälkeisiä ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310). FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa oppilaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti. (CPC 923)

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
D. Aikuiskoulutuspalvelut (CPC 924)	Muotojen 1 ja 2 osalta CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia. AT: Ei sitoumuksia radio- tai televisiolähetyksinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen osalta.
E. Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia.
6. YMPÄRISTÖPALVELUT	
A. Jätevesipalvelut (CPC 9401)[1] B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli a) Jätehuoltopalvelut (CPC 9402) b) Puhtaanapito ja vastaavat palvelut (CPC 9403) C. Ilman laadun ja ilmaston suojelu (CPC 9404)[2] D. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen a) Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (CPC 94060 osittain)[3] E. Melun ja tärinän torjunta (CPC 9405) F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu a) Luonnon- ja maisemansuojelua koskevat palvelut (CPC 9406 osittain) G. Muut ympäristönsuojelupalvelut (CPC 94090)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsulttipalveluita. Muodon 2 osalta Ei mitään.

[1] Vastaa viemäröintipalveluja.
[2] Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.
[3] Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
7. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia ensivakuutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakulkutavara. AT: Myynninedistämis- ja välitystoimet unioniin sijoittautumattoman tytäryhtiön tai Itävaltaan sijoittautumattoman sivuliikkeen (lukuun ottamatta jälleen- ja edelleenvakuutusta) puolesta ovat kiellettyjä. Pakollisen lentovakuutuksen, lukuun ottamatta kansainvälisen kaupallisen lentoliikenteen vakuutuksia, voi antaa ainoastaan unioniin sijoittautunut tytäryhtiö tai Itävaltaan sijoittautunut sivuliike. DK: Pakollisen lentokuljetusvakuutuksen voivat antaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet yritykset. Ainoastaan sellaiset henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyhtiöt), joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskan toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, voivat olla mukana liiketoiminnassa myönnettäessä ensivakuutuksia Tanskassa oleskeleville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	DE: Pakollisen lentovakuutuksen voi antaa ainoastaan unioniin sijoittautunut tytäryhtiö tai Saksaan sijoittautunut sivuliike. Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutussopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta. FR: Maakuljetuksiin liittyviä riskejä voivat vakuuttaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt. IT: Ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta. Kyseistä varaumaa ei sovelleta kansainvälisiin kuljetuksiin, joihin liittyy tuontia Italiaan. PL: Ei sitoumuksia jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen osalta lukuun ottamatta kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyviä riskejä. PT: Ainoastaan EU:hun sijoittautuneet yhtiöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, ilma-aluksen, aluksen ja vastuuvelvollisuuden. Ainoastaan EU:hun sijoittautuneet henkilöt tai yritykset voivat toimia edellä mainitun kaltaisen vakuutustoiminnan asiamiehinä Portugalissa. RO: Jälleenvakuutus kansainvälisillä markkinoilla on sallittua vain, jos riskiä ei voida jälleenvakuuttaa kotimaisilla markkinoilla.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia ensivakuutuksia koskevien välityspalvelujen osalta lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakulkutavara. PL: Ei sitoumuksia uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja riskien vakuuttamisen osalta, lukuun ottamatta seuraaviin liittyvää uudelleenvakuuttamista, edelleenvakuuttamista ja riskien vakuuttamista: a) Merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä b) kansainvälinen kauttakulkutavara. BG: Ei ensivakuutuksia koskevia sitoumuksia, paitsi sellaisten palvelujen osalta, joita ulkomaiset palveluntarjoajat tarjoavat ulkomaalaisille henkilöille Bulgarian tasavallan alueella. Ei sitoumuksia talletusvakuutusten ja niiden kaltaisten korvausjärjestelmien eikä pakollisten vakuutusjärjestelmien osalta. Ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät voi suoraan antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevaa vakuutusta tai vastuuvakuutusta Bulgarian tasavaltaan sijoittuvien riskien varalta. Ulkomainen vakuutusyhtiö voi tehdä vakuutussopimuksia vain sivuliikkeen kautta.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	CY, LV ja MT: Ei sitoumuksia ensivakuutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakulkutavara. LT: Ei sitoumuksia ensivakuutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakulkutavara lukuun ottamatta maakuljetuksia, joiden riskit liittyvät Liettuaan. BG, LV ja LT: Ei sitoumuksia vakuutusvälityksen osalta. PL: Ei sitoumuksia uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja vakuutusten välittäjien osalta. FI: Ensivakuutuspalveluja (ml. rinnakkaisvakuutus) voivat tarjota ainoastaan vakuutuksenantajat, joiden päätoimipaikka on EU:ssa tai joilla on sivuliike Suomessa. Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää toimipaikkaa EU:ssa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	HU: Vakuutusyhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:hun, voivat välittää ensivakuutuksia Unkarin alueella ainoastaan Unkariin rekisteröidyn sivuliikkeen kautta. IT: Ei sitoumuksia aktuaarien ammattikunnan osalta. SE: Ensivakuutusten tarjonta sallitaan ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan kautta edellyttäen, että ulkomainen palvelujen tarjoaja ja ruotsalainen vakuutusyhtiö kuuluvat samaan yritysryhmään tai ne ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä. ES: Aktuaaripalveluja koskee asuinpaikkavaatimus, ja lisäksi edellytetään kolmen vuoden kokemusta alalta. Muodon 2 osalta AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia välitystoiminnan osalta. BG: Bulgarialaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt sekä ulkomaalaiset henkilöt, jotka harjoittavat liiketoimintaa Bulgarian tasavallan alueella, voivat tehdä ensivakuutussopimuksia Bulgariassa harjoittamansa toiminnan osalta vain sellaisten palveluntarjoajien kanssa, joilla on lupa harjoittaa vakuutustoimintaa Bulgariassa. Näistä sopimuksista johtuvat vakuutuskorvaukset on maksettava Bulgariassa. Ei sitoumuksia talletusvakuutusten ja niiden kaltaisten korvausjärjestelmien eikä pakollisten vakuutusjärjestelmien osalta. IT: Ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta. Kyseistä varaumaa ei sovelleta kansainvälisiin kuljetuksiin, joihin liittyy tuontia Italiaan. PL: Ei sitoumuksia uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja riskien vakuuttamisen osalta, paitsi kansainvälisen kaupan kohteena olevien tavaroiden uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja riskien vakuuttamisen osalta.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
B. Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia)	Muotojen 1 ja 2 osalta LT: Varataan oikeus edellyttää kaupallista läsnäoloa eläkerahastojen hoidon osalta ja että vähintään yhden pankin johtajista on asuttava vakinaisesti Liettuassa ja puhuttava liettuan kieltä. IT: Ei sitoumuksia rahoituspalvelujen tarjoajien ”consulenti finanziari” osalta. EE: Talletusten vastaanottamiseen tarvitaan Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupa ja rekisteröityminen Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä. IE: Varataan oikeus edellyttää seuraavaa: Sijoitusrahastojen ja vaihtuvapääomaisten yhtiöiden (muut kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset) muodossa olevien yhteissijoitusten osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan ja rahastoyhtiön on oltava yhtiöitetty Irlannissa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa (ei sivuliikkeitä). Kommandiittisijoitusyhtiön osalta vähintään yhden osakkaan on oltava yhtiöitetty Irlannissa. Pääsy Irlannin pörssin jäseneksi edellyttää, että yritykselle on myönnetty lupa joko a) Irlannissa, mikä edellyttää, että yrityksen on oltava yhtiöitetty tai osakeyhtiö, jonka päätoimipaikka/rekisteröity kotipaikka on Irlannissa, tai b) muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa EU:n sijoituspalveludirektiivin mukaisesti.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	PL: Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvien ohjelmistojen toimittaminen: käytettävä julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen toimijan verkkoa. Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE ja UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta välitystoimintaa. BE: Belgiaan sijoittautuminen on edellytyksenä sijoitusneuvontapalvelujen tarjoamiselle. BG: Televerkon käyttöön saatetaan soveltaa rajoituksia ja ehtoja. CY: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta siirtokelpoisten arvopaperien kauppaa, rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta välitystoimintaa. EE: Sijoitusrahastojen hallinta edellyttää erikoistuneen rahastoyhtiön perustamista, ja sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä voivat toimia ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on unionissa. LT: Sijoitusrahastojen hallinta edellyttää erikoistuneen rahastoyhtiön perustamista, ja sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä voivat toimia ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Liettuassa tai joilla on sivuliike Liettuassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	IE: Sijoituspalvelujen tai sijoitusneuvonnan tarjoaminen edellyttää joko (I) Irlannissa saatua lupaa, jonka edellytyksenä yleensä on, että yritys on yhtiöitetty, avoin yhtiö tai itsenäinen elinkeinonharjoittaja ja kussakin tapauksessa päätoimipaikan/sääntömääräisen kotipaikan on oltava Irlannissa (toimilupaa ei vaadita tietyissä tapauksissa, esim. jos kolmannen maan palveluntarjoajalla ei ole liiketoimintaa Irlannissa ja palveluja ei tarjota yksityishenkilöille), tai (II) muussa jäsenvaltiossa saatua lupaa EU:n sijoituspalveludirektiivin mukaisesti. LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahoitustietojen sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, välitystoimintaa lukuun ottamatta. MT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta talletusten hankintaa, kaikentyyppistä luotonantoa sekä rahoitustietojen ja rahoitustiedon tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta välitystoimintaa. PL: Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvien ohjelmistojen toimittaminen: käytettävä julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen toimijan verkkoa. RO: Ei sitoumuksia rahoitusleasingin osalta, rahamarkkinavälineiden, ulkomaanvaluutan, johdannaistuotteiden, valuuttakurssien ja korkovälineiden, siirtokelpoisten arvopapereiden sekä muiden markkinakelpoisten välineiden ja rahoitusvarojen kaupan, kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun osallistumisen, omaisuuden hoidon sekä rahoitusomaisuuden maksu- ja clearingpalvelujen osalta. Maksu- ja rahansiirtopalveluja saa tarjota ainoastaan maahan sijoittautuneen pankin kautta.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	SI: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kaikentyyppistä luotonantoa, kotimaisten oikeussubjektien ja yksityisten elinkeinonharjoittajien takausten ja sitoumusten hankintaa ulkomaisilta luottolaitoksilta, muiden rahoituspalvelujen tarjoajien tarjoamaa rahoitustietojen siirtoa sekä rahoitustietojen ja niihin liittyvien ohjelmistojen käsittelyä, neuvontaa ja muita liitännäisrahoituspalveluja, ml. luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvää tutkimusta ja neuvontaa sekä omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvää neuvontaa. Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. SI: Eläkejärjestelmän voi tarjota keskinäinen eläkerahasto (joka ei ole oikeudellinen yksikkö ja jota siksi hallinnoi vakuutusyhtiö, pankki tai eläkeyhtiö), eläkeyhtiö tai vakuutusyhtiö. Eläkejärjestelmiä voivat lisäksi tarjota eläkkeiden tarjoajat, jotka on muodostettu EU:n jäsenvaltiossa sovellettavien määräysten mukaisesti. HU: Muut kuin ETA-maan yritykset voivat tarjota rahoituspalveluja tai harjoittaa rahoituspalveluihin liittyvää toimintaa ainoastaan Unkarissa sijaitsevien sivuliikkeidensä kautta. Muodon 2 osalta BG: Televerkon käyttöön saatetaan soveltaa rajoituksia ja ehtoja.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
8. TERVEYDENHUOLTO- JA SOSIAALIPALVELUT (Ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut. Selvyyden vuoksi todetaan, että julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien palvelujen ei katsota saavan yksityistä rahoitusta.)	
A. Sairaalapalvelut (CPC 9311) B. Sairaankuljetuspalvelut (CPC 93192) C. Hoitolaitosten palvelut, muut kuin sairaalapalvelut (CPC 93193)	Muotojen 1 ja 2 osalta FR: Ei sitoumuksia laboratoriotestaus- ja -analysointipalvelujen osalta (CPC 9311 osittain). Muodon 1 osalta AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta etälääketiedettä. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Sosiaalipalvelut - Kaikki jäsenvaltiot paitsi AT, EE, LT ja LV: Ainoastaan toipilaskodit ja lepokodit, vanhainkodit. - AT, EE ja LV: kaikki CPC 933.	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI ja SK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
9. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643), pl. ilmaliikenteen ateriapalvelut[1]	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. HR: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
B. Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (myös matkaoppaiden palvelut) (CPC 7471)	Muodon 1 osalta BG, CY ja HU: Ei sitoumuksia. CY: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaisilla palveluntarjoajilla on oltava edustajana Kyproksessa sijaitseva matkatoimisto. LT: Matkanjärjestäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista Liettuaan ja Liettuan matkailuviraston myöntämää lupaa. Muodon 2 osalta Ei mitään.
C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK ja SI: Ei sitoumuksia. IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevien matkaoppaiden on saatava alueelta erityislupa ammattimaisena matkaoppaana toimimiseen. BG, CY, EL ja ES: Matkaoppaan palveluja koskee EU:n kansalaisuusvaatimus. Muodon 2 osalta Ei mitään.

[1] Ilmaliikenteen ateriapalvelut sisältyvät LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUJEN kohtaan 12.D.a, Maahuolintapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
10. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT (muut kuin audiovisuaalipalvelut)	
A. Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia. BG: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta teatterituottajien, kuorojen, yhtyeiden ja orkesterien ja viihdepalveluja (CPC 96191); kirjailijoiden, säveltäjien, kuvanveistäjien, viihdetaiteilijoiden ja muiden itsenäisten taiteilijoiden palveluja (CPC 96192); sekä teatteripalveluihin liittyviä palveluja (CPC 96193). EE: Ei sitoumuksia viihdepalvelujen (CPC 96199) osalta lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja. LT, LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta elokuvateattereiden käyttöpalveluja (CPC 96199 osittain)
B. Uutis- ja uutistoimistopalvelut (CPC 962)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI ja SK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.
C. Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
D. Urheilupalvelut (CPC 9641)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT: Ei hiihtokoulupalveluja eikä vuoristo-oppaiden palveluja koskevia sitoumuksia. BG, CZ, LV, MT, PL, RO ja SK: Ei sitoumuksia. Muodon 1 osalta CY, EE ja HR: Ei sitoumuksia.
E. Virkistyspuistojen ja uimarantojen palvelut (CPC 96491)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
11. LIIKENNEPALVELUT	
A. Meriliikenne a) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabotaasiliikennettä[1]). b) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabotaasiliikennettä[30])[2]	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia kansallisen meriliikenteen kabotaasin osalta. BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI ja SE: Syöttöliikenteen palvelut ovat luvanvaraisia.

[1] Tähän luetteloon ei sisälly kansallinen kabotaasiliikenne, jonka katsotaan käsittävän matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen Euroopan unionin jonkin jäsenvaltion sataman tai paikan ja saman jäsenvaltion toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Euroopan unionin jäsenvaltion satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

[2] Sisältää syöttöliikenteen sekä kansainvälisten meriliikennepalvelujen toimittajien suorittaman välineiden siirtämisen satamasta toiseen samassa valtiossa, jos siihen ei liity tuloja.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
B. Sisävesiliikenne a) Henkilöliikenne (CPC 7221 ilman kansallista kabotaasiliikennettä[30]) b) Tavaraliikenne (CPC 7222 ilman kansallista kabotaasiliikennettä[30])	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia kansallisen sisävesiliikenteen kabotaasin osalta. Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttäville liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan. EU: Sisävesiväylien tavara- ja henkilöliikenteen palveluja voivat tarjota ainoastaan toiminnan harjoittajat, jotka täyttävät seuraavat edellytykset: a) toiminnan harjoittaja on sijoittautunut jäsenvaltioon; b) toiminnan harjoittaja on siellä oikeutettu harjoittamaan (kansainvälistä) tavara- ja henkilöliikennettä sisävesiväylillä; sekä c) toiminnan harjoittaja käyttää jäsenvaltiossa rekisteröityjä aluksia tai pystyy esittämään todistuksen siitä, että alus kuuluu jäsenvaltion laivastoon. Lisäksi alusten omistajien on oltava luonnollisia henkilöitä, joiden asuinpaikka on jäsenvaltiossa ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia, tai oikeushenkilöitä, jotka on rekisteröity jäsenvaltiossa. Enemmistöomistuksen vaatimuksesta voidaan myöntää joskus poikkeuksia. Espanjassa, Ruotsissa ja Suomessa meriväylillä ja sisävesiväylillä ei ole oikeudellista eroa. Meriliikennettä koskevaa asetusta sovelletaan myös sisävesiväyliin. AT: Vaatimuksena on rekisteröity yhtiö tai pysyvä toimipaikka Itävallassa. BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI ja SK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
C. Rautatieliikenne a) Henkilöliikenne (CPC 7111) b) Tavaraliikenne (CPC 7112)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Tieliikenne a) Henkilöliikenne (CPC 7121 ja CPC 7122) b) Tavaraliikenne (CPC 7123, pl. postin kuljetus omaan lukuun[1])	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia (paitsi posti- ja kuriirilähetysten kuljetus omaan lukuun). Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetus[2] (CPC 7139)	Muodon 1 osalta: EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.

[1] Koodi CPC 71235 osittain; sisältyy VIESTINTÄPALVELUJEN kohtaan 2.A. Posti- ja kuriiripalvelut.

[2] Polttoaineiden putkijohtokuljetus sisältyy ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 13.B.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
12. LIIKENTEEN OHEISPALVELUT[1]	
A. Meriliikenteen liitännäispalvelut a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelut b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Tulliselvityspalvelut d) Konttiasema- ja varastointipalvelut e) Varustamon edustajan palvelut f) Meriliikenteen huolintapalvelut g) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7213) h) Työntö- ja hinauspalvelut (CPC 7214) i) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) j) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia tulliselvityspalvelujen, työntö- ja hinauspalvelujen eikä luotsaus-ja kiinnityspalvelujen osalta. Muodon 1 osalta: EU: Ei sitoumuksia merirahdin käsittelypalvelujen eikä konttiasema- ja varastointipalvelujen osalta. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia alusten, joissa on miehistö, vuokrauspalvelujen osalta. BG: Ei sitoumuksia. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia varastointipalvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta tavaraliikenteen välityspalveluja. FI: Meriliikenteen liitännäispalveluja voivat tarjota ainoastaan Suomen lipun alla purjehtivat alukset. Muodon 2 osalta Ei mitään.

[1] Ei sisällä liikennevälineiden huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät LIIKE-ELÄMÄN PALVELUJEN kohtiin 1.F.1.1–1.F.1.4.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
B. Sisävesiliikenteen oheispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain) b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain) d) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7223) e) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7224) f) Sisävesiliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) g) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttäville liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan. EU: Ei sitoumuksia tulliselvityspalvelujen, työntö- ja hinauspalvelujen eikä luotsaus- ja kiinnityspalvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluita. Muodon 1 osalta AT: Ei sitoumuksia seuraavien osalta: alusten vuokraus miehistöineen, hinaus- ja työntöpalvelut, luotsaus- ja kiinnityspalvelut, navigoinnin apupalvelut, satama- ja sisävesiliikennepalvelut. BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia alusten, joissa on miehistö, vuokrauspalvelujen osalta. BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (vesiliikenteen oheispalvelujen osalta edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyrityksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.
C. Rautatieliikenteen liitännäispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain) b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain) d) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7113) e) Rautatiekuljetuspalveluiden tukipalvelut (CPC 743) f) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia tulliselvityspalvelujen eikä hinaus- ja työntöpalvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluita. Muodon 1 osalta BG ja CZ: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyrityksestä rajoitetaan 49 prosenttiin. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
D. Tieliikenteen liitännäispalvelut a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain) b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain) d) Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä/kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 7124) e) Tieliikenteen tukipalvelut (CPC 744) f) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä/kuljettaja, vuokrauspalvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta välityspalveluja ja sellaisia tieliikenteen tavaraliikenteen tukipalveluja, joihin tarvitaan lupa. SE: Maahan sijoittautuneiden liikenteenharjoittajien on käytettävä kyseiseen maahan rekisteröityjä ajoneuvoja. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut a) Maahuolintapalvelut (ml. ateriapalvelut)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista lentoliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä). Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään. Muodon 1 osalta BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista lentoliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä).
c) Tavaraliikenteen välityspalvelut (CPC 748 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään. Muodon 1 osalta BG: Ulkomaiset henkilöt voivat tarjota palveluja ainoastaan omistamalla bulgarialaisyrityksen pääomasta enintään 49 prosenttia sekä sivuliikkeiden välityksellä.
d) Ilma-alusten vuokraus miehistöineen (CPC 734)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Unionin lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa jäsenvaltiossa tai muualla unionissa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa. Poikkeuksena ulkomainen lentoliikenteen harjoittaja voi erityisissä olosuhteissa vuokrata Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajalle EU:n ulkopuolella rekisteröidyn ilma-aluksen tämän poikkeuksellista tarvetta tai kausiluonteista kapasiteettitarvetta varten tai toiminnallisten ongelmien ratkaisemiseksi, jos tarvetta ei pystytä kohtuudella tyydyttämään Euroopan unionissa rekisteröidyn ilma-aluksen vuokrauksella, edellyttäen että tähän on saatu lupa rajoitetuksi ajaksi Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan antaneelta EU:n jäsenvaltiolta.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
e) Myynti ja markkinointi f) Tietokonepohjainen paikanvarausjärjestelmä	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Jos Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua[1] kuin Euroopan unionissa myönnetään EU:n ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille tai jos Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua kuin EU:n ulkopuolella toimivat lentoliikenteen harjoittajat myöntävät Euroopan unionissa, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta Euroopan unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntäisivät EU:n ulkopuolisille lentoliikenteen harjoittajille ja Euroopan unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolisille TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavan kohtelun.
g) Lentokenttäpalvelut	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden[2] putkijohtokuljetusten oheispalvelut a) Putkijohtoja pitkin kuljetettujen muiden tuotteiden kuin polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

[1] ’Vastaava kohtelu’ tarkoittaa Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien ja Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajien syrjimätöntä kohtelua.

[2] Polttoaineiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 13.C.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
13. MUUT LIIKENNEPALVELUT	
Yhdistettyjen kuljetuspalvelujen tarjoaminen	Muoto 1 EU, paitsi FI: Vain EU:n jäsenvaltioon perustetut kuljetusyritykset, jotka täyttävät ammattiin ja EU:n jäsenvaltioiden välisille tavarankuljetusmarkkinoille pääsyn edellytykset, voivat EU:n jäsenvaltioiden välisen yhdistetyn kuljetuksen yhteydessä toteuttaa maantiekuljetuksen alku- tai loppuosuudet, jotka muodostavat erottamattoman osan yhdistettyä kuljetusta ja joihin saattaa sisältyä rajan ylittäminen. Sovelletaan kaikkiin kuljetusmuotoihin vaikuttavia rajoituksia. Voidaan toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että yhdistettyihin kuljetuksiin käytettävien maantieajoneuvojen ajoneuvoveroja alennetaan tai että ne palautetaan. Muoto 2 BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT ja UK: Ei mitään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta minkään tietyn liikennemuodon osalta tässä sitoumusluettelossa määrättyjen rajoitusten soveltamista. AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI ja SK: Ei sitoumuksia.
14. ENERGIAPALVELUT	
A. Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883)[1]	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

[1] Sisältää seuraavat palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut: kaivostoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut, porauspaikan valmistelu, porauslaitteen asennus, poraus, poranterien huoltopalvelut, suojaputkituspalvelut, porausliejun valmistus ja toimitus, kiinteän aineen hallinta, porausreiässä suoritettavat erikoistoimenpiteet, kairausalueen geologia ja porauksen hallinta, kairasydännäytteen otto, reiän koestus, vaijeripalvelut, viimeistelynesteiden (suolaliuosten) toimitus ja käyttö, viimeistelylaitteiden toimitus ja asentaminen, sementointi (painepumppaus), aktivointipalvelut (rakoiluttaminen, hapottaminen ja painepumppaus), porausreiän korjauspalvelut, porausreiän tulppaaminen ja hylkääminen.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
B. Polttoaineiden putkijohtokuljetukset (CPC 7131)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.
C. Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Kiinteiden, nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden sekä niihin liittyvien tuotteiden tukkukaupan palvelut (CPC 62271) sekä sähkön, höyryn ja lämpimän veden tukkukaupan palvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia moottoripolttoaineiden, sähkön, höyryn ja lämpimän veden tukkumyyntipalvelujen osalta.
E. Moottoripolttoaineiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 613)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
F. Polttoöljyn, pullotetun kaasun, hiilen ja puun vähittäismyynti (CPC 63297) sekä sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämpimän veden vähittäismyyntipalvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia moottoripolttoaineiden, sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämpimän veden vähittäismyynnin palvelujen osalta. Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK ja UK: Ei sitoumuksia polttoöljyn, pullotetun kaasun, hiilen ja puun vähittäismyynnin osalta, lukuun ottamatta postimyyntiä. Muodon 2 osalta Ei mitään.
G. Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. Muodon 2 osalta Ei mitään.
15. MUUT MUUALLE LUOKITTELEMATTOMAT PALVELUT	
a) Pesu-, puhdistus- ja värjäyspalvelut (CPC 9701)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
b) Kampaamopalvelut (CPC 97021)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
c) Kosmetologin käsittely-, käsi- ja jalkahoitopalvelut (CPC 97022)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
d) Muut kauneudenhoitopalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 97029)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
e) Kylpyläpalvelut ja muut kuin terapeuttiset hieronnat, joita tarjotaan rentouttavina ja fyysistä hyvinvointia edistävinä palveluina eikä lääkinnällisiin tai kuntoutustarkoituksiin[1] (CPC ver. 1.0 97230)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
g) Televiestintäyhteyspalvelut (CPC 7543)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

_____

[1] Terapeuttiset hieronnat ja kylpylähoitopalvelut sisältyvät kohtiin Sairaanhoitopalvelut (1.A.h), Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (1.A.j.2) ja Terveyspalvelut (8.A ja 8.C).

LIITE VIII-C

AVAINHENKILÖSTÖÄ, KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEITA HARJOITTELIJOITA JA YRITYSMYYJIÄ KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN VARAUMAT

1. Jäljempänä esitettävässä varaumaluettelossa ilmoitetaan tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti vapautettu taloudellinen toiminta, johon sovelletaan avainhenkilöstöä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 154 artiklan mukaisesti ja yritysmyyjiä koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 155 artiklan mukaisesti, sekä eritellään kyseiset rajoitukset. Luettelossa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan; ja

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

   Jos b alakohdassa tarkoitetussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varaumia (vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varaumia tai alakohtaisia EU:n laajuisia varaumia).

   Euroopan unioni ei tee avainhenkilöstöä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevia sitoumuksia sellaisen taloudellisen toiminnan osalta, jota ei vapauteta (pysyy ilman sitoumuksia) tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti.

2. Avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita, yrityspalvelujen myyjiä ja tavaroiden myyjiä koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.

3. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 154 ja 155 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys ja lainmukaisen kotipaikan sijaitsemista alueella, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan, koskeva edellytys) sovelletaan joka tapauksessa Armenian tasavallan avainhenkilöstöön, korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin ja yritysmyyjiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

4. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuina oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.

5. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.

6. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita sijoittautumissitoumuksia koskevan luettelon mukaisten julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.

7. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena arviointiperusteena on alan markkinatilanteen arviointi siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.

8. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

9. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että toisen osapuolen kansalaisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu jäsenvaltiossa kuin mikä myönnetään toisen jäsenvaltion kansalaisille tai oikeushenkilöille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään vain toisen osapuolen oikeushenkilöille, jotka ovat sijoittautuneet jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien EU:n sijoittautuneet oikeushenkilöt, jotka ovat toisen osapuolen kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	Sisäisen siirron saaneet työntekijät BG: Sisäisen siirron saaneiden työntekijöiden määrä ei saa olla yli 10 prosenttia kyseessä olevan bulgarialaisen oikeushenkilön vuosittain työllistämien EU:n kansalaisten määrästä. Jos työllistettyjä on vähemmän kuin 100, yrityksen sisällä toiseen maahan lähetettyjen määrä voi olla yli 10 prosenttia työllistettyjen koko määrästä, jos siihen saadaan lupa. HU: Ei sitoumuksia sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka ovat olleet osakkaina jossakin Armenian oikeushenkilössä.
KAIKKI TOIMIALAT	Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat AT, CZ, DE, ES, FR, HU ja LT: Harjoittelun on liityttävä suoritettuun korkeakoulututkintoon.
KAIKKI TOIMIALAT	Toimitusjohtajat ja tilintarkastajat AT: Oikeushenkilöiden sivuliikkeiden toimitusjohtajien on asuttava vakinaisesti Itävallassa. Oikeushenkilön tai sivuliikkeen palveluksessa olevien luonnollisten henkilöiden, jotka vastaavat Itävallan kauppalain (Austrian Trade Act) noudattamisesta, on asuttava vakinaisesti Itävallassa. FI: Ulkomaalainen, joka harjoittaa kauppaa yksityisyrittäjänä, tarvitsee elinkeinoluvan, ja hänen on asuttava vakinaisesti ETA-valtiossa. Kaikilla toimialoilla toimitusjohtajia koskee ETA-asuinpaikkavaatimus; vaatimuksista voidaan kuitenkin myöntää vapautus tietyille yrityksille. FR: Teollisen, kaupallisen tai käsiteollisen yrityksen toimitusjohtajalla on oltava erityisvaltuutus, jollei hänellä ole oleskelulupaa. RO: Kaupallisten yhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien enemmistön on oltava Romanian kansalaisia. SE: Oikeushenkilön tai sivuliikkeen toimitusjohtajan on asuttava Ruotsissa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	SE: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja ja kasvinjalostajanoikeus) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Ruotsissa, on oltava Ruotsissa asuva asiamies, joka hoitaa pääasiallisesti menettelyyn ja ilmoituksiin liittyviä palveluita. SI: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Sloveniassa, on oltava Sloveniassa rekisteröity patenttiasiamies tai tavaramerkki- ja malliasiamies, jonka päätarkoituksena on hoitaa esimerkiksi menettelyihin ja ilmoituksiin liittyviä palveluja.
KAIKKI TOIMIALAT	Tunnustaminen EU: Tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja EU:n direktiivejä sovelletaan ainoastaan EU:n kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä EU:n jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa[1].
4. VALMISTUSTEOLLISUUS[2]	
H. Julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen (ISIC rev 3.1: 22), pl. palkkio- ja sopimusperusteinen julkaiseminen ja painaminen[3]	IT: Kustantajia koskee kansalaisuusvaatimus. HR: Kustantajia koskee asuinpaikkavaatimus. PL: Sanoma- ja aikakauslehtien päätoimittajia koskee kansalaisuusvaatimus. SE: Kustantajia ja julkaisu- tai painoyrityksen omistajia koskee asuinpaikkavaatimus.

[1] Jotta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko unionissa, on neuvoteltava XXX artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

[2] Tämä toimiala ei sisällä teollisuuden neuvontapalveluja.

[3] Palkkio- ja sopimusperusteinen julkaiseminen ja painaminen sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtaan 6.F.p.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
6. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	
a) Lakiasiainpalvelut (CPC 861)[1] pl. julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten kuten notaarit, ”huissiers de justice” ja muut ”officiers publics et ministériel”, tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut.	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK ja UK: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittaminen ja edustaminen tuomioistuimissa edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä, johon sovelletaan kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. Espanjassa toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää tähän poikkeuksia. BE, FI ja LU: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Belgiassa sovelletaan kiintiöitä ”Cour de cassation” -oikeusistuimessa edustamiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa. BG: Armenialaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan Armenian kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan

[1] Sisältää oikeudelliset neuvonta- ja edustuspalvelut, välimies- ja sovittelupalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut.
Lakiasiainpalvelujen tarjonta on sallittua ainoastaan kansainväliseen oikeuteen, EU:n oikeuteen ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeuteen, jolla palveluntarjoaja tai sen henkilöstö on oikeutettu toimimaan asianajajana, kuuluvissa asioissa, ja siihen sovelletaan, kuten muidenkin palvelujen tarjontaan, EU:n jäsenvaltioissa sovellettavia lupavaatimuksia ja -menettelyjä. Kansainväliseen oikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja tarjoavilla asianajajilla kyseiset lupavaatimukset ja -menettelyt voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa. EU:n oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota EU:n jonkin jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai niitä voidaan tarjota hänen kauttaan, ja EU:n jäsenvaltioiden oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota kyseisen jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai niitä voidaan tarjota hänen kauttaan. Näin ollen edustaminen unionin tuomioistuimissa ja muissa toimivaltaisissa viranomaisissa saattaa edellyttää täysjäsenyyttä kyseisen EU:n jäsenvaltion asianajajaliitossa, koska tällöin on kyse EU:n ja kansallisen prosessioikeuden harjoittamisesta. Joissakin jäsenvaltioissa ulkomaiset asianajajat, joita ei ole hyväksytty asianajajaliiton täysjäseniksi, voivat kuitenkin edustaa siviilioikeudellisissa menettelyissä osapuolta, joka on sellaisen valtion kansalainen tai kuuluu sellaiselle valtiolle, jossa asianajajalla on lupa harjoittaa ammattiaan.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	CY: Lakiasiainpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa. FR: Asianajajat voivat harjoittaa ”avocat auprès de la Cour de Cassation”- ja ”avocat auprès du Conseil d’Etat” -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täyttyessä. HR: Asianajajaliiton täysjäsenyys, joka vaaditaan oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin, edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä (Kroatian kansalaisuus ja EU:n liittymisen jälkeen jonkin EU-jäsenvaltion kansalaisuus). HU: Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ulkomaisten asianajajien harjoittamat lakiasiainpalvelut on rajattu oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen, jonka on tapahduttava unkarilaisen asianajajan tai lakiasiaintoimiston kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen perusteella. LV: Valantehneitā asianajajia, joille edustaminen rikosoikeudenkäynneissä on varattu, koskee kansalaisuusvaatimus. DK: Oikeudellisten neuvontapalvelujen markkinointi on rajattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto. LU: Luxemburgin ja EU:n oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. SE: Asianajajaliiton jäsenyys, joka on tarpeen ainoastaan käytettäessä ruotsalaista advokat-ammattinimikettä, edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	ES ja PT: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan nimikkeellä ”solicitadores” toimivan henkilön sekä teollis- ja tekijänoikeusasiamiehen ammattiin pääsyyn. LT: Patenttiasiamiehiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. SI: Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi harjoittaa lakiasiainpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajista annetun lain 34a artiklan mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden ehto täyttyy. Oikeusministeriö vahvistaa vastavuoroisuusedellytyksen täyttymisen. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu asianajajan ammatin harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita.
b) 1. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut (CPC 86212, muut kuin ’tilintarkastuspalvelut’, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	FR: Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpitopalvelujen tarjoaminen edellyttää talous-, finanssi- ja teollisuusministerin päätöstä ulkoministerin suostumuksella. Asuinpaikkavaatimus ei voi olla yli viisi vuotta. IT: Asuinpaikkavaatimus. CY: Kansalaisuusvaatimus.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
b) 2. Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja CPC 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut)	BG: Ulkomaiset tilintarkastajat voivat tarjota tilintarkastuspalveluja ainoastaan, jos ne täyttävät samat vaatimukset kuin mitkä on asetettu bulgarialaisille tilintarkastajille, jos ne ovat suorittaneet tätä koskevat tutkinnot hyväksytysti ja täyttävät vastavuoroisuutta koskevan vaatimuksen. CY: Kansalaisuusvaatimus. DK: Asuinpaikkavaatimus. ES: Tilintarkastajien ja sellaisten yhtiöiden, joita yhtiöoikeudesta annettu kahdeksas ETY:n direktiivi ei kata, hallintohenkilöstöä, johtajia ja yhteistyökumppaneita koskee kansalaisuusvaatimus. HR: Ainoastaan viralliset tilintarkastajat, joilla on Kroatian tilintarkastajien kamarin virallisesti tunnustama lupa, voivat tarjota tilintarkastuspalveluja. FI: Suomalaisen osakeyhtiön tilintarkastajista vähintään yhtä koskee asuinpaikkavaatimus. IT: Yksittäisiä tilintarkastajia koskee asuinpaikkavaatimus. SE: Vain Ruotsissa hyväksytyt tai valtuutetut tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyritykset voivat tarjota tiettyjen oikeushenkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja, mukaan lukien kaikki osakeyhtiöt ja luonnolliset henkilöt. Vain Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyritykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrityksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen tai valtuuttaminen edellyttää asumista ETA-maassa tai Sveitsissä. Nimikkeitä ”hyväksytty tilintarkastaja” ja ”valtuutettu tilintarkastaja” saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksyttyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. SI: Sloveniassa perustetun tilintarkastusyrityksen johtokunnan jäsenistä vähintään yhden on asuttava vakinaisesti Sloveniassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) [1]	CY: Kansalaisuusvaatimus. HR, HU ja IT: Asuinpaikkavaatimus.
d) Arkkitehtipalvelut sekä e) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE: Vähintään yhden vastuullisista henkilöistä (hankkeen johtaja tai konsultti) on asuttava Virossa. BG: Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. CY: Kansalaisuusvaatimus. HR, HU ja IT: Asuinpaikkavaatimus. SK: Asianomaisen kamarin jäsenyys on pakollinen; asianomaisen ulkomaisen instituution jäsenyys voidaan tunnustaa. Asuinpaikkavaatimus, johon voidaan kuitenkin myöntää poikkeuksia.
f) Tekniset palvelut sekä g) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE: Vähintään yhden vastuullisista henkilöistä (hankkeen johtaja tai konsultti) on asuttava Virossa. CY: Kansalaisuusvaatimus. CZ, HR, IT ja SK: Asuinpaikkavaatimus. HU: Asuinpaikkavaatimus (koodin CPC 8673 osalta asuinpaikkavaatimusta sovelletaan ainoastaan korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin).
h) Lääkäripalvelut (ml. psykologien palvelut) ja hammaslääkäripalvelut (CPC 9312 ja CPC 85201 osittain)	CZ, LT, IT ja SK: Asuinpaikkavaatimus. CZ, RO ja SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan. BE ja LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan. BG, CY ja MT: Kansalaisuusvaatimus. DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista.

[1] Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 6.A.a. Lakiasiainpalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	FR: Kansalaisuusvaatimus. Pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa. HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. LV: Ulkomaalaiset tarvitsevat lääkärinä toimiakseen luvan paikallisilta terveysviranomaisilta; lupa perustuu lääkäreitä ja hammaslääkäreitä koskevaan alueelliseen tarveharkintaan. PL: Ulkomaalaiset tarvitsevat lääkärinä toimimiseen luvan. Ulkomaisilla lääkäreillä on rajoitettu äänioikeus ammattikamareissa. PT: Psykologeja koskee asuinpaikkavaatimus. SI: Lääkäreiltä, hammaslääkäreiltä, kätilöiltä, sairaanhoitajilta ja farmaseuteilta edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. Muilta terveydenhoitoalan ammattilaisilta edellytetään rekisteröintiä.
i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	BG, CY, DE, EL, HR, FR ja HU: Kansalaisuusvaatimus. CZ ja SK: Kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. IT: Asuinpaikkavaatimus. PL: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
j) 1. Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	BG: Kansalaisuusvaatimus. BE ja LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan. CZ, CY, LT, EE, RO ja SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan. DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista. FR: Kansalaisuusvaatimus. Pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa. IT: Asuinpaikkavaatimus. LV: Taloudellinen tarve määritellään sen mukaan, mikä on kyseisellä alueella toimivien kätilöiden kokonaismäärä, ja luvan myöntävät paikalliset terveysviranomaiset. PL: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa. CY ja HU: Ei sitoumuksia. HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. SI: Kätilöiltä edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
j) 2. Sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	AT: Ulkomaiset palveluntarjoajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa tehtävissä: sairaanhoitajat, fysioterapeutit, työterapeutit, puheterapeutit ja ravitsemusterapeutit. BE, FR ja LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan. HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. CY, CZ, EE, RO, SK ja LT: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan. BG, CY ja HU: Kansalaisuusvaatimus. DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista. CY, CZ, EL ja IT: Lupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa: päätös tehdään asianomaisen alueen avoimien virkojen ja tarpeiden perusteella. LV: Taloudellinen tarve määritellään sen mukaan, mikä on kyseisellä alueella toimivien sairaanhoitajien kokonaismäärä, ja luvan myöntävät paikalliset terveysviranomaiset. SI: Sairaanhoitajilta edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. Muilta terveydenhoitoalan avustavissa tehtävissä työskenteleviltä edellytetään rekisteröintiä.

Toimiala tai osa-ala		Varaumien kuvaus
k)	Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut[1]	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaisilla on kuitenkin pääsy markkinoille vahvistettujen kiintiöiden rajoissa edellyttäen, että palveluntarjoaja on suorittanut farmasia-alan tutkinnon Ranskassa. CY, DE, EL ja SK: Kansalaisuusvaatimus. HU: Kansalaisuusvaatimus lukuun ottamatta farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyyntiä (CPC 63211). IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus.
D.	Kiinteistöpalvelut[2]	
a)	Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821)	FR, HU, IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus. CY, LV, MT ja SI: Kansalaisuusvaatimus.
b)	Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822)	DK: Asuinpaikkavaatimus, jollei Tanskan liiketoimintavirasto (Danish Business Authority) ole myöntänyt poikkeusta. FR, HU, IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus. CY, LV, MT ja SI: Kansalaisuusvaatimus.
E.	Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
c)	Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	SE: Sovelletaan ETA:n asuinpaikkavaatimusta (CPC 83101).
e)	Henkilökohtaisiin ja kotitaloustarvikkeisiin liittyvät (CPC 832)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.
f)	Televiestintälaitteiden vuokraus (CPC 7541)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskee kansalaisuusvaatimus.

[1] Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palveluntarjoamisen tavoin luvanvaraista ja siihen sovelletaan EU:n jäsenvaltioissa sovellettavia hyväksymisvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden tarjoaminen on varattu farmaseuteille.

[2] Tässä tarkoitetut palvelut liittyvät kiinteistönvälittäjien ammattiin, eivätkä ne vaikuta kiinteistöjä ostavien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja/tai heitä koskeviin rajoituksiin.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
F. Muut yrityspalvelut	
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	IT ja PT: Biologeja ja kemistejä koskee asuinpaikkavaatimus. CY: Biologeja ja kemistejä koskee kansalaisuusvaatimus.
f) Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 881 osittain)	IT: Agronomeja ja maatalousneuvojia (”periti agrari”) koskee asuinpaikkavaatimus.
j) 2. Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. DK: Johtajiin ja lentokenttäturvallisuuspalveluihin sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. ES ja PT: Erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus. FR: Toimitusjohtajia ja johtajia koskee kansalaisuusvaatimus. IT: Turvallisuusvartiointipalveluja ja arvoesineiden kuljettamista varten tarvittavan luvan saaminen edellyttää EU-kansalaisuutta tai Italian kansalaisuutta koskevan vaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.
k) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	DE: Julkisesti tehtäväänsä nimitettyjä maanmittausinsinöörejä koskee kansalaisuusvaatimus. FR: Omistusoikeuksien määrittämiseen ja maaoikeuteen liittyvien maanmittaustoimien osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. CY: Omistajiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta geologisten, geofyysisten, maanmittaus- ja karttojen laatimispalvelujen osalta IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus.
l) 1. Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	MT: Kansalaisuusvaatimus.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
l) 2. Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	LV: Kansalaisuusvaatimus.
l) 3. Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	EU: Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien ja moottorikelkkojen huollon ja korjauksen osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
l) 5. Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjauspalvelut[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	EU: Kansalaisuusvaatimus, lukuun ottamatta seuraavia: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE ja UK: CPC 633, CPC 8861 ja CPC 8866; Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauspalvelujen osalta (pl. korut): CPC 63301, CPC 63302, CPC 63303 osittain, CPC 63304, CPC 63309; AT: CPC 633, CPC 8861–CPC 8866; EE, FI, LV ja LT: CPC 633, CPC 8861–CPC 8866; CZ ja SK: CPC 633, CPC 8861–CPC 8865; sekä SI: CPC 633, CPC 8861, CPC 8866.
m) Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO ja SI: Kansalaisuusvaatimus.
n) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	HR ja LV: Kansalaisuusvaatimus. BG ja PL: Ilmavalokuvauspalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
p) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	HR: Kustantajaa ja toimituskuntaa koskee asuinpaikkavaatimus. SE: Kustantajaa ja julkaisu- tai painoyrityksen omistajaa koskee asuinpaikkavaatimus. IT: Julkaisu- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisia.

[1] Kuljetusvälineiden huolto- ja korjauspalvelut (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 ja CPC 8868) sisältyvät kohtiin 6.F.l.1–6.F.l.4.
Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845) sisältyvät kohtaan 6.B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
q) Kokouspalvelut (CPC 87909 osittain)	SI: Kansalaisuusvaatimus.
r) 1. Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	FI: Virallisia kielenkääntäjiä koskee asuinpaikkavaatimus.
r) 3. Perintätoimistojen palvelut (CPC 87902)	BE ja EL: Kansalaisuusvaatimus. IT: Ei sitoumuksia.
r) 4. Luottotietopalvelut (CPC 87901)	BE ja EL: Kansalaisuusvaatimus. IT: Ei sitoumuksia.
r) 5. Kopiointipalvelut (CPC 87904)[1]	EU: Kansalaisuusvaatimus.
8. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: Ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalalta. CY: Sovelletaan erityisehtoja ja edellytetään toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämä lupa.
9. JAKELUPALVELUT (pl. aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden jakelu)	
C. Vähittäiskaupan palvelut[2]	
a) Elintarvikkeiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 631)	FR: Tupakkakauppiaita (buraliste) koskee kansalaisuusvaatimus. ES: tupakkatuotteiden vähittäismyynnnin osalta. Sijoittautuminen edellyttää EU:n jäsenvaltion kansalaisuutta.

[1] Ei sisällä koodiin CPC 88442 luettavia tulostuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 6.F.p.

[2] Ei sisällä huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 6.B ja 6.F.l.
Ei sisällä energiatuotteiden vähittäismyyntipalveluja, jotka sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtiin 19.E ja 19.F.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
10. KOULUTUSPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	
A. Ala-asteen opetus (CPC 921)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus. EL: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus.
B. Yläasteen opetus ja lukio-opetus (CPC 922)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus. EL: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus. LV: Vammaisille opiskelijoille tarkoitettuihin keskiasteen ammatillisten koulujen kaltaisiin koulutuspalveluihin (CPC 9224) sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
C. Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. CZ ja SK: Korkea-asteen koulutuspalveluihin, lukuun ottamatta keskiasteen jälkeisiä ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310), sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus.
E. Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	CZ ja SK: Johtokunnan jäsenistä enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
12. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	AT: Sivuliikkeen johdossa on oltava kaksi Itävallassa asuvaa luonnollista henkilöä. EE: Ensivakuutusten osalta vakuutusosakeyhtiön, jossa on armenialaista pääomaa, johtokuntaan voi kuulua Armenian kansalaisia ainoastaan suhteessa armenialaisten pääoman osuuteen ja enintään puolet johtokunnan jäsenten määrästä. Tytäryhtiön tai itsenäisen yrityksen johtajan on oleskeltava Virossa pysyvästi. ES: Aktuaarin ammatin osalta asuinpaikkavaatimus (tai vaihtoehtoisesti kahden vuoden kokemus). HR: Asuinpaikkavaatimus. IT: Aktuaarin ammattia koskee asuinpaikkavaatimus. PL: Vakuutusten välittäjiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. FI: Vakuutusyhtiön toimitusjohtajien ja vähintään yhden tilintarkastajan asuinpaikan on oltava EU:ssa, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Armenialaisen vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, jollei yhtiön päätoimipaikka sijaitse EU:ssa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
B. Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia)	BG: Toimitusjohtajien ja liikkeenjohdon edustajan pysyvän asuinpaikan on oltava Bulgariassa. FI: Luottolaitosten toimitusjohtajan ja vähintään yhden tilintarkastajan asuinpaikan on oltava ETA-maassa, jollei Finanssivalvonta ole myöntänyt poikkeusta. Johdannaispörssin välittäjän (yksityishenkilö) asuinpaikan on oltava EU:ssa IT: Nimikettä ”consulenti finanziari” käyttävien henkilöiden on asuttava EU:n jonkin jäsenvaltion alueella. HR: Asuinpaikkavaatimus. Hallintoneuvoston on johdettava luottolaitoksen toimintaa Kroatian alueelta. Ainakin yhden johtokunnan jäsenen on osattava kroaattia sujuvasti. LT: Vähintään yhden pankin johtajista on asuttava vakinaisesti Liettuassa ja puhuttava liettuan kieltä. PL: Pankin hallituksen jäsenistä vähintään yhtä koskee kansalaisuusvaatimus. SE: Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö ja hänen on asuttava ETA-maassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
13. TERVEYDENHUOLTO- JA SOSIAALIPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	
A. Sairaalapalvelut (CPC 9311) B. Sairaankuljetuspalvelut (CPC 93192) C. Hoitolaitokset, muut kuin sairaalapalvelut (CPC 93193) E. Sosiaalipalvelut (CPC 933)	FR: Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Lupaa myönnettäessä otetaan huomioon se, onko paikallisia johtajia käytettävissä. LV: Lääkäreihin, hammaslääkäreihin, kätilöihin, sairaanhoitajiin, fysioterapeutteihin ja avustavaan hoitohenkilöstöön sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. PL: Ulkomaalaiset voivat harjoittaa lääkärin ammattia luvanvaraisesti. Ulkomaisilla lääkäreillä on rajoitettu äänioikeus ammattikamareissa. HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille tai hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.
14. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643), pl. ilmaliikenteen ateriapalvelut[1]	BG: Ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia. HR: Kotitalouksissa ja pientiloilla tarjottaviin majoitus- ja ateriapalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
B. Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (myös matkaoppaiden palvelut) (CPC 7471)	BG: Ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia. CY: Kansalaisuusvaatimus. HR: Toimiston johtajan asema edellyttää matkailuministeriön hyväksyntää.

[1] Lentoliikenteen ateriapalvelut sisältyvät LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUJEN kohtaan 17.E.a. Maahuolintapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT ja SK: Kansalaisuusvaatimus. IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevat matkaoppaat tarvitsevat erityisluvan.
15. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT (muut kuin audiovisuaalipalvelut)	
A. Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)	FR: Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Luvan osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta, jos tarvitaan yli kaksi vuotta voimassa oleva lupa.
16. LIIKENNEPALVELUT	
A. Meriliikenne a) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabotaasiliikennettä) b) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabotaasiliikennettä)	EU: Laivojen miehistöä koskee kansalaisuusvaatimus. AT: Toimitusjohtajien enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus. SE: Kauppa-aluksen tai perinteisen aluksen päällikön on oltava Ruotsin kansalainen.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
D. Tieliikenne	
a) Henkilöliikenne (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. DK ja HR: Johtajia koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus.
b) Tavaraliikenne (CPC 7123, pl. posti- ja kuriirilähetysten kuljetus omaan lukuun[1]).	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus. HR: Johtajia koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetus[2] (CPC 7139)	AT: Toimitusjohtajia koskee kansalaisuusvaatimus.

[1] CPC 71235 osittain; sisältyy VIESTINTÄPALVELUJEN kohtaan 7.A. Posti- ja kuriiripalvelut.

[2] Polttoaineiden putkijohtokuljetus sisältyy ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 19.B.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
17. LIIKENTEEN OHEISPALVELUT[1]	
A. Meriliikenteen liitännäispalvelut a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelut b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Tulliselvityspalvelut d) Konttiasema- ja varastointipalvelut e) Varustamon edustajan palvelut f) Meriliikenteen huolintapalvelut g) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7213) h) Työntö- ja hinauspalvelut (CPC 7214) i) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) j) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (pl. ateriapalvelut) (CPC 749 osittain)	AT: Toimitusjohtajien enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus. DK ja NL: Tulliselvityspalveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. EL: Tulliselvityspalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
D. Tieliikenteen liitännäispalvelut d) Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä/kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 7124)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus.

[1] Ei sisällä liikennevälineiden huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 6.F.l.1–6.F.l.4.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
F. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden[1] putkijohtokuljetusten oheispalvelut a) Putkijohtoja pitkin kuljetettujen muiden tuotteiden kuin polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	AT: Toimitusjohtajia koskee kansalaisuusvaatimus.
19. ENERGIAPALVELUT	
A. Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883)[2]	CY: Kansalaisuusvaatimus. SK: Asuinpaikkavaatimus.
20. MUUT MUUALLE LUOKITTELEMATTOMAT PALVELUT	
a) Pesu-, puhdistus- ja värjäyspalvelut (CPC 9701)	EU: Kansalaisuusvaatimus.
b) Kampaamopalvelut (CPC 97021)	EU: Kansalaisuusvaatimus. CY: Sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

[1] Polttoaineiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 19.C.

[2] Sisältää seuraavat palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut: kaivostoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut, porauspaikan valmistelu, porauslaitteen asennus, poraus, poranterien huoltopalvelut, suojaputkituspalvelut, porausliejun valmistus ja toimitus, kiinteän aineen hallinta, porausreiässä suoritettavat erikoistoimenpiteet, kairausalueen geologia ja porauksen hallinta, kairasydännäytteen otto, reiän koestus, vaijeripalvelut, viimeistelynesteiden (suolaliuosten) toimitus ja käyttö, viimeistelylaitteiden toimitus ja asentaminen, sementointi (painepumppaus), aktivointipalvelut (rakoiluttaminen, hapottaminen ja painepumppaus), porausreiän korjauspalvelut, porausreiän tulppaaminen ja hylkääminen.
Ei sisällä suoraa pääsyä luonnonvaroihin tai niiden hyödyntämistä.
Ei sisällä maaperän rakentamista muita luonnonvaroja kuin öljyä ja kaasua koskevaa kaivostoimintaa varten (CPC 5115), joka sisältyy kohtaan 8. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
c) Kosmetologin käsittely-, käsi- ja jalkahoitopalvelut (CPC 97022)	EU: Kansalaisuusvaatimus.
d) Muut kauneudenhoitopalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 97029)	EU: Kansalaisuusvaatimus.
e) Kylpyläpalvelut ja muut kuin terapeuttiset hieronnat, joita tarjotaan rentouttavina ja fyysistä hyvinvointia edistävinä palveluina eikä lääkinnällisiin tai kuntoutustarkoituksiin[1] (CPC ver. 1.0 97230)	EU: Kansalaisuusvaatimus.

[1] Terapeuttiset hieronta- ja kylpylähoitopalvelut sisältyvät kohtiin 6.A.h). Lääkäripalvelut ja hammashoitopalvelut, 6.A.j.2. Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut sekä Terveydenhuoltopalvelut (13.A ja 13.C).

LIITE VIII-D

SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITTAJIA KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN VARAUMAT

1. Euroopan unioni sallii alueelleen tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan nojalla jäljempänä luetelluilla taloudellisen toiminnan aloilla niihin sovellettavien rajoitusten mukaisesti.

2. Luettelossa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan; ja

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

   Jos b kohdassa tarkoitetussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varaumia. Vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varaumia tai alakohtaisia Euroopan unionin laajuisia varaumia.

EU-osapuoli ei tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia muiden kuin jäljempänä erikseen lueteltujen toimialojen osalta.

3. Sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.

4. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys ja lainmukaisen kotipaikan sijaitsemista alueella, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan, koskeva edellytys) sovelletaan joka tapauksessa Armenian tasavallan sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

5. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuna oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.

6. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.

7. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita Euroopan unionin liitteissä VIII-A ja VIII-B vahvistamien julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa asianomaisilla toimialoilla.

8. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, pääasiallisena arviointiperusteena on alan markkinatilanteen arviointi siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.

9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

10. Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 artiklassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla toimialoilla:

    a) kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-lainsäädäntöä) koskevat lakiasiainpalvelut;

    b) laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut;

    c) verotukseen liittyvät neuvontapalvelut;

    d) arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut;

e) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;

f) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;

g) tutkimus- ja kehittämispalvelut;

h) mainonta;

i) johdon konsultointipalvelut;

j) johdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut;

k) tekniset testaus- ja analysointipalvelut;

l) asiaan liittyvät tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut;

m) laitteiden huolto- ja korjauspalvelut myynnin tai vuokrauksen jälkeisiä palveluja koskevan sopimuksen yhteydessä;

n) käännöspalvelut;

o) rakennusalueen tutkimustyöt;

p) ympäristöpalvelut;

q) matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut; sekä

r) viihdepalvelut.

11. Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 157 artiklassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla toimialoilla:

a) kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-lainsäädäntöä) koskevat lakiasiainpalvelut;

b) arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu ja maisemasuunnittelu;

c) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;

d) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;

e) liikkeenjohdon konsultointipalvelut ja niihin liittyvät palvelut;

f) käännöspalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	Tunnustaminen EU: EU:n direktiivejä tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta sovelletaan ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa. [1]
Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-lainsäädäntöä) koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain)[2]	AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR, IT ja EL: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Oikeudellisten neuvontapalvelujen markkinointi on rajattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto. FR: Edellytyksenä on täysimääräinen (yksinkertaistettu) pääsy asianajajaliittoon soveltuvuuskokeen perusteella. Asianajajat voivat harjoittaa avocat auprès de la Cour de Cassation ja avocat auprès du Conseil d'Etat -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täyttyessä. Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.

[1] Jotta kolmansien maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko EU:ssa, on neuvoteltava sopimuksen 18 artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

[2] Oikeudellisten palvelujen tarjoaminen edellyttää muun palveluntarjoamisen tavoin Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavien lupavaatimusten ja -menettelyjen täyttymistä. Kansainväliseen oikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja tarjoavilla asianajajilla ne voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	SI: Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi harjoittaa lakiasiainpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajista annetun lain 34a artiklan mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden ehto täyttyy. Oikeusministeriö vahvistaa vastavuoroisuusedellytyksen täyttymisen. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu asianajajan ammatin harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut (CPC 86212, muut kuin ’tilintarkastuspalvelut’ CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT: Työnantajan on oltava kotimaansa asianomaisen ammatillisen toimielimen jäsen, jos tällainen toimielin on perustettu. FR: Lupavaatimus. Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpitopalvelujen tarjoaminen edellyttää talous-, finanssi- ja teollisuusministerin päätöstä ulkoministerin suostumuksella. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Asuinpaikkavaatimus.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863)[1]	BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT: Työnantajan on oltava kotimaansa asianomaisen ammatillisen toimielimen jäsen, jos tällainen toimielin on perustettu. Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. CY: Ei sitoumuksia veroilmoitusten esittämisen osalta. PT: Ei sitoumuksia. HR ja HU: Asuinpaikkavaatimus.
Arkkitehtipalvelut sekä Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. FI: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on tarjottavaan palveluun liittyvää erityisosaamista. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. HR, HU ja SK: Asuinpaikkavaatimus.
Tekniset palvelut sekä Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. FI: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on tarjottavaan palveluun liittyvää erityisosaamista. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta.

[1] Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kohtaan Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	HR ja HU: Asuinpaikkavaatimus.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. ES ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BE: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK ja UK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Sopimusperusteisia palveluntarjoajia koskee asuinpaikkavaatimus. Ei sitoumuksia riippumattomien ammatinharjoittajien osalta.
Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, CPC 852, pl. psykologien palvelut[1], CPC 853)	EU, paitsi BE: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa[2]. CZ, DK ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. BE ja UK: Ei sitoumuksia. HR: Asuinpaikkavaatimus.
Mainonta (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. ES ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BE ja HR: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.

[1] CPC 85201 osittain; sisältyy kohtaan sairaanhoito- ja hammashoitopalvelut.

[2] Kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta tutkimusorganisaation hyväksynnän ja vastaanottosopimuksen on oltava EU:n direktiivin 2005/71/EY nojalla vahvistettujen edellytysten mukaiset.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. DE: Ei sitoumuksia julkisesti tehtäväänsä nimitettyjen rakennusmittaajien osalta. FR: Ei sitoumuksia maaperätutkimuksen osalta, joka liittyy omistusoikeuksien perustamiseen ja maaoikeuteen. BG: Ei sitoumuksia.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto) koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto) laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus [1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Kääntäminen (CPC 87905, pl. virallinen tai varmennettu toiminta)	DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, IT ja EL: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. CY ja LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Ei sitoumuksia riippumattomien ammatinharjoittajien osalta.
Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.

[1] Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845) sisältyvät kohtaan Tietokonepalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Ympäristöön liittyvät palvelut (CPC 9401[1], CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404[2], CPC 94060 osittain[3], CPC 9405, CPC 9406 osittain ja CPC 9409)	BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (matkaoppaiden palvelut[4] mukaan luettuina) (CPC 7471)	AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI ja SE: Ei mitään. BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. BE, CY, DK, FI ja IE: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta matkaoppaita (henkilöt, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmiä, ilman että he toimivat oppaina erityiskohteissa) HR: Asuinpaikkavaatimus. UK: Ei sitoumuksia.

[1] Vastaa viemäröintipalveluja.

[2] Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.

[3] Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

[4] Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmiä, ilman että he toimivat oppaina erityiskohteissa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Viihdepalvelut audiovisuaalisia palveluja lukuun ottamatta (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)	BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK ja SE: Voidaan edellyttää ammatillista erikoispätevyyttä[1]. Taloudellinen tarveharkinta AT: Erikoispätevyysvaatimus ja taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta henkilöitä, joiden pääasiallinen ammattitaito liittyy taidealaan ja jotka saavat pääasiallisen elantonsa kyseisestä toiminnasta sillä edellytyksellä, että kyseinen henkilö ei harjoita muuta kaupallista toimintaa Itävallassa, jolloin: Ei mitään. CY: Taloudellinen tarveharkinta musiikkiyhtye- ja diskopalvelujen osalta. FR: Ei sitoumuksia sopimusperusteisten palveluntarjoajien osalta, paitsi seuraavat: a) työlupa annetaan enintään yhdeksäksi kuukaudeksi ja voidaan uusia kolmeksi kuukaudeksi; b) edellytetään taloudellista tarveharkintaa; ja c) asianomaisen viihdealan yrityksen on suoritettava maksu Office Français de l'Immigration et de l'Intégration -virastolle. Ei sitoumuksia riippumattomien ammatinharjoittajien osalta. SI: Oleskelun kesto rajattu seitsemään päivään tapahtumaa kohti. Sirkus- ja huvipuistopalvelujen osalta oleskelun kesto on rajattu enintään 30 päivään kalenterivuotta kohti. BE ja UK: Ei sitoumuksia.

[1] Jos pätevyys on hankittu muualla kuin EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa, kyseinen jäsenvaltio voi arvioida, vastaako pätevyys sen alueella vaadittavaa pätevyyttä.

LIITE VIII-E

SIJOITTAUTUMISTA KOSKEVAT
ARMENIAN TASAVALLAN VARAUMAT

1. Jäljempänä esitettävässä luettelossa ilmoitetaan taloudellisen toiminnan alat, joilla Armenian tasavalta soveltaa tämän sopimuksen 144 artiklan 2 kohdan nojalla kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevia varaumia Euroopan unionin sijoittautumisiin ja sijoittajiin.

   Luettelossa on seuraavat osat:

   a) luettelo horisontaalisista varaumista, joita sovelletaan kaikkiin toimialoihin tai osa-aloihin;

   b) toimiala- tai osa-alakohtaisia varaumia koskeva luettelo, jossa ilmoitetaan asianomainen toimiala tai osa-ala sekä sovellettava varauma (sovellettavat varaumat).

   Varauma, joka koskee toimintaa, jota ei vapauteta (ei sitoumuksia), ilmaistaan seuraavasti: ”Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita”.

2. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.

3. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

4. Tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti syrjimättömät vaatimukset, kuten oikeudellista muotoa tai velvollisuutta hankkia lisenssi tai lupa koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin alueella toimiviin palveluntarjoajiin kansallisuudesta, asuinpaikasta tai muusta vastaavasta perusteesta riippumatta, eivät sisälly tähän liitteeseen, koska tämä sopimus ei vaikuta niihin.

Horisontaaliset varaumat

Suosituimmuuskohtelu

Armenia varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään erilliskohtelu voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

Armenia varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään jollekin maalle erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen kansainvälisen sopimuksen nojalla,

a) jolla luodaan sisämarkkinat palveluja ja sijoituksia varten;

b) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai

c) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Tässä poikkeuksessa

a) ’palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinoilla’ tarkoitetaan aluetta, jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti;

b) ’sijoittautumisoikeudella’ tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä, ja siihen sisältyy alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen maan sisäisen lainsäädännön mukaisesti;

c) ’lainsäädännön lähentämisellä’ tarkoitetaan

i) alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai

ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten sisäisiin lainsäädäntöihin.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolen tai osapuolten sisäisessä lainsäädännössä.

Yleishyödylliset palvelut

Yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottava taloudellinen toiminta voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille palvelujen tarjoajille.

Kiinteistöt

Ulkomaiset luonnolliset henkilöt eivät voi omistaa maata Armeniassa, jollei laissa toisin määrätä.

Alakohtaiset varaumat

1. Yrityspalvelut

Ammatilliset palvelut

Oikeudellisten asiakirja- ja todistuspalvelujen osalta notaaripalvelut varataan Armenian valtiolle.

Tilintarkastuspalvelujen osalta osakeyhtiöksi tai rajoitetun vastuun yhtiöksi rekisteröidylle oikeushenkilölle, joka täyttää tilintarkastustoiminnasta annetun Armenian tasavallan lain vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa tilintarkastuspalvelujen toteuttamiseen.

Muut yrityspalvelut

Teknisten testaus- ja analysointipalvelujen tarjoajien tulisi olla oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu Armenian lainsäädännön mukaisesti.

2. Liikennepalvelut

Kaikkien liikennemuotojen oheispalvelut

Rahdin kuljetusvälityspalvelujen ja rahdintarkastuspalvelujen osalta tulliselvityksen suorittajan on oltava luvan saanut Armeniaan sijoittautunut tulliasioitsija.

LIITE VIII-F

RAJATYLITTÄVIÄ PALVELUJA KOSKEVAT
ARMENIAN TASAVALLAN SITOUMUKSET

1. Jäljempänä esitettävässä sitoumusluettelossa ilmoitetaan Armenian tasavallan tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti vapauttamat palvelualat sekä Euroopan unionin palveluihin ja palveluntarjoajiin kyseisillä aloilla varaumien muodossa sovellettavat markkinoille pääsyä ja kansallista kohtelua koskevat rajoitukset. Luettelossa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jota koskevan sitoumuksen osapuoli tekee, sekä se, kuinka laajasti vapautettuihin aloihin sovelletaan varaumia;

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

   Sitoumuksia ei sovelleta toimialoilla ja osa-aloilla, joita ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

2. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 149 ja 150 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla luonnonalueilla eikä historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä alueilla) sovelletaan joka tapauksessa toisen osapuolen palveluntarjoajiin ja sijoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita luettelossa.

3. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita muodon 1 soveltamista tietyillä palvelualoilla ja osa-aloilla eikä sijoittautumissitoumuksia koskevan luettelon mukaisten julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.

4. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.

5. Sitoumusluettelosta syntyvät oikeudet ja velvoitteet eivät ole sovellettavissa sellaisenaan välittömästi eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia yksittäisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
Horisontaaliset asiat	Ei mitään
1. Yrityspalvelut	
A. Ammatilliset palvelut	
Lakiasiainpalvelut (CPC 861)	Muoto 1: Ei mitään, lukuun ottamatta oikeudellisten asiakirjojen valmistelua. Muoto 2: Ei mitään.
Kirjanpitopalvelut Tilintarkastuspalvelut[2] Kirjanpitopalvelut (CPC 862)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Verotukseen liittyvät palvelut (CPC 863)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Arkkitehtipalvelut Tekniset palvelut Tekniset kokonaispalvelut Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Lääkäripalvelut ja hammashoitopalvelut (CPC 9312)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

[1] Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

[2] Osakeyhtiöksi tai rajoitetun vastuun yhtiöksi rekisteröidylle oikeushenkilölle, joka täyttää tilintarkastustoiminnasta annetun lain vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa tilintarkastuspalvelujen toteuttamiseen.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	
Tietokonelaitteistojen asennukseen liittyvät konsultointipalvelut Ohjelmistojen asennuspalvelut Tietojenkäsittelypalvelut Tietokantapalvelut Toimistokoneiden ja -laitteiden sekä tietokoneiden huolto- ja korjauspalvelut Muut tietokonepalvelut, mukaan lukien tiedonvalmistelupalvelut (CPC 841, CPC 842, CPC 843, CPC 844, CPC 845, CPC 849)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
C. Tutkimus- ja kehittämispalvelut	
Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851–CPC 853)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
D. Kiinteistöpalvelut	
Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 821 ja CPC 822)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
E. Vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
Henkilöautoihin liittyvät Tavarankuljetusajoneuvoihin liittyvät Aluksiin liittyvät Ilma-aluksiin liittyvät Muihin maakulkuneuvoihin liittyvät Muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102, CPC 83103, CPC 83104, CPC 83105, CPC 83106–CPC 83109)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
F. Toimiala: Muut yrityspalvelut	
Mainontapalvelut (CPC 871)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut Liikkeenjohdon konsultointipalvelut Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 864, CPC 865, CPC 866)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Muoto 1: Teknisten testaus- ja analysointipalvelujen tarjoajien tulisi olla oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu Armenian lainsäädännön mukaisesti. Muoto 2: Ei mitään.
Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 881**)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Kaivostoimintaan liittyvät konsultointipalvelut (CPC 883**)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Teollisuuteen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 884** ja CPC 885**)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Energian jakeluun liittyvät konsultointipalvelut (CPC 887**)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
Koneiden ja laitteiden huolto ja korjaus (pl. merialukset, ilma-alukset ja muut kulkuneuvot) (CPC 633 + CPC 8861–8866)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Valokuvauspalvelut (CPC 875)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Pakkauspalvelut (CPC 876)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Kokouspalvelut Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87909 ja CPC 87905)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
2. Viestintäpalvelut	
A. Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 7511 + CPC 7512)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
B. Televiestintäpalvelut[1]	
Puhelinpalvelut Omiin laitteisiin perustuvat paketti- ja piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut sekä omiin laitteisiin perustuvat faksipalvelut jälleenmyyntiin perustuvat paketti- ja piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut; jälleenmyyntiin perustuvat faksipalvelut Teleksi- ja sähkepalvelut, omiin laitteisiin ja jälleenmyyntiin perustuvat Yksityisiä vuokrajohtoja koskevat palvelut (CPC 7521, CPC 7522, CPC 7523)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

[1] Armenian tekemät sitoumukset pohjautuvat kirjaamisen periaatteisiin, jotka esitetään WTO:n asiakirjoissa ”Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments” (S/GBT/W/2/Rev.1) ja ”Market Access Limitations on Spectrum Availability” (S/GBT/W/3). Lisäksi Armenia täyttää velvoitteet, jotka esitetään sääntelyperiaatteita koskevassa viiteasiakirjassa.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
Julkiset matkaviestinpalvelut, mukaan lukien analogiset tai digitaaliset matkapuhelinpalvelut, henkilökohtaiset viestintäpalvelut, erityismatkaviestimet, GSM-järjestelmä, satelliittivälitteiset matkaviestinpalvelut Henkilöhakupalvelut, matkaviestindatapalvelut, omiin laitteisiin ja jälleenmyyntiin perustuvat (CPC 75213 + CPC 75291)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Kansainväliset omiin laitteisiin perustuvat telealan lisäarvopalvelut, johtimiin tai radioviestintään perustuvat, kuten sähköposti; puheposti; sähköinen tieto- ja tietokantahaku; sähköinen tiedonsiirto; parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve); koodin ja protokollan muuntaminen; sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (tapahtumakäsittely mukaan luettuna) (CPC 7523 + CPC 843)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
Kansainväliset jälleenmyyntiin perustuvat telealan lisäarvopalvelut, omiin laitteisiin ja jälleenmyyntiin perustuvat, johtimiin tai radioviestintään perustuvat kotimaiset telealan lisäarvopalvelut, kuten sähköposti; puheposti; sähköinen tieto- ja tietokantahaku; sähköinen tiedonsiirto; parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve); koodin ja protokollan muuntaminen; sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (tapahtumakäsittely mukaan luettuna) (CPC 7523 + CPC 843)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Televiestintään liittyvät palvelut (CPC 754)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
C. Audiovisuaalialan palvelut	
Elokuvien ja videoiden tuotanto- ja jakelupalvelut Elokuvien esityspalvelut Radio- ja televisiopalvelut (pl. lähetyspalvelut) Äänityspalvelut studioissa (CPC 9611, CPC 9612, CPC 9613)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
3. Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut	
A. Yleiset talonrakennustyöt B. Yleiset maa- ja vesirakennustyöt C. Asennus- ja kokoonpanotyöt D. Rakentamisen viimeistelytyöt (CPC 512, CPC 513, CPC 514 + CPC 516, CPC 517)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
4. Jakelupalvelut	
A. Komissionääripalvelut B. Tukkukaupan palvelut (CPC 61111, CPC 6113**, CPC 6121**, CPC 621, CPC 622)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
C. Vähittäiskaupan palvelut (CPC 61112, CPC 6113**, CPC 6121**, CPC 631, CPC 632)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
D. Franchising-toiminta (CPC 8929)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
5. Koulutuspalvelut	
A. Korkea-asteen koulutus (CPC 923) B. Aikuiskoulutus (CPC 924)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
6. Ympäristöön liittyvät palvelut	
A. Jätevesipalvelut (viemäröintipalvelut) B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli a) Jätehuoltopalvelut b) Puhtaanapito ja vastaavat palvelut C. Ilman laadun ja ilmaston suojelu (poistokaasujen puhdistuspalvelut) D. Melun ja tärinän torjunta E. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen – Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (luonnon- ja maisemansuojelua koskevat palvelut) F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu – Luonnon- ja maisemansuojelua koskevat palvelut G. Muut ympäristöpalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 9401, CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404, CPC 9405, CPC 9406, CPC 9409)	Muoto 1: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsulttipalveluita. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
7. Rahoituspalvelut	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	Muoto 1: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla: a) Ensivakuutuspalvelut, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakulkutavara. b) Vakuutusten välityspalvelut, lukuun ottamatta seuraaviin liittyvää uudelleenvakuuttamista, edelleenvakuuttamista ja riskien vakuuttamista: i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälinen kauttakulkutavara. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
B. Pankki- ja muut rahoituspalvelut	Muoto 1: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla: a) Kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä: i) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekit, vekselit ja talletustodistukset); ii) ulkomaanvaluutta; iii) johdannaistuotteet, muun muassa futuurit ja optiot; iv) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan luettuina sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset ja korkotermiinit; v) siirtokelpoiset arvopaperit; sekä vi) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusvarat, mukaan luettuina jalometalliharkot. b) Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta. c) Välitystoiminta rahamarkkinoilla. d) Varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, kaikentyyppinen yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito, arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut. e) Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaisvälineiden ja muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
8. Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut	
A. Sairaalapalvelut (suora omistus ja palkkioperusteinen johtaminen) B. Muut terveydenhuoltopalvelut (suora omistus ja palkkioperusteinen johtaminen) (CPC 9311 ja CPC 9319)	Muoto 1: Ei teknisesti mahdollista. Muoto 2: Ei mitään.
9. Matkailu ja siihen liittyvät palvelut	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut (CPC 641–CPC 643)	Muoto 1: Ei teknisesti mahdollista. Muoto 2: Ei mitään.
B. Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7471 ja CPC 7472)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
10. Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut	
A. Viihdepalvelut (muut kuin audiovisuaalipalvelut) B. Uutistoimistopalvelut C. Urheilu- ja virkistyspalvelut (CPC 9619, CPC 962, CPC 964)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
11. Liikennepalvelut	
A. Meriliikennepalvelut	
Henkilöliikenne Tavaraliikenne Alusten vuokrauspalvelut kuljettajineen (CPC 7211, CPC 7212, CPC 7213)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
Konttiasema- ja varastointipalvelut Varustamon edustajan palvelut Meriliikenteen huolintapalvelut	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Vesiliikenteen tukipalvelut (CPC 745)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
B. Lentoliikennepalvelut	
Ilma-alusten huolto ja korjaus (CPC 8868**)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi, mukaan lukien tietokonepohjaisiin paikanvarausjärjestelmiin liittyvät palvelut (CPC 748 + CPC 749)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Maahuolintapalvelut	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
Lentoasemien hallinta	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
C. Rautatieliikennepalvelut	
Henkilöliikenne Tavaraliikenne (CPC 7111 ja CPC 7112)	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868**)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Rautatieliikenteen tukipalvelut (CPC 743)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
D. Tieliikennepalvelut	
Henkilöliikenne Tavaraliikenne Kaupallisten tavarankuljetusajoneuvojen vuokrauspalvelut kuljettajineen (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123, CPC 7124)	Muoto 1: Julkisen teiden käyttöön ja säilyttämiseen liittyviä veroja ja maksuja sekä käyttölupien myöntämistä koskeva erilliskohtelu. Muoto 2: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala[1]	Varaumien kuvaus
Tieliikennekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tieliikenteen tukipalvelut (CPC 744)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
12. Kaikkien liikennemuotojen oheispalvelut	
Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741) Varastointipalvelut (CPC 742)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tavaraliikenteen välityspalvelut Muut liikenteen tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 748 ja CPC 749)	Muoto 1: Tulliselvitykset on uskottava Armeniaan sijoittautuneiden valtuutettujen tulliasiamiesten hoidettavaksi. Muoto 2: Ei mitään.
13. Energiapalvelut	
Polttoaineiden putkijohtokuljetus (CPC 7131)	Muoto 1: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla: a) maakaasun putkijohtokuljetus, paitsi konsultointipalvelut. Muoto 2: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla: a) maakaasun putkijohtokuljetus, paitsi konsultointipalvelut.

LIITE VIII-G

SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA
JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITTAJIA KOSKEVAT ARMENIAN TASAVALLAN VARAUMAT

1. Armenian tasavalta sallii alueelleen tapahtuvan Euroopan unionin sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan nojalla jäljempänä luetelluilla taloudellisen toiminnan aloilla niihin sovellettavien rajoitusten mukaisesti.

2. Luettelossa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan; ja

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

   Armenian tasavalta ei tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia muiden kuin jäljempänä erikseen lueteltujen toimialojen osalta.

3. Sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.

4. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys ja lainmukaisen kotipaikan sijaitsemista alueella, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan, koskeva edellytys) sovelletaan joka tapauksessa Euroopan unionin sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

5. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Armenian tasavallan lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuina oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.

6. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.

7. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita Armenian tasavallan liitteissä VIII-E ja VIII-F vahvistamien julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa asianomaisilla toimialoilla.

8. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena perusteena on alan markkinatilanteen arviointi Armeniassa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.

9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

10. Armenian tasavalta sallii alueelleen tapahtuvan Euroopan unionin sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla yrityspalvelujen osa-aloilla:

    a) lakiasiainpalvelut (CPC 861);

    b) laskentatoimen ja kirjanpidon palvelut (CPC 862);

    c) verotukseen liittyvät palvelut (CPC 863);

    d) arkkitehtipalvelut (CPC 8671);

    e) tekniset palvelut (CPC 8672);

    f) tekniset kokonaispalvelut (CPC 8673);

g) kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8674);

h) lääkäripalvelut ja hammashoitopalvelut (CPC 9312);

i) eläinlääkintäpalvelut (CPC 932);

j) tietokonelaitteistojen asennukseen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 841);

k) ohjelmistojen asennuspalvelut (CPC 842);

l) tietojenkäsittelypalvelut (CPC 843);

m) tietokantapalvelut (CPC 844);

n) toimistokoneiden ja -laitteiden sekä tietokoneiden huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845);

o) muut tietokonepalvelut, mukaan lukien tiedonvalmistelupalvelut (CPC 849);

p) tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851–CPC 853);

q) kiinteistöpalvelut: omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821);

r) kiinteistöpalvelut: palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822);

s) vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa: ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104);

t) vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa: muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102);

u) vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa: muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83106–CPC 83109);

v) mainontapalvelut (CPC 871);

w) markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864);

x) liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865);

y) liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866);

z) tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676);

aa) teollisuuteen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 884 ja CPC 885)

bb) koneiden ja laitteiden huolto ja korjaus (pl. merialukset, ilma-alukset ja muut kulkuneuvot) (CPC 633, CPC 8861–8866)

cc) julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)

dd) kokouspalvelut (CPC 87909) sekä

ee) käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Horisontaaliset asiat	Kiinteistöt Ulkomaiset luonnolliset henkilöt eivät voi omistaa maata Armeniassa, jollei laissa toisin määrätä.
Yrityspalvelut	Itsenäiset ammatinharjoittajat Myönnetään pääsy enintään kolmeksi vuodeksi.